

وارىقاتى ژيان

عهزىز مهلاى پهبش

به رگى به كه م

وارىقات = سه ربرده، به سه رهات

منتدى اقرأ الثقافى

للكتب (كوردى - عربى - فارسى)

www.iqra.ahlamontada.com

واریقاتی ژیان

به‌رگی یه‌که‌م
واریقات، سه‌برده، به‌سه‌رهات

عزیز مه‌لای ره‌ش

هه‌ولیر

۲۰۱۶

واریقات

واریقات: کۆمهڵه پرووداوو سهبردهیه کی زۆر
به نرخى میلله تهو سهرتاسه ری قسه ی نهسته قه و
خۆش و خه مپه وینی وانه سه ربه هه شانیش ده خاته
دنیاى خه نین و حریته وه.

زۆریه ی هه ره زۆریان فولکلور و
هه ندیکیشیان پرووداوی راسته قینه نه.

حکومتی هەریمی کوردستان
وەزارەتی رۆشنیبری و لایان
بەرێوبەراییەتی گشتی راگەیاندن و
چاپ و بڵاوکردنەوه

بەرێوبەراییەتی
چاپ و بڵاوکردنەوه

هەولێر

هەولێر- گەرەکی راستی / نزیک گەراجی بەغدا
ژمارە تەلەفۆن: ٠٦٦٢٥٨٥٤٢٧

سەرپەرشتیاری گشتی
سیروان عثمان

ناوی کتێب: واریقاتی ژیان
نووسین و کۆکردنەوهی: عەزیزی مەلای رەش
بایەت: واریقات، سەربرد، بەسەرھات
پیتچن: دیلان
هەلەچنی: نووسەر
نەخشەسازی ناوەرۆک و بەرگ: بەیام نەحمەد
تیراژ: ٥٠٠ دانە
چاپ: چاپی یەكەم - چاپخانەیی رۆشنیبری- هەولێر/ ٢٠١٦
نرخ: ٣٠٠٠ دینار

نە بەرێوبەراییەتی گشتی کتێبخانە گشتیەکان
ژمارەیی سپاردن (١٣٤) ی سالی (٢٠١٦) ی پندر او د

لهسه را پیدا...

باوک و کورنیک سواری گوندریژنیک بووبون به پرینگادا ده‌پزیشن، نه‌وقای
چهند که‌سی ریبوار بوون و گوتیان:

— چهند بیویژدانن نه‌و دوو مل نه‌ستورانه سواری نه‌و که‌ره
به‌سته‌زمانه بوونه.

دووه‌م: باوک به کوره‌که‌ی گوت:

— رۆله با ه‌ردووکمان دابه‌زین.

که‌سانی دیان توشبوون و گوتیان:

— به‌خوا نه‌وانه بی‌ی نه‌قلن ه‌ردووکیان به پیتیان ده‌رۆن و که‌چی
که‌ره که‌شیان به به‌تالی ده‌روات.

سییه‌م: باوک سواری بوو.. و کوره به پیتیان.

نه‌وجاره پیتیانگوترا:

— برۆنی: نه‌و باوک مل نه‌ستوره بیویژدانه‌ی به‌خزی سواری سووه
کوره‌که‌شی به‌پیتیان ده‌روات.

چواره‌م: نه‌و جاره کوره سواری بوو.. و باوک به‌پیتیان.

تووشی که‌سانی تریبون و گوتیان:

— برۆنی برۆنی نه‌و به‌ختیاره فه‌قیره به پیتیانده‌روات که‌چی کوره مل
نه‌ستوره که‌ی سواری بووه.

.....

سوږ دهزاتم: نهو واريقاتانهش دهچنه ژير نهو قارخوه.
 له دلم والايه هينديك له خوينهران تفو نه فره تي دهكهن.
 هينديك پي كهيف خوشدهبنو باسي تر ناكهن.
 هينديكيش له ناخوه دهمنگينن و دهلين:
 - توخوا نووسين له دنيا قات بوو ته نيا نهو قسه جړناو فرناو قوږو
 دزيوانه، نه بن.
 كه چي له راستيدا پاشه پوژ ههرمن سر كه وتووده بم. نه مهش بو
 نه مړو.. ده دركينم:
 يه كه م نه كه دهزانن عدله قو به له قو دزيون مه يا خوښنه وه.
 دووه م نه من هلم نه به ستاون، به ره مي ميلله ته كه تانه و عيب له
 نه وان بگرنو بلين: ((بو نهو قسه لاتر قه وچانه تان به سر زاردا هاتوه)).
 كه سيكيش .....
 سيه م نه هه تا پوژي قالو به لايي من شانازيان پتوه ده كه م.
 كه توانيم پاش هيلايي و شه كه تيكي يه كجار زوره وه له مردنيان دهر باز
 بكه م.

داوا:

داوا له سه رجه م نو سه رو خوینده وارانی هیژاو نازیز ده کم، هر..
واربقات و سه برده یه کی سه یرو سه مه ریه یان لایسه، یان خو یان دروستی
ده که ن، باجوینی زور دزیو. و قوړیش بیت، به و ناونیشانه ی خواره وه بوم
بنین.

منیش خوی مه زن یاربیت، له بهرگی دووه به شانازی و سرباسه وه
بزیان بلا و ده که مه وه.

به س ده بی ناونیشانی خو یان له گه ن دا بیت.

یه که م:- شاری هه ولیر: یه که له کتیب فرۆشه کانی ته که قه لات.

دووه:- موبایل- ۰۷۵۰۷۷۹۰۶۹۱

.....

تیبینی:-

- ۱- چند واربقات = ((سه برده)) ی کوزم به ده ست که وتن و ناچار یان
کردم سه ربه کتیبه نایاب و پیروزه که ی ماموستای نازیزم پایه به رزو
خوالینخو شبوو: ((عه لانه دین سه جادی)) دابگرم. نه وانه ی له و دابوون ده لحاز
جیر به جیرم کردن. که چی تا که و ته رایان دلیم لیبان نا و ناخواته وه و زوړیش له
((پشته ی مرواری)) گه پام نه که وتنسه بهر چارم. بویه گرمان به ره واژی
دهرچوو داوا له گیانی پاک ی ماموستای تایه ن ده کم به دزم له قه له م نه دات.
- ۲- هه ندی که له واربقاته کان له کتیبی ((خورجه یه که له فولکلوری
دهشتی هه ولیر)) دا بلا و کراونه ته وه، لیره ش بوم به سه ستیکی تایه ت دووباره
بلا و کراینه وه.

پیتی - ۱ -

۱- ناخ ... بخ بو کیری:

فه قییهك له کاتی خویندنی کتیبی ((شهرحه مو غنی))، له ناو
فه قیبیان له توغیانی گه نجاتی دا ده بیئت و گرو خورشتی گهل و گوانی
بیست و چوار ساعات نارامی لینه لگرتیوو. دوی ته او کردنی خویندن
ژنی هینا. که چی نه و گرو سوزهی پیشتری نه مابوو .. و هدرجاری که له گهل
مهلا ژن جووت ده بوو .. و ده یگوت:

— ناخ ... بخ بو کیری شهرحه موغنیم.

۲- ناشه وانانی:

نه و که سهی ده بووه ناشه وان، بو نه وهی ورگن دیاریتت بالیفیتیکی
له سهر زگی خوی له ژیر کراسیدا دناو له سهر گازه ره ی پشت ده خهوت.
کورپکی میزد مندالی هه یه و له جیاتی له دیار ناشه که، که دووسی
ته نه که له سهر یه کتر داده ندران. دانیشت و باوکیشی پرخه پرخی له دورره وه
ده بیسترا. یه کینک چوره لای کوره که و گوتی:

— من باراشه پرم و هاتومه باراشم بو لی بکن.

کوره که نوسا، به داران وەرگه پرا زگی باوکی و هه رجارى لیبده دار
ده یگوت:

- بابە ، بابە .

تا باوکی به خه بهر هیناو :

- ههسته باراش هاتووه .

ناشه وان رووی له باراشه پێر کردو گوتی:

- باراشه کهت چیه و له چیت بار کردووه؟

باراشه پێر گوتی:

- باره کهم نیسکه ، و لاخه کهم گیسکه .

ناشه وان رووی گرژ کردو گوتی:

- ناشه کهم بهرده کانی کول بوونه و بیرازیان ده ویت نه مپو پیننا کریت .

باراشه پێرێکی تر هات و گوتی:

- باراشه کهم مزاشه و لاخه کهم جاشه .

ئه ویشی رهوان کردهوه .

یه کینکی تر هات و گوتی:-

- کهرم پیه و باراشه کهم جویه .

ناشه وان به ههشتاوییه وه گوتی:

- ما که ره ، یان نیره که ره؟

- نیره که ره .

ئه ویشی به ناتومیدی رهوان کردهوه .

دراچار باراشه پێرێک هات و گوتی:

- بازه کهم گه نمه و کهره که شم ماکه ره.

ناشه وان یه کسه ر قیت بووه و باراشه که ی به گوراح خوشییه وه،
له گه ل هینانه خواره وه و کوره که و باراشه پیره که ی به باراش لیکردن خه ریک
کردن و به خوشی چوه گژ ماکه ره که. (بریتی بوو له پیاونیک).

هر که باراشه پیره که دیته دهره وه و ده بیینیت و ده لیت:

- کوره نه وه چ ده که ی ت!؟.

ناشه وان یه کسه ر.. پرووه قیبله له سهر چوک داده نیشیت و ده لیت:

- التحیات و المبارکات.....

۳- ناغا.... تو:

ناغایه ک رژیئیک له گه ل خوبزه یه کی خوی له نیو ئاواپی ده گه ران.
گه یشتنه مالی خوبزه که و ناغا هر که خیزانه که ی ده بیینیت پییده لیت:

- ژنه که ت چ نییه.

نه ویش یه کسه ر به پرووی ده ته قته وه و ده لیت:

- ناغا تو نه تگایه. گانی چه ندی بلینیت خوشه.

۴- ناگریکی چاکت کرده وه:

ژنو میردیک، به یه که وه له دهره ی قروناگردان دانیشتبون.

ژنه ویستی ناگر له ناگردان بکاته وه، له گه ل خو خوارده وه و پف

لیکردندا ده نگینکی گه وره ی لیوه دیت.

پیاره که به پیکه نینه وه ده لیت:

- به راستی ناگریکی چاکت کرده وه.

۵- ئاۋ ھاتنەۋە:

لەسەرەتاي پەنجاکانى سەدەي رابردودا كورپىكى گوندى ((لاۋەر))ى
نكار چىاي ((قەرەچوغل)) تۈزىك گىسل دەيىت. ناۋى عەسكەرى دىت.
لەقەزاي ((مەخمور))، بۇ نەۋەي ((فەحس)) بىكرىت تا بزاندرىت بە كەلك
سەربازى بە زۆر دىت، يان نايەت بانگ دەكرىت.
ئەۋكات دختۆر دەستى بە عەۋرەتى ئەۋ كەسەدا دەھىنا كە دەكرايە
عەسكەر.

ھەر كە دختۆرى مەخمور دەست بە عەۋرەتى ناۋبراۋ دادەھىنىت،
لەبەر لووسى پەنجەكانى كورە.. ناولەپى دختۆرى پەر ئارەكەت.
ئەۋىش يە كسەر بە بىزكردنەۋەي ((ئىخ..)) بە ئاۋەۋە زرچەي لە
بناگويى كورە دەھىنىت.

۶- ئەتوۋ ھەتا ئىستا:

شەۋىك پىاۋىك داۋاي جووت بوون لە ژنە كەي خۆي دەكەت.
ئەۋىش عوزرى دەيىت و رىنادات.
پىاۋەكە دەئىت:

- ئەگەر نەمدەيتى دەچمە گژ ماكەرەكە.

- كەيفى خۆتە.

لەكەتتى كەرنىدا كەرەكە تىرىكى لىبەر دەيىت.

ژنە دەست بە گىريان دەكەت.

پىاۋەكە پىئىدەئىت:

- ئەۋە بۇ دەگرىەيت؟

نه ویش به گریانوه ده لیت:

— تو هتا ئیستا نه وهات نه گایه ترم پی بکهیت.

۷- نه حمد چه له بی:

ریژدار نه حمد چه له بی باره گای له خانووی ((نه حمد شیخو)) ی
گه ره کی روناکی سوو. که ئیستا باره گای ((یه کیتی نیشتمانی)) یه.
گه ره که که بیان له زه واق نابوو. چابوو زوو باریان کرد.

رژژیک دوی چۆل بوونی باره گاکه، من دیتم: سه گیک له بهر ده رگای
حه وشه ی خانووه که هه لتوتکاوه. گه یستمه دوکانی دۆستی دلسۆزم
خوالیخۆشبوو مامۆستا ((عارف شهریف)) چهند کهس دانیشتبوون و
گوتم:

— نه حمد چه له بی ماله که ی بار کردووو به خۆشی نه رۆیشتووو .

نه وانیش گو تیان:

— به خۆشی رۆیشتووو.

گوتم:

— نه دی نه وه نییه له بهر ده رگه ی هه وشه دانیشتووو.

هه ر که سه یریان کرد لیکرا له حریته یاندا.

۸- نه دی نه من

سی ژن سواری ته کسیه ک ده بن و له شو فیره که ده پرسن:

— ناوت چییه؟

— مام ساییر.

— خیزانه کت ناوی چییه؟

- خه جی.
- مندالت هه یه؟
- به لئی کورپنک و کچینکم هه یه.
- کوره کت ناری چیه؟
- ناسۆ.
- کچه کت؟
- ناسیا.
- کوره کت ژنی هیتاوه؟
- به لئی دوو مندالتی هه یه.
- نهی کیژه کت؟
- مندالتیکی هه یه.
- زۆرنابات ناسایش ده یانگرن و روو له مام ساییر ده که نو:
- تۆ نه و قه جبانته بۆ کیتندهر ده بردن؟
- به واق ورمانه وه ده لیت:
- قاحپهی چی.. نه فەر بوون هه لم گرتیوون.
- راست ناکه یت.
- ده توانن ته حقیق بکه ن.
- یه که له ژنه کان بانگ ده که نو پشیده لێن:
- نه و پیاوه ده ناسیت؟
- یه کسه ر ده لیت:

- بە ئىنى ئەو مام سايبىرى گەواد باشى خۇمانە.

مام سايبىر ھاروھاج دەبىتت و پروى كوندەى دوو بۆنگى ئاسا كەسكۈون
 ھەندە گەپىت و بە ھەلچۈونەو دەئىت:

- كچى ھەى بىتناموس ئەمن كەينى ئەنگۆم ناسىيە!
 ژنە بەشپەيە كى ناسايى يەو دەئىت:

- بۆ.. توورە دەبىت: ناوت مام سايبەر و ژنە كەت ناوى خەجىيە و ئاسۆى
 كوپت دوو مندالى ھەيە و ناسايى كچىشت مندالىكى ھەيە.

مام سايبىر ھىچ بەلگەى پاكانەى نامىتت و سەرى بەخۇدا شۆر
 دەكاتەو.

ژنى دووھەمىش بەھەمان شپەو.

ئاسايش پروى تىدەكەن و دەئىن:

- ئەگەر سىيەمىش شايبەتى ئاوا بدات پەوانەى مەحكەمەت دەكەين.
 لە ژنى سىيەم دەپرسن:

- ئەو پىاوەى دەناسىت؟

- بە ئىنى ئەو مام سايبەر يە فەرەنسۆى كوشت.

ئەملا لەولا خراپتەر. مام سايبىر سەت خۆزگەى بە توومەتەكەى بەرايى
 دەخواست، بەرپەرى ھەلچۈونەو دەئىت:

- كچى ھەى بىتناموس ئەدى ئەمن مام سايبىرى گەواد باشى خۇتان
 نىمە!.

۹- ئەز بەخۆ کۆکم:

کوتال= (قوماش)) فرۆشیک لەناو عەشیرەتی هەرکی دەگەرێ کاتال
بفرۆشیت. تووشی مالتیک هات ژنە کەمی مەشکەمی دەههژاند. کراسی بەری
لەچەند شوین دا.. درابوو.. لەگەڵ هەر جوولاتیکی بەههژاندنە کەوه
جێیەکی بەدەر دەکەوت و دایدەپۆشتهوه.

قوماش فرۆشه کە دلنیا بوو: ئەوه موشتەرییه و لێی چوو پێشو

گوتی:

– دایە بە کەس نازانیت قوماش بکڕیت؟

ئەویش یە کەسەر بەم تەرەحە وەلامی داوهو:

– وەللا برا .. ئەز بەخۆ کۆکم و ناگاشی لە حێلی نییه.

۱۰- ئەسته غفیوللا:

سەلیم ناویک حەزی زۆر لە شیعرو ئەدەبیات دەبیت و گەلیک ریژی
شاعیرانی دەگرت و خزمەتی دەکردن. برادەریکی شاعیری میللی دەبیت
لەدوای هەر شیعریک ((ئەسته غفیوللا)) یەک دەلێت.

پۆژیک سەلیم دەعوەتی دەکات. ئینوارە شیوی ((دۆینە)) ی بۆ لێدەنیت.
شاعیرە کە دەستی زۆر کورت دەبیت و دەیویست سەلیم یارمەتییهکی
بدات. کەچی نە یارمەتیداو نە شیوه کەشی شیوی دەعوەت کردن بوو. بەلام
چاوو پروی نەبوو لەم پرووه کەم و زۆر زار هەلپینیت.

سەلیم لەنیوه شەودا پینیدەلێت:

– دەبی شیعریکمان بۆ بلینیت:

ئەویش یە کەسەر دەلێت:

— دۆينەى لينا بە قوروليم

هيچم نيه تا پى بژيم

لهبابى بابت بەم سه ليم

ئەستە غفيرو لولا هيل عەزيم.

۱۱- ئەگەر ئەوى ئەيىنم:

كابرايەك بەلای كۆلكەرانی دەشت دا دەروات و بە ئەنقەست خۆى

كوئير دەكات.

ژنە كۆلكەرەكان هەر كە دەيىنن كابرا وا بەكوتە كوتى كۆپالەوه

دەروات، يە كيتكيان بۆ تەجروبه، بە رووتى دەچیتە پيشى و دەستى خۆى

دەخاتە سەر نيوچەوانى و دەلئیت:

— ئيره دەيىنیت؟

دەلئیت:

— نەخیر.

دەستى داوئتە سەر مەمكى و دەلئیت:

— ئەدى ئيره؟

— نايىنم.

دەست لەسەر ناوكى دادەنئیت و دەلئیت:

— ئەدى ئيره؟

— نايىنم.

لەدوآجاردا دەست داوئتە سەر عەورەتى و دەلئیت:

— ئەدى ئيره؟

کابرا یه کسه ر ده لیتت:

— نه گهر نه وی نه بینم مانای وایه کویری دنیاو قیامه تم.

۱۲- نه گهر به ته مای:

نافره تیک خه نار که یه کی زور جوان و قه شهنگی ده گمهنی سه رده می له مل ده بیتت.

کچه که ی به شانازیه وه پییده لیتت:

— دایه هه قه هه تا مردن مه منوونی باو کم بیتت، نه و خه نار که نایابه ی بۆت کپروه.

نه ویش به لچ خوار کردنی غه زه به وه ده لیتت:

— وه للا نه گهر به ته مای باو کت ده بووم توشم نه ده بوو.

۱۳- نه گهر تیتت نه ناوه:

ناغایه ک له شه و تکی چله ی زستانی کویتانه کان به فر دووسی بسپ که و تبوو، داوا له ژنه که ی ده کات له گه لئی جووت بیتت.

ژنه که ش ده لیتت:

— به و ساردیه ناتوانم بچمه کانی خۆم بشۆم.

نه ویش ده لیتت:

— به یانی به خزمه تچیه که مان واده که م ناوت بۆ بییتته ماله وه.

ژنه سه لماندی.

خزمه تچیه که که گوپی لیده بیتت ده لیتت:

— ناغا نه گهر تیتت نه ناوه، به ته مای من تینه نی. ناوتان بۆ ناهینم.

١٤- نه گهر دايکت:

کورینکی گهنج له کاتی بلامبوونهوهی نهخوشی (نایدز) له دهرهوه
گهراوه رووی له بارکی کردو گوتی:

- بابه خۆتۆ تووشی نایدز نهبوویت؟

- نهخیر.

- نهدی دایکم؟

- نهویش تووش نهبووه.

- چۆن دهزانیت؟

- نه گهر دايکت تووش بوايه، پياوانی گهړهك به بتوونی تووش دهبوون.

١٥- نه گهر سیحهت ته واو بیټ:

دووسی ژن به یه کهوه باسی کیر ده کهن.

ههریه کهیان وهسفی دهعبای میژده کهی خۆی ده کرد.

یه کینکیان چهنده میژدی کردبوو.. به زهرده خه نهوه رووی تینکردن و

گوتی:

- نهنگۆ دنیا نه دیتنه، ههر هی یهك پیاوتان دیوه، کهچی من

ته جروبهم زۆره. کیر ههیه گچکه یه. ههیه نارهندییه. ههشه زۆر گهوره یه.

یه کینکیان به مهراقه وه گوتی:

- گهوره کهیان وهکی هی کهری ده بیټ.

نهویش گوتی:

- نینه کو بهرگهی هی کهری ده گرین.

یه کینکی تر ههرزوو.. وهریگرته وهو گوتی:

— نه گهر سیحه تت باش بیت بؤ بهر گهی ناگرین.

۱۶- نه گهر له گهل دایکت بووایت:

پیایتیک له گهل کورپیکي گچکهی ده چنه ((حه مام = گهر مار)).
منداله که له سهر کاشی لووسی گهر ماره که خلیسک ده بات و خوی یه کسهر
به گونی باوکی ده گرتوه.

باوکه که نه وسا ده لیت:

— نه گهر له گهل دایکت بووایت پشته سهرت به عهردی ده که وت.

۱۷- نه گهر لڑ تامی بیت:

پیایتیک چووه لای شفتی فرۆشیک شفتی بکړیت. هینس دیک له
شوتیبه کان کونیکي ره شیان تیدا بوو.

کریاره که په نجه له کونی (شامی) یهک ناو بؤ ده می خوی برد تاسی
بکات.

شفتی فرۆش له دلی گران ده بیت و بؤ نه وهی پینی بسه لیتت کاریکي
دزیوه ده لیت:

— تۆخوا نه گهر من نه وها له تۆ بکه م توره ناییت!

نه ویش به شیوه یه کی ناسایی یه وه ده لیت:

— نه گهر بؤ تامی بیت ناو.

۱۸- نه گهر ما کهر بووایت:

رۆژانه دانی نیواران چهند نووسه ریک ده چوونه دووکانی دۆستیکیان
کاتیان به سهر ده برد.

رۆژنیک نووسه‌ریکی دهشت له گه‌ل چوونه ژوره‌وه شانی به شانی
نووسه‌ریکی شار ده‌که‌ویت و یه‌کسه‌ر پینده‌لێت:

- بۆ ده‌ست بۆ قوونم ده‌به‌یت؟

ئه‌ویش ده‌لێت:

- ببوره‌ من خه‌لکی دێهاتم فێره‌ قوون گان نه‌بوومه‌، به‌لام نه‌گه‌ر
ماکه‌ر بووایت یه‌ک بستم نه‌جات نه‌ده‌دایت.

۱۹- ته‌منت هه‌ند:

پیاویکی ناپووت و پوره‌له‌و بیهیتز له‌ رووی ((جنسیه)) وه‌،
نه‌یده‌توانی کامی دلێ خیزانی خۆی ته‌واو دامرکینیتته‌وه‌. که‌چی هه‌ر زاری
ده‌کرده‌وه‌ پینده‌گوت:

- دایکت بگیم.

نافره‌ته‌ که‌ش جارنیک به‌ روویدا زیت ده‌بیتته‌وه‌ ده‌لێت:

- ته‌منت هه‌ند گایه‌ نه‌وجا نۆره‌ی دایکه‌.

۲۰- ته‌من له‌پیشه‌وه‌:

دوو نافره‌ت یه‌ کینکیان له‌ پیشه‌وه‌ی ((ئامانه)) سوار ده‌بیتت و نه‌وێتر
له‌دواوه‌.

ئه‌وه‌ی پیشه‌وه‌ پاره‌ ده‌دات و به‌ده‌نگی به‌رزوه‌ ده‌لێت:

- کچی عه‌یشی من له‌پیشه‌وه‌م دایه‌ تو له‌ پاشه‌وه‌ نه‌ده‌یت.

۲۱- ته‌من مامۆستا که‌مه‌:

له‌ شه‌ریکی نێوان سوپای عێراق و پیشمه‌رگاندا دوو سه‌ربازی دیل
ده‌گیرین. یه‌ کینکیان مامۆستا ده‌بیتت سه‌ر کرده‌ی پیشمه‌رگه‌کان ده‌لێت:

- بیانبه نه په نایه ک ماموستا که ی بگینو نه وی تریش بکوژن.

هر که ده یان بهن ماموستا که هرزوو ده لیت:

- نه من ماموستا که مه.

۲۲- انا ما أعرف عربی:

روژنیک بهرپرستی کی عه رب له نیو شاری که رکوک به خوئی و چند
پولیسوه گوزهریان ده کرد. شورته کان هموویان عه رب ده بن ته نیا
یه کتیکیان کورد ده بیت. له شوینیکدا تووشی نیره که رنیک هاتن ده زوری و
بهرپرسه که رووی له کورده که ده کات و ده لیت:

- کاکه نه وه چده لیت؟

نه ویش یه کسه ر ده لیت:

- انا ما أعرف عربی.

۲۳- انا موافیج:

پیاوینکی ناوداری ده شتی هه ولیر، له زه مانی ((نوروی سه عید)) دا
((نائیب)) ده بیت ((ناتوانم ناوی بهیتم)) روژنیک کو بونه وه یه که ده کریت
نه و خه وی لیده که ویت و قاعه که چول ده بیت.

فه راش ده ست به مالینی قاعه که ده کات. نائیب به هوی خسه خشی
گینسکه وه به ناگا دیته وه و یه کسه ر له گهل قیست بوونه وه دا ده ست برز
ده کاتوه و ده لیت:

- انا موافیج.

۲۴- نەو بايە فېنكە:

رېژدار مامۇستا ((مەلا عوسمان)) ى مامۇستا ((مەلا سالىح)) ى خوالىخۇشبوو زۆر قسە خۇش و نوكتە باز بوو. لە نامادەبى كچان دەرسى دەگوتەو.

رۆژىك قوتايىبە كان لىكرا پىتى پىتدە كەنن دواى ھەولز و تەقەلايە كى زۆر يە كىكيان دەلىت:

- مامۇستا قزىچەى پەنتلۇنە كەت بوو تەو.

نەو پىش بەبى نەو ى خۇى لە گورەببات، بە پىكەنەنەو لە گەل داخستەو ى دوگمە كەو دەلىت:

- دەمگوت: خوايە نەو بايە فېنكە لە كىندەر دىت.

۲۵- نەو بوختانە گەورەيە:

دەروپىش كەرىم بە دەروپىش ((ھەمىن)) فېرېبوو بوو. و ناوہ ناوہ لە جىتى ژواندا بە ناكامى خۇيان دەگەيشتن . جارنىك دەروپىش كەرىم لە كاتى تىوہ ژاندىندا دەلىت:

- نازام نەو عالەمە چۆن نەو بوختانە گەورەيان ھەلبەستاوو دەلىن:-

دەروپىش كەرىم بە دەروپىش ھەمىن فېرېبوو!

نەو پىش بە پىشوو سوارىيەو ە لىيوەرگرتەو ەو:

- ناخرى زەمانە ھەرچى بلىتت پروودەدات.

۲۶- نەو تازە بزنام:

كابرايە كى گىلۇكە نافرەتىك داخواى دەكات و چەند ساڭ لای دەبىت. رۆژىك ژنە كە نەخۇش دە كەو پىت و .. وەفات دەكات.

وهختی تهرمه که یان به ره و گۆرستان ده برد میترده که هی هیدی هیدی
له بهر خۆیه وه پیده که نیت.

لینان پرسى:

— نه وه به چ پیده که نیت؟

گوتى:

— له وه تی من هیناومه نه وه تازه بنزائم بۆ کیندهر ده چیت. پیشتر
هه موو رۆژیک له سبیانیه هه تا ئیواره ده رۆشیت هه که لیتمه پرسى:

— له کیندهر بوویت؟

هه جارى ده یگوت:

— چومه مالى بام، برام، خوشکم، پلکم، مام، برادرم.

۲۷— نه وه حه مه دی برامه:

کابرایه کی فه قیروگیلۆ که ژنى بۆ ده هینن هه رچهنده هه ول ده دات چى
بۆ ناکریت. ناچار ده چیت به براهی ده لیت:

نه ویش له جياتى ده چیته گز بسوك و زورى پیناچیت ژنه هاوارى
لینه لده ستیت.

میترده که هی له و دیو.. دیواره وه ده لیت:

— نه وه من نیمه حه مه دی برامه ، حه مه دی برام. وه للا هه تا هورگت
نه دپینیت یه خهت به رنادات.

۲۸— نه وه که تنه ی به وکراوه:

نافرته تیک له په رینه وه ی پروباریکدا که س دیار ناییت و ناوه لکراسه که ی
له پینه کاته وه.

کابرایه کی قه شمه رباز ، له په ناوه ده بیسینت و پتیده لیت:
 - نه ری خوشکی چشته که ت بز .. وا شیواوه؟
 نهویش خوی هه رگیز له گووره نابات و ده لیت:
 - نهو که تنه ی به وکراوه، به ده می تو بکرا بوایه شتاقه ددانت نه ده ما.
 ۲۹- نهو کچه:

تازه زمانی کوردی له قوتابخانه کانی شاری هه ولیر ده خویندرا.
 رۆژیک له قوتابخانه یه کی خانه ی مامۆستایاندا مامۆستاکه له سه ر
 سه بووره ده نووسیت:

- نهو کچه قژی ره شه .
 قوتابییه کی کیژ کوردی باش نه ده زانی و خویندوو یه وه:
 - نهو کچه قوزی ره شه.
 ۳۰- نهو لیره ش:

کاتی خوی جه ندرمه ی تورکی داگیر که ده یانویست زمانی کوردی له
 کورده کانی ژیر ده ستیان قه ده غه بکه ن.
 خه لکی دیهاته کان هه ر که به ره ه می ناژه لیان بز فروشتن ده برده شار،
 جه ندرمه کردبوویانه خوو.. له دیاریان راده وه ستان. هه ر وشه یه کیان
 به کوردی بگوتیواوه لیره یه کیان سزا لیده ستاندن.
 کوردیکی جوتیار، رۆژیک چهنه جامه ماستی لا ده بیتت و تورکیشی
 نه ده زانی، پاردی ماسته که ی هه موو به سزا لیده سینن. ته نیا لیره یه کی لا
 ده مینیت، نه وسا لیره که ی بز جه ندرمه کان راده گریت و ده لیت:
 - با نهو لیره ش له باتی به کوردی ده لیم: کیرم به قوزی دایکتان.

۳۱- نه وه هدر نهو قوونو سمتیه:

رۆژنیک کابرایه کی چار پووشاوی و کز سواری پاسینکی زۆر قهره بالغ ده بیت. به پتوه جینگه ی ده رزی نه ده بووه. به ریکهوت قوونی ژینکی تۆژنیک گۆشتن که وتبووه راست عه وره تی و ناوه ناوه له گه ل هه لته ک هه لته کی پاسه که دا قوونی نافرته که ته واو ته بقی عه وره تی ده بوو. نه ویش به نه نقه ست زیاتر پالی پنده داو له زه ته تی لیسوهرده گرت. هه تا نافرته که دابه زی و نه ویش هه ر زوو پاش نه و ده چیتته خواره وه به دوایه چوو. کاتینک ژنه که پینچه که ی رووی لاداو گوتی:

- نه وه هه ر نهو قوونو سمتیه رۆژانه لیسوهرسیت.

نه و جا زانی خیزانیتتی.

۳۲- نه وه ی ناوی خواره وه:

پیاویکی خاوه ن دوو ژن میوانی دیت و یه ک ژووری نووستنی ده بیت. میوانه که شه و له نزیك سه لاجه ده نویت. خانه خوینیه که شه و داوا له ژنه گچکه که ی ده کات له گه لی جووت ببیت.

ژنه ش ده لیت:

- میوانه که به خه به ره.

- برۆ ناو له سه لاجه که بخۆروه نه گه ر به خه به ر بیت ده زاندریت.

هه ر که میوانه که هه ستی ناییت ئیشی خویمان ده کهن.

ژنه گه وره ش ده لیت:

- مادام له گه ل هه ریکه مت کرد، ده بی له گه ل منیش بکه یت.

ژنه گورهش تهرجی ژنه گچکه ناو لهسه لاجه ده خواته وه.

بۆ سبه ینى میوان پروو له خانه خوڤى ده کات و ده لیت:

- نهو شهو له زگ بوو له تیتان بڅنکیم.

نهویش ده لیت:

- سه لاجه ت لى نزیک بوو.

- ترسام نه ویرام بچم.

- له بهرچى...!؟.

- نهوڤى ناوڤى لهسه لاجه خوارده وه تو گات.

۳۳- نهوڤى پینکیده هیتناينه وه:

ژنو میزدنیک به شهرهاتنو ههر پینک نه ده هاتنه وه. کوره که بیان پروو له

بارکى کردو گوتى:

- بابه نه نگۆ که پیتشتر به شهر ده هاتن زوو پینک ده هاتنه وه، که چى نهوا

ماوه یه که له یه کتر تووره نهو پینکناينه وه.

بابه که به ناخ هه لکیشانه وه گوتى:

- رۆله نهوڤى پینکیده هیتناينه وه مردوه.

۳۴- نهوڤى خوا به تیمه ی کردوه:

له ناخرو ئوخړى سه فتاکانى سه ده ی رابردوودا شه ویک کهنده

گه وره که ی ناوه راستى گوندى ((چه غه میره)) ی نارچه ی که ندىناوه یه کجار

زۆردیتو خانووکی زۆر ده پرووختینیت. هه تا مزگه فته که شى له بنو

بوته که وه ی هه لته کاندو زهره رو زیانیتکی زۆرى به خه لکه که ی گدیاند.

هەر لەم سالتەدا بەرپرس و نووسەری سەر ژمیر = ((ئیحسا)) دەچنە
گوندەکەو میوانی مالتی مەلا دەبن و هەرکە لێیدە پرسن:

— زەرەرتان بە لافاوه کە زۆر بووه؟.

مەلا یە کسەر دەلێت:

— ئەوێ خوا بە ئیمەدی کردووه، حەرەس قەومیش نەیکردووه.

۳۵- ئەوێ دانوو زۆر بھوات:

لە گوندێک لە گوندەکانی دەشتی هەولێر چەند مالتیک ساواریان
دەکولاند. یە کێک هێندە دانووی خستە نێو دەمی و گوتی:

— دەلێن ئەوێ دانوو زۆر بھوات کێری پێ نەستور دەبێت.

کابرایەک لە گەل خێزانەکە لە دیار وەستابوون و ژنەکە هەر کە دلتیا
بوو پیاوێکە دەست بۆ خواردنی دانووه کە نابات، بە هەلچوونەوه
پێیدەلێت:

— هەدی دوژمنی قەلبی خۆ

دە دوو قلان باوێ دەمی خۆ.

۳۶- ئەوێ قووندەرە:

سولتانیکێ عوسمانلی، لەسەربانیکی بەرزێ کنار دەریاوه، بە دووربین
یە کێک لە نێو پاپۆرێک دەبینیت: ((وا هیدی هیدی هەولتەدات سەری
عەرەتی خۆی بختە نێو قوونیهوه)). یە کسەر فەرماندەدات و:

— هەر نێستا ئەو پیاوێم بۆ بێتن.

هەر کە دەبێدەنە لای و پێیدەلێت:

— ئەو.. بۆ ئەو ئیشە قۆرەت دەکرد!؟.

نه ویش ده لیت:

— قوریان هرچی قونده ره تو.. وه زیفه یه کی گهرهت داوه تی، منیش
هولمدا بچمه ریزی قونده رانه وه تا کو.. وه زیفه یه کم بده تی.

سولتان ده لجاز ده لیت:

— نهوا توّم کرده پاسه وانی تاییه تی خۆم.

کابرا یه کسه ر ده ست به گریان ده کات.

— نه وه بۆ ده گرییت؟

— قوریان په له ت کردو نه تهیشت سه ره که ی ببه مه ژووری نه وسا

بینگومان ده بوومه سه رزکی پاسه وانه کانت.

۳۷- نه وه ی له دوای من دیت:

کابرایه کی ته رۆزی فروش به رینگادا ده روات و توشی دووسی دزورینگران

ده بیت.

هر که ده ی پشکنن پاره ی پی نییه دریزی ده کهن تا ترژییه کی له

قون بپن.

له کاتی تی بینه که دا پنده که نیت و ده لیت:

— نه وه ی له دوای من دیت شارۆخی پییه.

۳۸- نه وه ی لیتره کون ده که ی ت:

کچیک پیتش نه وه ی میرد بکات خوی دزبانده بوو. ماله میردی

گواره یان بۆ کری. نه ویش تا نه و کانه گوئی نه سمرابوو.

رۆژنیک خه ریک ده بیت بسمیت. خه زووری رووی تینه کات و ده لیت:

- رۆژه نهوهی له ماله باوکت کون کرد، دهبوایه لیترهت کون بکردبوایه. نهوهی لیترهش کونی ده کهیت له ماله باوکت کون بکردبوایه.

۳۹- نهی بهراز

پیاویک دوو ژنی ده بیئت. ئیوارهیهک پینان ده لیئت:

- من سهی ده چمه شار چتان ده ویت؟

یه کتکیان گوتی:

- پیاره که به خۆت ده بینیت کراسم له چهند جییان دراوهو کراسیکم بۆ بکړه.

نهو تیریش ده لیئت:

- ماوهیه که چاوم دیشیت ده زمانی چاوم بۆ بینه.

پیاوهش نهوهنده پارهی نابیئت. ئی... ه به لکی دلیان نهرم ده بیئت و په شیمان ده بنهوه، شهو له گهژ ههردووکیان جووت ده بیئت.

بۆ بهیانی:

یه که میان ده لیئت:

- پیاره که ده زانم پارهت که مه، من نهو سال نهو کۆنه کراسه پینسهی ده کهم سالی پینده به مه سهر.

نهو تیریش ده لیئت:

- وه لالا چاوم چاک بووه ته وهو به لای نه ماوه.

میرده کهش ده لیئت:

- نهی بهراز نهی بهراز

ده زمانی چاوه پینسهی کراس.

۴۰- ئەي بەراز مەلا:

كاتى خۆي كىتېبى مەلايان زۆرىيەيان جگە لە عىيارەتە
سەرەككەيە كەي ((حاشىيە = پەراويز)) یشى بەوردى لەملاولەولای
عىيارەتە كە نووسرابوو.

كابرايە كى نەخویندەوار، لە كاتى ((متالعە)) ى مەلايە كدا
دەچىتەلای و زۆر بەوردى حاشىيە كە سەرسام دەبىتت و پىيدەلەيت:

- مەلا تۆ.. ئەو.. هورد هوردانەش دەزانىت!؟.

- بەلى.

ئەويش يە كەسەر بەزەردەخەنەي شانازيەو دەلەيت:

ئەي بەراز مەلا.

۴۱- ئەي دەبەرەيت مەرم سۆرە:

نزيكەي ((۴۰)) چل سائىك بەر لە ئەمەرى پىساويكى ئەو سەرەو

دەچىتە شارى هەوليترو دەلەيت:

- زگم دىشيت.

هيندە گەنجى شەلاتى ئارەقى دەدەنى و دەلەين:

- ئەو دەرمانەي بۆ هەنووكە چاكت دەكاتەو.

ئەويش پى سەرخۆش دەبىتت و لەوساتەدا عەورەتى لەبن شەروالى رەپ

دەبىتت و ناوە ناوە دەستى لىندەدات و دەلەيت:

- ئەي دەبەرەيت مەرم سۆرە

- ئەي دەبەرەيت مەرم سۆرە.

۴۲- نۆبالت بەم مله:

له سالى ((۱۹۶۱)) هه زارو نۆسهو شهستو يه كدا هه تا به يانى
((۱۱)) ي نادارى ((۱۹۷۰)) هه زارو نۆسهو حه فتادا، خه لكى نهو
گوندانى له ژير دهستى پيشمه رگاندا بوون نه يانده توانى سه فهري حه ج
بكه ن. دواى به يانه كه خه لكى كى زور هاتنه شارى هه ولير بو حه ج بچن.
به كى ك له نهوانى نيازى حه جى هه بو له نيو ((پاس=نامانه)) ي
مه سله حه به ره و پشت له سه ر كورسييه ك دانىشت.

جاييه كه پيى گوت:

- خاله نيازت چيه؟

- به ته مامه بچمه حه ج.

جايى هه تا شه پ گرتى له مللى خويداو گوتى:

- نۆبالت به وم له .. مه چوو، حه جت له سه ر نيه.

۴۳- نۆخه ي:

كه ريمى برام له كاتى به سه ر دادانى كوئىت سه ر باز ده بىت و له گه ل
زابتى ك و چهند سه ر بازى عه ره ب له نيو ((ره بيه)) كى خاكى كوئىت ده بن.
وتنه ((سه دام حوسين)) ي سه رۆك كۆمارى نه وسا به ديوارى ره بيه كه
يانه وه ده بىت و لى ده بىته وه.

كه ريمى زۆره ره ريزه وه هه لى ده گرته وه و خاويى ده كاته وه و دواى ماچ
كردنى به ريزه وه له شوينى خوئى ده داته وه.

زابته كه عه نى كه ي پى دى ت و ده زانى به راستى نيه و پى دى لى ت:

- نهو ره حه ت بو ماچ كرد؟

ئەوئىش دەئىت:

— لەخۆشەرىستيان.

زابتە كە باوەر ناكات بۆ ئەوەى پىتى دەربخات پىئىدەئىت:

— شەرت بىت ئەگەر راستىە كەم پى بلىنت دەرۆژ ئىجازەت بەدمى.

ئىجازەش ئەوسا زۆر.. زەحمەت دەدرا .

ئەوئىش لەخۆشى ئىجازەكەى بە پىئىكەئىنەو دەئىت:

— گۆتم: ئۆخەى كووداىكى كوردانت گا ئەوھاش داىكى عەرەبانت گا.

پەكسەر ئىجازەكەى دەداتى.

٤٤- ئۆمەرە خىل:

خوالىنخۆشبوو ((ئۆمەرە خىل))ى گوندى ((قوچ))ى پۆژھەلاتى

ناوچەى كەندىئاو پىئاوئىكى ناودارو دەولەمەندو خاوەن دىوہخان و سەخى و

ناندەر بوو.

بەتەنیا كاتى خۆى گوندەكەى ئاوەدان كرددووتەرە. وا دەولەمەند بسوہ

سەردەمايەك حەوت جووتە هئىستەر هەبوو.

لەژياندا قسە خۆش و نوكتەباز بوو.

من لە مندائىيەوہ سى وارىقاتى = ((سەربردە))ى ئەوم بىستتوہ

كەچى ئەوانى دىكەم لەبرای ئازىزو خۆشەرىستم كاك((مەلا عوسمان))ى

كوپەزى ئۆمەرەخىلم وەرگرتوہ. زۆر سوپاس.

فەرموون سەبرىيان بكەن:

١- بىئوہژئىكى تەرۆبەر لە ئاوايى دەبىت رۆژئىك ئۆمەرە: خىل

پىئىدەئىت:

— گانینگم بدی.

نویش ده زانیت به سوحه تیتی یه کسەر ده لیت:

— تۆمەر ده تده می، به لام نابسی بۆکەس بگیتیه وه.
تۆمەر به پینکه نینه وه ده لیت:

— وه لالا نه وه ندهی هه وه ستم به گانه که نایه ت، وه کی نه وه ندهم هه وه ست
به گیتیه وه که دیت و هه ر جاری له کۆرپ مه جلیسان بلیم.
— ((فلانم نه وه ها نه وه ها گایه)).

۲- له ناخری چله کان و سه ره تای په نجاکانی سه دهی رابردودا
خوالینخوشبوو ((عهلی خورشید)) ای ناغای گوندی ((قه بلان)) ای نارچهی
که ندیناوه رۆژیک ((قائیمقام)) ای قهزای ((مه خموور)) و پیاوه ناوداره کانی
ده و روبه ر ده عهوت ده کات.

پیش نه وهی قائیمقام بگاته جی پیاوه میوانه کان هه ریه که یان نیازی
وابوو به ریزلینانینکی زۆره وه پیشوازی لی بکه ن.
ته نیا تۆمهره خیل ده لیت:

— مادام نه نگۆ نه وه نده تان لا گه و ره به سامه شه رت بیت من په نجهی
له قوون رابکه م.

نه وانیش به گالته وه پیته ده لیت:

— نه وه قائیمقامه تۆمەر، نه مه مانان نییه به که یف و ماشای خۆت
کاروقسه ی قۆربکه یه ت. وه لالا خاکی له تووره گه ده کات.

هدرکه ده گاته جی پيشوازيکهره کان، ليکړا به وپه پری نه ده ب و خولق
خوشییه وه به پیریه وه ده چن و دوقه ی چاک و چونی به سوزوه له گه ل ده کهن.
نومره خیل ده چیتته لای پشته وه و تیلکینکی به پاشه لیه وه ه لده کات.
قائیمقام به وشتی و توریندانه ناور دده اته وه نومره خیل یه کسه ر
چنگه لیره یه کی له مست ده نیت.

نه ویش به که یف سازییه وه وهریده گریت.

۳- رژیٹیک قه سباب ده چنه گوندی کاوری لی بکړن. له گه لای
پینکنا یه ن.

قه سابه کان کاوری براژنه که ی ده کړن.

نومره پینانده لیت:

— توخوا عه یب ناکه ن کارپتان له گیر نه ستوورینکی وه ک من نه کړی ،
که چی له قوزگه وره یه کی نه وه اتان کړی.
براژنه که ی ده لیت:

— نه یه رژی نومره کو ده زانی نه من قوزم گه وره یه ؟.

به پیکه نینه وه ده لیت:

— برای په حمه تیم وایده گوت.

۴- رژیٹیک نومره خیل له لای (مشیری برایم ناغا) ای مه خمور
داده نیشیت. ناوه ناره جگه ریه ک له قوتوه که ی دهرده هینیت و ده یکتشیت.
هدرکه بووه چوارپینج جگه ره مشیر قوه که ی ه لده گریت و ده لیت:
- جغاره کانتت خلاص کرد.

ئەوئىش يە كسەر ((قونگە=ئاغزە)) كان لەسەر زوى ھەندە گرتەوھو
شەش دەبنو دەئیت:

- دامنابوو ھەر جفارە يە کت بکیشم لیرە يە کت بەدەمى.
ئەوا شەشم کیشاوە. ھا.. ئەوھ شەش لیرە.

مشیر ئەوسا قوتورە کەى لەبەردەمى دادەنیت جگەرەى تر بکیشیت،
ئۆمەر ئەوسا دەئیت:

- تازە رۆیشت و بە کەلکت نایەت.

۵- لە تازىسە کى بنەمالەى ((بايسى)) ى ئاغاواتى دزەسى، لە
گوندى ((پردارد)) كورە ئاغاىەك ((ناوھىتانى ھەمراز نىسە)) داىكى
بىوھژن دەبیت، بە ئۆمەر دەئیت:

- مام ئۆمەر وایە دەئین: گىرت زۆر گەرە يە.

ئەوئىش يە كسەر دەئیت:

- ئەوھ داىكت پىیگوتى.

۶- ئۆمەرە خىل سەردەمايەك ھەر دەيگوت: ((شەمى، شەمى
ئەوگىرەت بەمى)).

شەمى ژنى پىاویكى ناودارى كەندىناوھ بوو: ((ناتوانم ناوى بەینم)).

رۆژىك شەمى لەلای مێردە کەى شكایەت لە ئۆمەر دەكات و دەئیت:

- جوونم پىدەدات.

ئۆمەریش پىدەئیت:

- دەبلى تابزانين جوونە كان چىنە.

ئافرەتە كەش بەرامبەر مېترە كەى تاساى دەراندنى ناكات و بېدەنگ
دەبېت.

۷- پۇژىك ئۆمەرە خېل لە پىيارىكى ((مىشیر)) ى ((بىرايم)) ناغای
مەخمور دەدات. ئەوسا مىشیر حاكىمى قەزای مەخمور دەبېت. بە ئۆمەر
دەلېت:

— ئەو لە پىيارى مەنت داو؟

ئەویش بە پەنجە ئامازە بۇ پارە ژماردن دەكات و دەلېت:

— لېدە دەم داىكىشى دەگېم ئەوسا مەن زىاترت دەدەمى.

مەبەستى پارە بوو و مىشیریش بېدەنگ دەبېت.

۸- سەردە مایەكى زوو ئۆمەرە خېل لە ئارایى ((قوچ)) تەنیا مال
دەبېت.

پۇژىك خۇشناویك دووقەرتالە تری بۇ فرۇشتن دەباتە گوندى ((قوچ)).

ئۆمەرە خېل بە خۇشناو كە دەلېت:

— بېرۇ.. لە سەربان گازى تری بکە.

ئەویش بە حەبیرمانەو دەلېت:

— تەنیا مال و گاز کردنى دەویت؟

ئۆمەر بە هەلچونەو:

— دەلېم بېرۇ گاز كە.

خۇشناو خۇشى و ترشى دەچیتە سەربان و سىتجار بەدەنگى بەرزەو

دەلېت:

— دەوەرە تریان، دەوەرە تریان، دەوەرە تریان.

هدر که دیتته خوارهوه نۆمەر بای تهشتینکی پر گه نم تریسی لینه کپیت.
 بهم جوړه همتا هردوو قهرتاله کهی لیده کپیت و نهوسا ده لیتته خوشناوه که:
 - ده وړیت یان بتگینم.
 خوشناو نهوسا ده پروات.

***

۴۵- نۆی .. له و درۆیه:

مامۆستایه کی بچم زۆر ناشیرین رژیک وانسهی (ریزمان) ده لیتته وه.
 باسی رستهی ((رابردوو)) و ((نیستا)) ده کات و ده لیتت:
 - من زۆر ناشیرین بووم.
 نه مه بچ رابردووی دوور به کار دیت.
 هه رکه ده لیتت:
 - من زۆر جوانم.....
 قوتابیییه کان نایتلن ته وای بکات و یه کسه ر ده لیتن:
 - نۆی.. له و درۆیه!.

۴۶- تیشم به پاشه وه هه یه:

جاریک جەنابی مه لای کۆبی به سوار و لایخ به ره و شاری هه ولیر ده چیت.
 جەنابی مه لا نه فەندی نهوسا سه یاره ی ده بیت و به پیریه وه ی ده چیت ،
 له نزیک که سنه زان ، له سه یاره که ی خۆی سوار ده کات.
 له گه رانه وه دا جەنابی مه لا نه فەندی رووی تیده کات و ده فرمو ویت:
 - من هه له یه کی گه وره م کرد به خۆم له پیشه وه سوار بوومه و
 جەنابیشت له پشته وه.

نهویش دهه رموویت:

- نا.نا.هه له نییه و من نیشم به پاشه وه ههیه.

۴۷- ئیره جاستانه:

سالتیک به فریکی یه کجار زۆر له شاری ههولێر و دهشته که ی دهباریت. کابرایه کی خه لکی گوندی ((جاستان)) ی بناری باشووری رۆژ هه لاتی ((زورگه زراو)) ی ناوچه ی که ندیناوه، شه و دیتته دهه وه و ده بیینیت نزیکه ی دووبست به فر له ساکه گۆر باریوه هه رواش دهباریت. نه و به فره زۆره شی به هه مری خۆی له ناوچه که ی نه دیبوو. نه وسا روو له ناسمان ده کات و ده لیت:

- لیت تینکه چیت ئیره جاستانه جاستان گوستان نییه.

۴۸- ئیره ولاتی:

سه گیتیک به ناوی گهشت به جیهاندا ده سوورپته وه و ده چوه هه ر ده و له تیک نه قلی نه یده گرت و هه ر زوو به جینده هیشته.

نه مریکا و نه وروپا و نه فه ریقیای کرد. دو اجار هه ر که پیتی له سه ر خاکی ((نوردهن)) سه نگرایه وه له خۆشییان شاگه شکه بوو. و ده می خه نی و تیک نه ده هاته وه و هه ر ده یگوت:

- نۆخه ی به راستی ئیره وولاتی سه گانه!.

۴۹- ئیه:

ریژدار خوالینخۆشبوو مامۆستا ((مه هموود زامدار)) ده چیتته شاری سلیمانی. هه ندیک له نو سه ران ده عوه تی ده که ن. له پیشدا به نه نقه ست شیشه ((گون)) یکی بۆ ده نیرن. نهویش له حریته ده دات و ده لیت:

– زۆر سوپاستان ده كه م. بهس سه رم سورماوه ئيوه ي نووسه ري سلیمانی
هه ر کتیر خۆریبونه ، که چی نه مریۆ.. رابوونه ته گون خۆر.

بیټی - ب -

۱- با ټیمهش خوټرپسه کمان بیټ:

کینه‌لی ((حاجی فاتمه)) شیان پیده‌گوترا. عاره‌ب بوونو سهرده‌مایه‌کی زوو له گوندان ده‌گه‌پان . شه‌وان له‌سهر سه‌کزی دیوه‌خان پیاوه‌کانیان ((ره‌بابه)) و دبکیان لینده‌داو عه‌تابه‌شیان ده‌گوت. ژنیکیش گوزانی ده‌گوت و هه‌لده‌په‌ری . چه‌فیه‌کی ره‌شی له‌مل بوو. و هه‌رکه‌سیک له‌کاتی هه‌لپه‌ریندا دره‌میتکی بدابووايه چه‌فیه‌که‌ی ده‌دایه. هه‌رکه‌پشوو ده‌درا نافرته‌که ده‌چوو کن.. نه‌وکه‌سه‌ی چه‌فیه‌که‌ی لایوو داده‌نیشت.

من له میژ نه‌بوو خۆم ناسیبوو.. و سه‌ره‌تای مۆزه مۆزم بوو.. و هه‌وه‌ستم به‌کاری نه‌وها ده‌هات. دره‌میتکم له‌دایکم ساندو چووم. له‌به‌ر کوری ناغاو جاحتلی مله‌پوری ناوایی وه‌به‌رمن نه‌ده‌که‌وت. براگه‌وره‌که‌م ((مه‌لا حه‌مه‌ده‌مین)) زۆر پسی‌تووړه ده‌بیست و به‌هه‌لچوونه‌وه به‌باوکمی گوت:

- لای خۆت باشه‌لای ناوچه‌که‌یت کوو. پرازی ده‌بیست کوړت بچیته نه‌وقه‌چه‌خانه‌یه!.

باوکم گویی پینه‌داو نه‌ویش هه‌ر وازی ئینناهنینت. دواچار پینده‌ئیت:

- لینگهړی بابجیت هممو مالنیک خوږیسه کیان ههیه، بانیمهش
خوږیسه کمان بیتت.

له ناخیریشدا بهرم نه کهوت و به دلساردی حوتر حوترگه پرامه وه.

۲- بامو سهیه بۆر:

رؤژنیک پیاوړیک له گوندیکى دهشتى قهراج ((ناوهینسانى همموار
نییه)) باوکى بهدانى سیاننى وهفات دهکات، بؤ دانى نینواره سه گیکیان
دهبیتت و دهتۆ بیتت. ده لیت:

- وادیاره بامو سه گه بۆر له گرویان کردبور.

۳- بابسی په حمه تیت:

بیوه ژنیک کیرتیکى هه بوو به میتریدیدا.. هدرکه کچه گه پاره دایکى
لیپرسى:

- رۆله میترده کهت له گه لیت کووه؟.

- زۆرباشه. بیشتەر که جووت ده بووین سه رم له سه ر بالیفدا دهنا. که چى
له و دوا ییسه دا گوتى:

- نه گه ر سه رت له سه ر بالیف بیتت، دوو سه نتمه تر ده میتنیت بجیتته
ژووره وه. نه گه ر بالیفه کهى لابه دیت ته واو قه پات ده بیتت.

دایکه که ناخیکى خه مارى هه لکینشار گوتى:

- که وا ته بابسى په حمه تیت چند کیلزمه تری من قه رزداره.

۴- باخى گون شوپان:

باخى شار له نینوچه قى شارى هه ولیره. جیه کى زۆر گرینگى ههیه.
بیشتەر چ خزمه تیکى وای نه ده کوار که م که س زویى تینه کرد. هه رکه

دهنگو.. بلاو بووه (وا له زگه موچهی ماموستایان زور زیاد بکریت))،
به فهرمانی ههر دوو حیذب تاکو زنده که یان به نسیب نه بیئت شهش
موالیدی ماموستایان له سه ریه ک خانه نشین کرد. هه بجه ته کهش نانه
جوبوو: ماموستا هه تا نهو روزه له ته مهنی "۶۸" شهست و ههشت سالیدا
خانه نشین ده کرا، له سایهی نه زمونسه دیموکراتیه کهی کوردایه تیدا کرا
ته مهن "۶۳" شهست و سی سال. ماموستایه کی زور بهم پیلانه شوومه
خانه نشین بوون.

پاریزگای هه ولیر بۆ نه وهی شوینیکی تاییهت بۆ نهو خانه نشینانه،
تهر خان بکات و دهنگو کهش له سه زارانی ناحه زانه وه بیه ریته، رۆژانه کاتی
لی به سه ر بهرن هه ستا باخی شاری به شتوبه کهی زور باشی نوژن کرده وه
مه سه ریته کی وای لیکرد هه رزینه ته رۆژانه ی لی به سه ر به ریته. لهو رۆژه وه
نه ک ماموستایان بگه ر گشت خانه نشینان ده گرت هه وه رۆژانه باخه که
مو بجه ی دیت.

نه مهش کاریکی گه لیک ره ندو پیروز بوو.. و خه لکه که به بتوونی
دهست خوشیان له پاریزگار کرد. به مه پیلانی خانه نشینه کرد نه که بووه
به ردی بن گۆم.

بهس تاته و اویش بوو چ ناوی به سه ردا نه سه پاو ههر به باخی شار نار
ده بردرا. تاکو رۆژیک چه ند که سانی خانه نشین له نزیک دیواری لای
شه قامه سه ره کییه که داده نشین. چه ند ئافره تیک له و دیوی ئاست
(موحه جه ره)) که ی نه وان. ره ت ده بن و یه کیکیان ده لیت:

— نهو باخه ئو زه لامان کرایته وه.

یه کینکی دی ده لیت:

- کچی لۆ هه موو زه لاما ن نییه. ته نیا لۆ گون شوړانه گون شوړ.

۵- باده ستونیزم نه شکیت:

فه قییه که ده چیتته مالیک و ده لیت:

- تۆ خوا سیلمان بدنه نی نه ختیک ئیشمان پییه.

ته نیا ئافره تیک له مال ده بیت یه کسه ر کۆشی خۆی هه لده داته وه و

به ره ورووی ده چیت و ده لیت:

- فه رموو نه وه سیل.

فه قییه که ش خۆی له گووره نابات و عه ووه تی خۆی ده رده هینیت و

ده لیت..

- تۆ خوا قولفه که ی به وسینگه ی وه بکه با ده ستونیزم نه شکیت.

۶- بارگین- بارگین:

بارگینکی پیرم هه بوو کاروباری فلاحه تی نه و ساله ی منی
پینه ده سووړاو رۆژیک برده مه شارو فروشتم تا کو یه کینکی جاحیل بکړم. نه و
رۆژه چ بارگینکی نه و تۆم نه که و ته به رچا وو گه رامه وه. دوا ی سی رۆژان
چوومه وه مه یدان و بارگینکی خاوین و قشت و قه وچ و قه راسه ی نوی
له سه رو هه رچواریه ل نالکراو عه قلم گرتی و کړیم.

هه رکه گه یشته ره گردی ((گه مبولان)) ی ناوه راستی ناوایی و دوا ی

سه لام و ماندو و بوون لیکردن گو تیان:

- عه ولا نه و بارگینه ت به چه ند کړییه؟

- به "۱۲" دوا زده دینار.

- ئەدى ئەوئەكەى خۆت بەچەند فرۆشت؟.

- بە "۴" چوار دینار.

لینکرا له حریتە یانداو گوتیان:

- کورە ئەوئە هەر پیرە باراگینە قۆتەرەكەى خۆتە!.

باوەرم هەرگیز نەهاتو دایان بەزاندەم و بارگینیان بەرەللا کردو رووی

خۆتر خۆتر لەمائلەوئە کرد.

۷- باکەس لە جینگەى خۆى هەلنەستیت:

پاسینكى نەفەر هەلنگرى ناوبازار، زۆر بەتیزى لەگەل لۆریبەكى گەورە

دەعم دەكات.

کیرتینكى جاحیلنى ناویاسەكە، لەسەر کورسیبەكە دەپەریتو دەكەوتتە

سەرکۆشى کابرایەك و یەكسەر بەدەنگى حیلەوئە دەلئیت:

- خزمینە هەتا لیژنەى تەحقیق دیت باکەس لە جینگەى خۆى

هەلنەستیت.

۸- بايك حلالنا:

لەسالى کارگیزانى = ((۱۹۶۳)) هەزارو نۆسەدو شەستو سیدنا.

ئەوکارەساتەى عەرەبى دراوسى و کاربەدەستان بەسەر میللەتى کوردییان

هینا، باوەرناکەم بەسەر هیچ میللەتیک هاتووینت. ئەنفالى یەكەم بوو.

بۆسەقاداتى دلئى دوودلان لەم رووئە فەرموون سەیرى ئەمانە بکەن:

- أحنا بدو...ویناالعەدو.

- أخذنا بسلاح البيج.

- أحنا العرب أهل الغيرة

- نطرد الكرد من هالدیره

- الرأس لنا والمال لكم

- غیر کردی جنت من الجبال

هەر که سوپای دهوله‌تی عیراق ده‌گه‌یشته هەر گوندیک پیاوه‌کانیان
ده‌کوشت، یان ده‌یان گرتن، می‌رد مندالی نیرینه‌و پیرو ژنو مندالیش
په‌راگه‌نده‌و ده‌ربه‌ده‌ر. سوپاکه به‌بارده‌بار ده‌یگوت عه‌شیره‌ته عه‌ربه‌که‌انی
کوردستان و سه‌ر سنوور:))

- وهرن ماله کوردان تالان و فەرهود بکه‌ن)).

به‌لێشاوو چاوێشانه گوند به‌گوند بۆ تالان ده‌گه‌ران به‌تاییه‌تی
ناوچه‌ی قه‌راج و که‌ندیئاوه‌و دۆلی ساله‌یی هەر په‌رۆ.. و پاتاریکیان ده‌ست
بکه‌وتبووایه، هه‌تا سینگولکه‌ی دیواریش، بی په‌رده‌ی شه‌رم و حه‌یاوه
رایان ده‌پێچا.

هەر کوردیک نه‌ی به‌ناسته‌م له‌به‌روه به‌ت بووایه، به‌ قوربانی
گولله‌یان ده‌کرد. زنده‌مال و مرده‌مائی ناوچه‌که‌یان نه‌هیشته‌.

سوپاکه‌ش ((دیاردی))ی تاژیانه‌ی لێده‌کردن. کافری حه‌وت دینانیش
زگی به‌ میلیله‌تی کوردی ژیر چه‌پۆک و بی نه‌نوا ده‌سووتا. ته‌نیا عه‌ربه‌به
دراوسیکان نه‌بن. له‌ناوایی "له‌یبان"ی ناوچه‌ی که‌ندیئاوه‌ عه‌ربه‌به فەرهود
چییه‌کان ده‌غلێکی یه‌ کجار زۆریان خر کرده‌وه‌و به‌ کاروانیک بۆیان نه‌چوو. و
چهند که‌سیان نارد لۆری به‌یتن و بیبه‌ن

جوتیاریکی گونده‌که په‌رپووت کراب بو، تاکو باراشی رۆژانه‌شیان
نه‌هیشته‌ بوو، له‌تاوبرسیتی خراوه‌ گه‌نمیکر: ده‌غله‌ کۆ کراوه‌که‌ی ده‌بات بۆ

نانی پوژانهی. یهك له عه‌ره‌به تالانكه‌ره‌كان ده‌زانیت و ده‌چیت، له ژووری
مالی خۆی گولله‌یه‌کی لینه‌دات. چابوو نه‌ج‌ه‌لی نه‌هاتبوو.. و پاش
ماوه‌یه‌ك چاره‌و تیمار‌کردن نه‌وجا چاك ده‌بیته‌وه. به‌عه‌ره‌به‌ فه‌ره‌ود
كه‌ره‌كه‌یان گوت:

- نه‌وه بو نه‌و گوله‌یه‌ت لینه‌دا!؟.

به‌وه‌یه‌ی هه‌لچونه‌وه گوتی: ((

- هاد الكلب بايك حلالنا)) نه‌وسه‌یه‌ مالی هه‌لالی نینه‌ی دزیوه.

٩- به‌بسی مه‌لا:

پیاویك ژنه‌كه‌ی نه‌خۆشیه‌یه‌کی وای تووش ده‌ییت كه‌لکی جووت بوونی

نامینیت.

به‌براده‌یه‌ی خۆی ده‌ییت:

- چاره‌یه‌كم بو نایینیته‌وه.

نه‌ویش ده‌ییت:

- بوژو.. كه‌ری بگی.

- گوناچه.

- له‌تۆلده‌دا هه‌نده‌ی جۆی بدی.

- نه‌وه‌اش هه‌رگوناچه.

- پرسى مه‌لابكه.

كابرا تۆزىك داد: مینیت و ده‌ییت:

- به‌بسی مه‌لا نایكه‌م.

۱۰- بهخۆت و ئيمامى شافعى:

كابرايدك نويژى ده كرددو يه كينكى تر ناموژگارى كردو گوتى:

- بهمهزه بسى ئيمامى شافعى نهوها نيبه، نهوهايه.

له پينگوتنى هه لهى دووه مدا، كابراى نويژكهر بايه كى لى بهرده بيتو

ده لىت:

بهخۆت و ئيمامى شافعى وازنان لىنه هام هه تا ده سنويژه كه تان پى

شكاندم.

۱۱- به دو كه وتن:

به بىرم دىت پياويك مالى له شارى هه وليز بو سه پانى كردن هينا

گونده كه مانو بووه سه پانى يهك له فلاحه كانى ناوايى ((ناوهينانى

هه موار نيبه)). كورتيكى جاحيل ژنه كهى هه لگرت. پاش ده پوژان ژنه كه

هاته وه و ميترده كهى وه ريگرته وه.

ئيمهى مندال و يستمان ژنه و پياوه كهى به پلوو كه بهردان وه ده رنيتن

كه چى جواميرو ريش سپيى ناوايى نه يانه تىشت.

۱۲- بهرگهى ناگرم:

ژنو ميترديك زور.. ريك و پينك ده بن. پاريزه ريكي نافرهت ده گرن تاكو

له "دادگا" دا له يه كترىان جوودا بكاته وه.

پاريزه ره كه ههركه ده زانيت له سه رچيبه به پياوه كه ده لىت:

- نه گهر من ماره بكه يت محاميتان به لاش بو ده كه م.

ژنى يه كه م گوتبووى "بهرگهى ناگرم".

۱۳- به رووتی بیبینه:

پیارنیک ژنیکی زۆر ناشیرین و دهعه جانی دهییت. دۆستیکی دلسوژی
پتیده لیت:

- برام ژنه کهت زۆر ناشیرینه.

ئهویش ده لیت:

- به ئی له دهو و چار ناشیرینه، به لام به رووتی بیبینه چه ندی بلیت
جوانه.

۱۴- به روولهی گول به دهو:

کابرایه کی شاری سلیمانی تهروزی له بازار ده فرۆشت. تهروزی
سه له به یانیان تازه له برک کراوه تهوه و زۆر تهرو ناسک و کولیکه کی گهشی
پتیهوه و بانگی ده کردو:

- وهرن به روولهی گول به دهو و به می. وهرن به روولهی گول به دهو و
به می.

هه که ئیواره داده هات، تهروزی به که سیس ده سوو و کولیکه کهشی
پووت و دهوه ری دهیگوت:

- وهرن به روولهی کیرم و به می. وهرن به روولهی کیرم و به می.

۱۵- به رووبه ری قوتابخانه:

لهو قوتابخانهی من لینی سووم به رووبه ره کهی ((شیخ)) سوو.
(ناوهینانی په سه ندییه)). هیشتا نه بوو سووه به رووبه ره .. زۆر درهنگ
دههاته دهوام.

به زوری دهیسه یه کهم. نو بات دهیسه دیوه میسه نه دههات.

هەر که بەرێوه بەر پینده گوت:

— بۆ.. درهنگ هاتیت؟

یه کسەر ده یگوت:

— له بەر ئیشوکاری ده رویشان پیراناگم.

جاریک بەرێوه بەر به تووریهی یه وه پینده ئیت:

— دیسان تاخیر بوویت؟!.

به هه لچوونه وه گوتی:

— تازه دوو که سم له حوکمی ئیعدام رزگار کرد.

هەر که خۆی بووه بەرێوه بەر. نیوسه عات به لای که میسه وه پیش

مامۆستایان ده گه یشته قوتابخانه. هه نده جار پیش فراهیش ده که وت.

ئه مانه ی له قوتابخانه ئه نجام ده دا.

۱- به شاپان له پاشه لی قوتاییانی ده داو جاتاتف ده گرت له دور چاری

ده کردو ده یگوت:

— سه ی له بابی سه نه وه دایکت چاک نییه ، دایکت.

۲- رۆژنیک بهرێوه بهرو من و مامۆستایه کی دیکه "ناتوانم ناوی بهینم"

له حه وشه ی قوتابخانه راهه ستا بووین، مامۆستایه کی ئافره ت سفوو رو

ته ندوو ره یه کی ژۆر ته سلک و کورته ی له بهر بوو. ته زۆر تکیش گۆشتن،

نه ستوو رایه ی رانی به ده ره وه، به لامان تپه ری و چوه ژوو ره وه.

بهرێوه بهر هه ر دوو ناو له پی توند به یه کدا دان و رووی له من کردو

گوتی:

- نۆی.. له و ستمه سپی و لووس و جوانی خودایه!. تز چ جار دهستت بز
نه بردیه؟.

منیش یه کسه ر گۆتم:

- ببوره نه من شینخ نیم.

له باتی به سه رخزیدا بشکیتته وه به پینکه نینه وه گۆتی:

- وه للا خۆ راست ده کهیت!. هه رشینخ نه وه عه مه لانه یان هه یه.

۳- هه مان مامۆستای ئافرهت داوای دوو رۆژ ئیجازه ی کرد.
به پۆه به ریش کیتابی بز کرد. داوای رۆیشتنی له نوسخه ی دووه می
کیتابه که، که له ئیداره ده مینیتته وه، به قه له م ماجیکی سوور وینه ی
"کیر" ی له سه ر کردو بانگی مامۆستایانی کردو گۆتی:

- وه رن، وه رن چ عاجباتیه ک نووسراوه، خۆ راستیشه.

نووسینه که شی خوینده وه، که له ژیر وینه که ی نووسیبوی:

- ((پتیوستی به مه یه و به س)).

۱۶- به شه رفته:

کورپیک له هه نده ران ده گه پیتته وه و باو که که ی حه بیکی ده داتسی و
پینده لیت:

- نه وه حه بی زگ ئیشانه و لیره ده ست ناکه ویت، که چوویتته وه بزوم
بنیره. کوره ش هه رکه سه یری حه به که ی ده کات و ده لیت:

- به شه رفته نه وه حه بی زگ ئیشانه یا حه بی دایک گانه.

۱۷- به‌شهان نه‌تانده‌زانی:

نافره‌تیک می‌رد به کورنیک ده‌کات پینج برای ده‌بیت زاوا ده‌مریت و ژنه که می‌رد به‌برای دووم ده‌کات. به‌م تهرزه هه‌تا پینج برایان به‌ریده‌کات. نه‌وسا می‌رد به‌شه‌شم ده‌کات. روژنیک می‌رده‌که‌ی لینه‌ده‌دات و سه‌ری ده‌شکیتیت. ژنه ده‌ست به‌گریان ده‌کات و ده‌لئت:

— حه‌فته به‌شهان نه‌تانده‌زانی که‌ریش بگین هه‌مورتانم فیره‌گان کرد. هه‌نوکه‌ش لیمده‌ده‌یت.

۱۸- به‌عه‌ره‌بی نه‌منیان کوشت:

((به‌رخوله)) شیتیک بوو له‌شاری هه‌ولیر.

له‌زه‌مانی به‌عسی گۆرپه‌گۆر چوردا شه‌وتیک له‌سه‌ر شه‌قامی شار ده‌که‌وته به‌ر چاری سه‌ریازو جه‌ندرمه‌ی به‌عه‌سه‌وه‌و به‌چه‌ک هه‌لکیشان لینی ده‌لین ((قف)) = بووه‌سته.

نه‌ویش ده‌ترسیت و له‌جیاتی رابوه‌ستیت غار ده‌دات. ته‌قه‌ی لیّ ده‌که‌نو به‌سه‌ختی بریندار ده‌بیت و ده‌یگه‌یه‌ننه نه‌خوشخانه و ده‌لئت:

— به‌عه‌ره‌بی منیان کوشت.

دوای چهند ساتیک گیانی ده‌رده‌چیت.

۱۹- به‌قه‌ده‌ر:

بیه‌ژنیک‌ی شارۆچکه‌ی ((کۆیه)) به‌کری له‌خانوی خوالینخۆشبوو مه‌لا حه‌ویا ده‌بیت.

کاتیک تاپوڊه چيٽه شاروچڪه ڪو خانوان تاپوڊه بڪات بيوهڙنه ڪه
ده لئيت:

- نهو خانوه هي خومه.

نهو انيش ده لئيت:

- نه خير هي مهلا هه ويژه.

ڙنه ده لئيت:

- نهو خانوه چند بهردى تيدايه؟

- يه ڪجار زور.

نهوسا بي پهرده ده لئيت:

- مهلا هه ويژه به قهدهر ڙماره ي بهرده ڪان نه مني لهناو گايه.

نهوسا مهلا هه ويژه ناچار ده بيتو ده لئيت:

- به لئى خانوه ڪه هي جه نابه.

۲۰- به قسه ي خالم بڪهن:

پيشمه رگه ڪابرايه ڪي سر به نيستخاراتي حومه تي ((به عس))
ده گرن.

يه ڪينڪيان ده لئيت:

- بيڪوڙين.

يه ڪينڪي تر ده لئيت:

- ناره للا هه تا له پي ده ڪه ويت لئى بدوين.

به ختيا: ڪه يان ده لئيت:

ناره: نلا بيگين

کابرای گیواو یه کسه‌ر ده‌لئیت:

- به‌قسه‌ی خالم بکه‌ن به‌قسه‌ی خالم

۲۱- به‌له‌ پووسو عه‌نته‌رناش:

خوالین‌خۆش‌ببو "زه‌عیم"ی گه‌لی عی‌راقو نیشتمان په‌روه‌ر
(عه‌بدولکه‌ریم قاسم) بو‌ نه‌وه‌ی چینی جوتیاری چه‌وساره‌ و ژیر چه‌پۆکی
ده‌ره‌به‌گان، له‌ که‌ره‌سته‌ی کۆنی کیتلان و دروینه‌ رزگار بکات ته‌ره‌کته‌رو
ده‌راسه‌ی بو‌ ناردن. به‌ناوی ((ئیسلاهی زراعی)) یه‌وه.

ته‌ره‌کته‌رئیکیان په‌نگی سوور سوور بوو. ((به‌له‌ پووسی)) یان
پیده‌گوت. نه‌وێتر زه‌رد. نه‌گه‌ر لیمه‌بیتته‌ درۆ ((عه‌نته‌ر ناش))ی
نه‌مه‌ریکی ناوبوو.

خه‌لکه‌که‌ لیکرا به‌له‌ رووسیان خۆشتر ده‌ویست. سه‌یوانیکی له‌ناست
سه‌ری شو‌فیر هه‌بوو. ده‌یانگوت:

- له‌به‌ر نه‌وه‌ پووس کرێکاری خۆشه‌وێت، بو‌ نه‌وه‌ی له‌کاتی نیش
کردندا سه‌رماو گه‌رمای نه‌بیت سه‌یوانیان بو‌ دروست کردوه‌ که‌چی
نه‌وێتر هی نیستیعمارو وانیه.

رۆژێک شو‌فیره‌کان گوتیان:

- واباشه‌ ته‌ره‌کته‌ره‌کان تاقی بکه‌ینه‌وه‌ تاکو بزاین کیهان به‌هێزتره‌.
زنجیره‌یان له‌پشته‌وه‌ی هه‌ردووکیان خستو دوو شو‌فیری بیلایه‌ن
(نه‌ره‌جمی، نه‌نیشتمان په‌روه‌ر)، ته‌ره‌کته‌ره‌کانیان به‌یه‌که‌وه‌ گێدا.
خه‌نکه‌که‌ زوره‌یان هانی به‌ نه‌ رووسیان ده‌داو ده‌یانگوت. ((

- له وچاوه ته به له رووس خیرا سه ری نیستیعمار شوږبکه. دهی دهی
به له رووس گیان)).

کاتیک دیترا عدنته رناش به له رووسی کرده کوچکچه. هاندهره کان له
جینگه ی خویان سارد بوونه وه. خوشم یه کیک بووم له بینهران.

۲۲- به ند کردن:

سالی ((۱۹۶۷)) چرومه سهردانی ماله خالوانه کانم له گوندی
"گورزه یی" ی به رامبهر مهرقه دی ((وه کاشه)).

سویای عیراق بو پشکنین هاته نارچه کهو خه لکینکی زوری گرت
منیش وه گه ل که وتمو ((۴۰)) رۆژ گیرام.

قاتینکی نویم کرپیوو، ده لینگی په نتلون تا نه و رۆژه لیواری هه بوو. و
تازه مۆدیلی "فلات" ده لینگ راست ده رچوو بوو. چه پسه کان زور پی
سه رسام بوون و تاماوه یه که سه یریان ده کرد.

نایب زابیتکی کوردی لیبوو هر که زانی من ((موعه لیم)) م
به ته وسه وه گوتی:

- مامۆستا له مه وودا مندالی فه قیران هر ناجیح بکه.

منیش گوتم:

- نه گهر ناجیحیشیان بکه م غیر یه کینکی وه ک تو یان لیده رده چیت.

چه پسه کان لیکرا پی گه شانوه.

۲۳- به و قورتانه ی:

دوو فه قی دانی سببانه یه که به ریگادا ده رون. ((شفتی فروش)) یکیان
تووش ده بیت و به و شووتیان ده داتی.

فەقەتتە كان ھەتا ھەنگىليان دىشىت شفتى دەخۆن ..جا ميز بە ئەوھى
لەبەريان مابووە دادەكەن.

دانى نىوارە گەرانەوھو زۆريان برسى دەبىتت و ھەريەكەيان لەكاتى
خواردنى پاشاوەى ((شامى)) يەكان دەلئىت: بەو قورئانەى بەخۆم
((بىسىللا)) م لىكردوھە من ميزم بە ئەوھياندا نەكردوھە.
ھەتا پاشاوەكەى ھەموو دەخۆن.

٢٤- بەوى دىش:

كابرايەك لە گوندىكدا بە ((دوو كىر)) مەشھورر بوو. گوايە دووى
ھەيە. ئافرەتەك مێردەكەى زۆر گىتل و كەمفام دەبىتت باوھەدەكات كە دووى
ھەيە و پەيوەندى لەگەڵ پەيدا دەكات.
ئۆمەر لە نيوەشەوئىكدا دەچىتتە گۆر. ژنەكە لەتەك مێردەكەى
نووستبوو.

لەكاتى ئاخرو ئۆخرى لىبونەوھەدا، ژنەكە يەكسەر دەلئىت:

-بەويدىش، بەويدىش.

پياوھەكەى بەدەنگەكە بەخەبەر دىت و دەلئىت:

-ئەوھە چىيە كچى ئەوھە چىيە!؟

دوو كىر دەردەپەرىت و عەورەتى تەپرى بەلا روومەتى مێردەكەى
دەكەوتت.

ژنە دەلئىت:

-خەوم دىت: ئامو بوو تو ئەناو رووبارىكدا مائىت بە دەتەك

دەگوت. عىش گوتەم:

- بهويديش، بهويديش. واته بهدهسته كهى ديكهشت.

پياوه كه باوهرى ديت و دهئيت:

- خو.. راست ده كهيت شاپهري ماسييهك بهلا پرومه تي من كهوت.

۲۵- به هاريكى زور خوش بوو:

مهري داريكى يه كه عهشيره ته كوچهره به كان، پاش به سه رچوونى

رهزى به هار له كوستانان گهراوه و براده ريكى خوى پينگوت:

- به هاره كه تان نهم سالن كوو بوو؟.

نهوئيش گوتى:

- به هاريكى يه كه جار زور خوش بوو. نيمه هه رسي برا گچكه ره شماليان

له تده كه يه بوو. هه ريه كه مان ژنى نهويدى ده گا. كه چى ره شمالي برا

گه و ره كه مان كه ميكن دور بوو. كه ده هاته لمان ژنى هه رسيكمانى ده گا.

۲۶- برمووت:

برمووت توتنيكه وهك كل ورد كراهه. هينده كهس له كاتى كه پوو گيراندا

توزيكي هه لده كيشيت. ده لغاز لووتى ده بيتته وه. چه شنى جگه ريه نه گهر

كه سيك فيرى بوو زه حه ته بتوانى وازى لي بهيتت.

جارنيك پياونيك له گه ل هه لكيشانى بايه كي ليه بهر ده بيتت و جا ده ئيت:

- برمووتنيكى زور به قوه ته.

نه وى ته كي سه وه به بزه يه كه وه ده ئيت:

- بويه هه موو كهس بهر گه ي ناگريت و ده يترينيت.

۲۷- برنج سوکه:

چند فیهه له گوندیک ده عوهت ده کرین. یه کینکیان یه کجار زور له هدی خوی زیاتر ده خوات و توانای رژیشتنی به پییان له بهر وه نامینیت. هاوریکانی ناچار گوند رژیکی بۆ په ی داده کهن و پیش شه وهی بگه نه وه گونده که ی خویان گوندیکی دیکه یان له سه ریتگا بوو. یه کیک له خه لکی ناوایی ده چپته پیشیان و ده لیت:

- ده بسی بۆ ئیواره بینه زیافه تی من.

نه وانیش چییان پینه ده خوراو بۆ شه وهی له کۆل خویان بگه نه وه گوتیان:

- نه و فیهه که ی سواری کهر بووه گه وره مانه.

هه رکه پییده لیت ، فیهه که ده لیت:

- شیوه که تان چیه؟

- برنجه قوربان.

یه کسه ر .. رووی له هاوریکانی ده کات و ده لیت:

- ناده ی فیهه برنجه سوکه سه ری که ری وه سوورینه وه.

۲۸- برۆ بیدی:

دوو جواصیر دۆستی گیانی به گیانی یه کتر. یه کینکیان رژیکی ده چپته

لای خیرانی نه ویترو پییده لیت:

- بۆ به میرده که ت نالیت: هه ر داوای گانم لینه کات.

ژنه ش یه کسه ر ده لیت:

- لیمه ترسی برۆ بیدی.

۲۹- بریا باوکی بکوشت بووایه:

کابرایه کی کورد به سه یاره له سه گینکی ماله عه ره بینه ددهات و دهیتو پینیت. کورده سی چوار پیاری ماقوولی دهوروبه ری خوی دوبات و بز ته وازوو خواسته وه ده چنه مالتی عه ره به که. عه ره به که زوری هه وه ست پیدیت و ریزیان ده گریته و ده لیت:

— مادام ئیوه ته شریفتان بز مالتی من هیناوه نه وا من لیخو شبورم، به لام بریا باوکی بکوشت بووایه نه که سه گه که.

۳۰- بریا بتزا نیبووایه:

پیاونیک ژنیکی زور خراپ و دم شری ده بیت.. شهوینکی ساردی زستان هه وهستی هه لده ستیت و چهندتان له خوی ددهات تاسا ناکات بانگی بکات. نه و زه مان و لاخی باربه ره وهک ئوتومبیلی نه مرۆ ره واجی هه بوو.. و بز نه وهی شهوان نه دزریته ده رگای ته ویله = "پشتیر" ژووری و لاخان له نیو ژووری ماله وه بووه. کابرا گسری جهزی هانی ددهات و ده چیتته گژ ماره که ره که یان. که دهستی به رده بیت پینیده لیت. ((

— بریا بتزانیبووایه پاره ساواریک لی بنییت نه وکات ئیشم به و عزرائیله نه ده ما)).

۳۱- بژهن بژهن:

مام عه ولا ناویک به پیوه ژنیکی فیر ده بیت.
— سۆفی ((حه نه)) ناویک هه ست پیده کات. نه و ساش دیتا ته کان کاره بایان بز نه چوو بوو.. و شهو تاریک بوو. ده چیتته گژ.. ژنه که.

نافرته که هر زو هست ده کات چشته که ی له ی مام عدولای
گه وره تره و ده لیت:

— بزهن بزهن بی به لابی.

زه حمت نه تو مام عدولا بی.

سۆفی به جه اب دیت و ده لیت:

— من عدولا نیمه، سۆفی حسه نم

فتهق نه من زور باشتر ده ژه نم.

۳۲— بنیاده مه شه یه نییه:

خوشکینکی نه قوستانم هه بوو. چه پو چوئرو ره شو زور ناشیرین و
دهم رچا و لپر لپرو به موو.. و کورته بالا. عاجباتییه کی وابوو به رۆژ
بتدیتبووایه، به شه و ده هاته وه خونت. له بی به ختییه وه کس نه هاته
داخوازی تاکو به ریگه ی خۆیدا برۆیشت بووایه. خواش نیسی
هه لئه قه ناندبوو.

رۆژیک بو که لو پهل کرین له گه ل خۆم برده شاری هه لیر.

من بو نوئیژی جومعه چوممه مزگه فت و ئه ریش چوو مه مالیک. هه ر
که گه رامه وه دیم پیش نه و ماله ی ((عه یشوک)) ی چوو بووی، له ژنو
مندالو توال سیره ی ده هات و دهرزیت هه ل بدابووایه، به عه ردی نه ده که وت.
له دلوه هه ترشم چوو. و گوتم:))

— نیلا نیلا خوشکۆله م شتیکی به سه ر هاتوو!!

له شروان به رچاوم تار هه لگه راو گویم به عه شاماته زوره که نه داو خۆم
فجور کرده: ناوه راستو به هه ر دوو ده ستان درم به کۆمه ئی خه لکه که وه:

دهداو کاتینک پیم له ژورری سه نگرایه وه بینیم عیشوک به زنجیر
به ستراوه ته وه (سوژن) یکیشی له بهر زک دراوه.

تومه ز ماله که دوو رۆژ بوو مندالیان بوو بوو. و به (شه وه) یان
همه ملاند بوو.

هر که چاوی به من کهوت له هور ژنی گریانیداو پاش ماوه یه که
به نزرگه وه گوتی:

— هیزه سوو ده خیلتم به ههتا زووه له ده ستیانم قوتار بکه.
به ههزار سویندو نالی عه لیه وه ههتا بریایان هات: بنیاده مه، شه وه
نییه.

.....

(۱) نه مه له شاری ههولیر روویداوه.

۳۳- بووک و زاوای که سک و زهرد:

کورینک ژن ده گواسته وه هه که بووک ده گاته مالی زاوا، دایکی بووک
نه و سا ده زانیت: زاوا له حیزبی نه وان نییه و سه به حیزبیکه تره.
هارو هاج ده بیت و به خوی ناوه ستیت و ته نگه تاو ده چیتته مالی زاواو داوای
که چه که ی ده کاته وه ده لیت:

— کوفره که سک و زهرد به یه که وه بژین.

داوای تکاو برجایه کی یه کجار زور خه سووه که به غه زه به وه روو له
که چه که ی ده کات و ده لیت:

- چاپان دیاره لۆ میرد ناگرت تیبهر بووه. نه گهر نا کوو بینزت دههات: میرد بهو خائینهی بکهیت..

نیتر له تشکی خۆی دههات و دهگهریتهوه.

نه مه له شاری ههولیر روویداوه.

۳۴- بووک و زاوای کۆن و نوی:

گه نیتیک ژن دههینیت و له یهک له ئوتیلهکانی شاری بهغدا مانگی ههنگوینی = ((شهر العسل)) ی بهسهر دهبات. زاوا ههموو سالی له پۆزی به زاوا بوونیدا له گهژ ژنه کهی دهچوونه ئوتیلی گۆرین و له ههمان ژووردا شهویان بهسهر دهبرد پاش چه نندین سال بووک و زاوا پیر دهبن و نهو شهوهی له ئوتیله کهی بهسهر دهبن، به ریککهوت بووک و زاوا یه کی نوی مانگی ههنگوینی لی بهسهر دهبن. خاوهن ئوتیل بریار دههات شهو راشکانی له کونی ده رگاوه سهیریان بکات.

یه کهم جار ته ماشای نوینه که دهکات و دهینیت. ((

زاوا لهسهر تریقهی پشت دریژر بووهو عهورهتی رهپه و بووک کهش مهتریک زیاتر لینهووره و بازنه زیرهکانی دهستی یه که یه که بز تینه لدههات)).

نهو تیش ژنه دریژر بووهو لینگێ قوچ کردوه تهوهو پیاوه کهش گوژی تی دهگریت. تاک و ته راده کهو ته ناوی و سانیهک گیر دهبوو.. و ده کهوته خوارهوه.

۳۵- بووکی کۆنۆ نوی:

له زه‌مانی زودا بووک زۆر شه‌رمنو فه‌قیر حالبوو. نه‌گهر یه‌که‌م شه‌و
یه‌کو دووجار له‌گه‌ڵ بکرا‌بوایه‌ تاسای هه‌رگیز نه‌ده‌کرد ناره‌زایی خۆی
ده‌برپه‌یت. که‌چی بووکی نه‌و زه‌مانه‌ نه‌گهر هه‌تا شه‌به‌قی به‌یان له‌سه‌ری
بیه‌ته‌ خواره‌وه‌ په‌نجته‌ له‌ قوون را‌ده‌کات و ده‌لیت:
-یا‌للا ده‌ی... نه‌دی منت بۆ هه‌تاره‌.

۳۶- بۆش:

خوا لی‌خۆش‌بوو: ((مه‌لا عه‌لی))‌ی گون‌دی ((لا‌وه‌ر))‌ی نا‌وچه‌ی
که‌ندینه‌وه‌، ئاره‌زی من بوو. یه‌که‌ترمان زۆر خۆشه‌و‌یست و زۆرمان
به‌یه‌که‌وه‌ خۆینه‌بوو. جارێک له‌گه‌ڵ کاکم به‌ سه‌ردان ده‌چنه‌ ماله‌یکه‌
په‌تسکه‌وتووی سه‌رده‌م: ((به‌داخه‌وه‌ ناری ماله‌که‌م له‌یاد نه‌ماوه‌)). ماله‌که‌
زۆر په‌ریزیان ده‌گرن و نی‌وه‌رۆ شیوی بره‌نجیان بۆ لینه‌نین. له‌ته‌ک ((له‌نگه‌ری))
یه‌ پلا‌وه‌که‌ فه‌خووری ((بۆش)) و ماله‌ک له‌ناو له‌سه‌ر سفه‌ره‌که‌ داده‌تین.
تازه‌ش په‌یدا‌بوو بوو.. و مه‌لا عه‌لی نه‌یدیه‌بوو. و زۆر پی‌ سه‌رسام
ده‌بیت و به‌ خۆی گه‌یراه‌وه‌ گوتم:

— ته‌ماشای کاکۆک ده‌که‌م نه‌و چی کرد منیش چاو له‌و ده‌که‌م.

((ئیمه‌ خوشک و برا به‌ براگه‌وره‌که‌ی خۆمان ده‌گوت: کاکۆک)).

نه‌ویش له‌ خۆشه‌و‌یستی ئیمه‌ به‌ کاکۆکی نا‌وه‌برد.

گوتی: هه‌ر که‌دیتم: کاکۆک فه‌خووری‌یه‌ بۆشه‌که‌ی ده‌سته‌دایه‌و

به‌که‌وچکان پلا‌وی هیدی هیدی تیکرد منیش چاوم لیکرد.

له زه‌ماوه‌ندیکی ئاغای گونده‌که‌مان یه‌ک له‌و ژنه‌ ئاغایانه‌ی له‌ درای
گنڀر‌درا‌بو‌وره‌: ((ناو هینانی هم‌موار نییه‌)) روو له‌ ژنه‌ ئاغاکان ده‌کات‌ر
ده‌لیت:

— نه‌ری ژنه‌ کرمانج ده‌یانزانی شیو له‌ بۆش بخۆن؟.

دایکم یه‌کسه‌ر تینه‌گات مه‌رامی چیه‌و پینده‌لیت:

— نه‌نگۆ بۆشان دانه‌هیناره‌ هه‌تا که‌شخه‌مان له‌سه‌ر لی‌ بده‌ن. له‌

ژنانی شار فیربوونه‌و با نیمه‌ش له‌ ئیوه‌ فیرین چیتندایه‌:

— مه‌لا ژن که‌س له‌ گه‌ل‌ تووی نییه‌.

خوا لیخۆشبوو ((ناسیا خان))ی کچی ئاغای گوند زۆری که‌یف

پیدیت و روو له‌ دایکم ده‌کات و ده‌لیت:

— ده‌گ زارت خۆش بیت! توخوا نه‌و قسه‌ قۆره‌ هی نه‌و روژه‌ خۆشه‌یه‌.

۳۷- بۆ مه‌لا له‌ مه‌لاژن ده‌ترسیت:

خوالیخۆشبوو: ((مام برایم کاره‌وان))ی گونده‌که‌مان به‌

خوالیخۆشبوو: ((مامۆستا مه‌لا سه‌عید))ی باشته‌په‌ی گوت:

— نه‌نگۆی مه‌لا لۆله‌ ژنی خۆتان ده‌ترسین.

نه‌ویش گوتی:

— برایم کاره‌وان ئیمه‌ حه‌قمان له‌ ژنی خۆمان بترسین.

— له‌به‌رچی؟.

— نه‌نگۆی فلاح له‌جوتی بیت. یان له‌ جه‌نجه‌رو گتیه‌دا نیحجاج خۆتان

چی به‌چی ده‌که‌ن. بۆیه‌ ئیوه‌ پتویستان زۆر به‌ژنه‌ کاتان نییه‌. که‌چی

ئىمەى مەلا ھەيدە نىيە مەلا ژن. خۇ ئەگەر وەك ئىسە بچىن لە كەندەر
لەندان بگەرپىن ئەوسا ئىنە دەلتىن:

— ئەھا. مەلا.. وا بە مەندىلەرە لە كەر گانى دەگەرپت.

۳۸- بىر قز، يان بىر ئۆغلان:

ئافرەتتىكى پەرورەدى ناوشارى ھەولير بۆ مندال بون دەچىتە سەر
گۆزى ((شىخ جامى)) و ئاۋەلكراسە كەى لەپى دەكاتەو ەو خۆى بەكىنلى
قەبرە كەى دەقرمىسنىتت و دەلتت:

ياشىخ جامى بىر قز، يان بىر ئۆغلان. بەس رەش و پرش نەبىت وەكو
بابى، خورپ بىت وەكو دايكى.

۳۹- بىگرە دايكى بگى:

من لە ھەفتاكانى سەدەى رابردودا بەرپوئەبەرى قوتابخانەى گوندى
((مورتكە)) ى گەورە بووم. مالىشم لەشارى ھەولير بوو. رۆژانە نامەشۆم
دەکرد.

سالتىك كاتى قوتابخانە كەردنەو، يەكەم رۆژى دەوام لەگەن
مامۆستاكان چووينەو دەوام، ھەركە گەيشتىنە قوتابخانە، پىاويكى
ئارايى، نەماو و ((ئاتوام ناوى بەتىم)) يەك تاكە كورپى ھەبوو.. و لە
خويندندا تەمبەل بوو.. و وازى لە قوتابخانە ھىتابوو، لە برىتى چاك
چۆنى و ماندوو بون لىنكردن، لە پشتەو ە كلكى كۆپالى لە ملم وەژاندو
گوتى: ((مەلا ەزىز، مەلا ەزىز دەبى ئەو سال كورەكەم وەرگريەو)).

زانیم مامۆستاكان به كاره دزیوه كه: ((دار له مل وه ژاندن بۆ گویندریژ
به كاردیت)) هه لچوونو دگه دگیان لیوه دههات، به لام من به تی چار
هیئورم كرده وهو رووم له كابرا كردو گوتم:

- ناخر كوره كهت ناخوینیت، نا.

یه كسه ر گوتی:

- نه گهر نه بخویند بیگره دایکی بگی:

گوتم:

- باشه.

۴۰- بیبهش:

مامۆستای خوالیخۆشبوو: ریزدار ((مهلا مه سعود بیبهش))

فه رموو یه تی:

۱- پیاو كه پیر بوو ژن پینیده ویستی له جیاتی كیتری زه ختی

هه لدهستی.

۲- له زه تی پیاو ددانو كیتره كه نهو دووهت نه مان مرددنت خیتره.

۴۱- بیژم نایهت:

له سالی "۱۹۵۸" هه زارو نوسته و په نجار هه شت، مانگی حوزه بیران،

بۆیه كه نجار له گه ل نامۆزایه كم له دیسی: ((مه لكه تین)) ی ناوچه ی

سیوه ییلو شار باژێر چووینه ماله نامۆزایه كمان له گوندی ((لال

هۆمه رده)) ی ناوچه ی پینجویین.

ناموزای میوان تیلکینکی به پاشه لی ((عهلی)) ای کوره ناموزای
خانه خوی هه لکرد. عهلی ته مه ن ههوت ساز، نینستاش له ژیانداماره
رووی تیکردو گوتی:

- مامه بو.. وا ده کهیت؟

- جا چیبوو.. وام کرد له جیاتی کچی خۆمم پیشکەش ده کهم.
عهلی یه کسه ر گوتی:

- به خوا بیتزم نایهت کیری خۆم له قوزی کچی تو بیس بکه م.

پیتی - پ -

۱- پلهی حەرارت گرتن:

له سه ره تاي حه فتاگانی سه دهی رابردودا من لای نه خۆش بوو له نه خۆشخانهی ((کۆماری)) له شاری به غدادا. کۆره عه ره بیکی ده شته کی له ده وری شازده، حه قده سالییدا ده بوو.. وهک ((مانگا)) قۆرهی ده هات ده می به هیج شتیه یهک ویک نه ده هاته وه. پلهی "حه رارت" یان له قوونیه وه گرت.

تومه ز کۆره شاپلیتیکی ناگر له سه ره شاده ماری خوینبه ری لاقسی داده نییت و خوینی سووتاو بۆ نیو دلی ده چیت، نه وه ای لیکرد بوو. نازانم پاش من چاک بووه وه، یاخۆ مرد.

۲- په نجهی تیدا ختم کردبوو:

پیاویک له هه لسه و که وتی ژیانیدا، له چار کهسانی ده وری به ری له یه غباری خۆی ناپازی بوو. و شه و رۆژ له یادی نه په ری و هه رده م ده یگوت:

— له زنده نه و عاله موللایه ته نیا هه ر من بی هیرو به ختم.

شه وټك خهون ده بېنیت: خه لکینکی یه کجار.. زور.. راوه ستاون و
ناسمانیان زور لی نزیکهو ده ستیان ده گاتی و له ناست سه ری هه ریه که بیان
شه به قینکی گوره ی تی بووه و سه یری ده که ن. ته نیا ناسمانی ناست سه ری
نه ونه بیت کونینکی زور گچکه ی تیندایه.

پرسیار ده کات و ده لیت:

— نه و کونانه چنه؟

نه وانیش ده لیت:

— کونی یه غبارو شانسه و هی هه مووان وه یک به ک گوره نه ته نیا هی
تو گچکه یه.

نه ویش نه وسا په نجه ی به هه موو هیتزیبه وه له کونه که ی خوی راده کات،
به لکی قیچیک فراوان بیت. کاتیک له شروی ژانی کونه قوونی
وه ناگادیت و په نجه ی خوی تیندا ختم کردبوو.

۳- په نجه یه کی تیراده کات:

پیاوړیک له گوندیک له گونده کانی ناوچه ی ((که ن دیناوه)) هه ر کیژی
ده بوو.. کوری نه ده بوو.. هه ر جارئ که کچینکی ده بوو ده یگوت:

— بؤ مه لاییکه تی دروستکه ری مندا ل زه همه ته کیترو دوو گونی لؤ
دروست بکات به کسه ر په نجه یه کی تیراده کات و ده بکاته کیژ.

۴- په یکه ره بؤ ماله وه م کړیوه:

پیاوړیک ده ستی له گه ل ژنیک ی به میژد تیکه ل ده کات. رژییک ده چیته
لای ژنه و میژده که ی به سه ردا دیته وه، کابرا ده لیته ژنه که ی:

— چم لینده که یت.

ژنه ده لیت:

— ههسته وه پشت به دیوار بدهو هه ر دوو ده ستت راگره: و جوولسه ی مه که.

نه ویش ناچار به گوئی ده کات.

هه ر که میرده که دیتته ژووره به ژنه که ی ده لیت:

— نه وه چیه؟

— نه وه په یکه ره و بز ماله وه م کپوه.

میرده ش یه کسه ر ده چیتته به رداخه ناویکی بز ده بات و پییده لیت:

— ها. ناو بخوزه من ((۲۴)) بیست و چوار سه عات له مالی مام سالخی ناوا راهه ستام قومه ناویکیان نه دامی.

۵- پیاسه ی نه وه امان:

من و دایکی مندالان پوژیک به نیش چوینه بازار. کورو کچینکی جاحیل له پیشمان پیاسه یان ده کردو ده ست له تئو ده ست به رووی یه کتر ده تریقانه وه. منیش به دایکی مندالانم گوت:

— داخوا کوره بز فریودانی کیژه چنده درۆی دووزه ردینه هه لده ریژیت.

به سه ر له راندنه وه گوتی:

— گوتنی ناویت.

پاشدان گوتی:

— پیاوژگه کاتی خوی من و توش پیاسه ی نه وه امان زور کردوه.

له مه رامی حانیبووه و چاری موزمه به خومدا شور کردوه.

٦- پیاو نهو روژهی ژن دههینیت:

- روژیک له کاتی نان خواردندا به دایکی مندالام گوت:

- حورمی نیازم وایه ژن بینم.

یه کسهر.. راپله کی و دهستی له سهر نان رهق بوو. و چاری له مؤلهق و دهمی شله ژانی بهش بووهوو به جاوه جاو گوتی:

- بۆ.. پیاوه که من چ عه بیم هه یه!؟

- نه خیر به لام ته عام گۆرینم پیتخۆشه.

پاش هه وژو ته قه لار ناره و هیه کی زۆرو مردو سۆت دیناریکی بریمری نه هیتا. له تاوان ده لهاز هاواری بۆ دهسته خوشکیکی خۆی له ناوایی بوو برد.

چتۆ نافرته بوو. ئۆبنازو به بلحاتی وهک خۆی نه بوو. و جۆی به دیوار هه لده گیتراو ده یزانی پیوانی ناوایی چند موویان به له شیه وه یه. هه رکه ده گوترا. ((فاته هه یته)) ده براوه. به قسه که ی هه تا له سهر پشت کهوت له حریته یداو جا گوتی:

- خوشکم له ژیاندا نه رهنده ساویلکه و عولعولی مه به و پیاران بناسه. میزدی تو نۆمه ره و هه رگیز پیای دوژنان نییه.

به روویدا ته قیه وه و گوتی:

- شه کرت خوارد میزدی من ((خدره)) و سویندیشی خواردوو ژن

بینیت:

هه ننۆب له قاقایداو:

- نا.نا.. خوشکم نه گهر خدر بووايه نهو .. وهخته دهاته
سهرماره برين پييده گوتي:

بهمه دلي توژنيك داکهوت. که له کهي نوخه کهوته عهردی و هدرکه
نهمهشي لی بیست:

- پياوی نومه، بۆ نهوهی ژنه کهي لیتی بترسیت و له گوی و همدی
دهرنه چیت نهو رۆژهی ژن دههینیت ههتا مردن نهو گووهی دهخوات.

۷- پياوی گوندي ناغاو کويخوايان:

له زهمانی زوو ههر پياويك ناو شانی كورته که کهي بدران بووايه
دهيانگوت:

- (نهوه دانیشتوری گوندي ناغانه)) .

ههر پياويكيش سهري ههنيشکی كورته که کهي بدران بووايه دهيانگوت:
(نيشته جیتی گوندي کويخوايانه)) .

یه که میان له بهر نهوه له دیوه خان نه ده ویران پاڵ بداته وهو پشتی
به دیواری دیوه خانه وهی ده قمرساند بۆیه زوو نیشانی كورته کی دهدرا.

نهویدی له بهر نهوه ههردهم پالییده داوه ههنيشکی زوو دهدرا.

۸- پیتلاو دزه که:

له یهك له مزگه و ته کانی شار، له کاتی دابهستنی نویری جومعه
پیتلاویکی زۆر ده دزرا.

خیر خوازنيك پياويکی نوێژنه کهری به کری گرت له کاتی نویری
ههینیدا ((سایه د)) ی پیتلاوان بیت. کابرا ههرکه نوێژ داده به سترا ده چوه وه

مال. جارنيك ژنه کهي پيینگوت:

- تۆ حەرسى پىئالوانىت دەبىي ھەتا خەلكە كە لە نوێژ دەبنەوہ
مزگەوت بە جى نەھىلىت.
ئەویش بەزەردەخەنەوہ گوتى:
- حورمى پىئالو دزە كە خۆم.

پیتی - ت -

۱- تا توشی مایه سیری نه م:

چوار کەسی خەلکی شاری هەولێر ((لەبەر ئەوە لە ژیاندا نەماون ناتوانم ناویان بهێنم)) بۆ چارەسەرکردنی ((مایه سیری)) دەچنە شاری ((دیالە)). ئەوسا ژنیکی عەرەب عەمەلیاتی مایه سیری دەکرد. یه کیکیان تۆزێک لە عەمەلیاتە کە دەترسیت و لە دڵەوه بریار دەدات و دەلیت: ((

— واکە ئەمن نەیکەم. پاشە رۆژ ئەگەر ئەوانە چاک بوونەوه ئەوسا دەیکەم)).

هەریه کە بیان بەتەنیا لەگەڵ ژنە دەچتە ژووری عەمەلیات. کابرای چوارەم لە ژوورەوه بە ژنە کە دەلیت:

— من مایه سیریم نییه و لەگەڵ ئەوانە هاتومە. بەس پینم خۆشە لەبەر دلی ئەوان، تاکو بزانی: منیش عەمەلیات کراوم لای جەنابت بەقەدەر ماوهی عەمەلیاتە کە بێنیمەوه.

دوای ماوه کە کابرا وەک ئەوان، بەلاکەلاک دیتتە دەرەوه. لە رێگای هاتنەوه یاندا ئەوهی عەمەلیاتی نەکردبوو هەرکە هاوڕێکانی دەدیتن لەتار

ژانسی قوونيان عه جمانيان نيبه و خويان به ملاو نه ولای کوشيني
تۆتۆمبيله که داده دن له تريقه ي پينکه نين ده دات.

هاورپیکانی نهوسا ده حسين و پيیده ليتن:

— دياره تۆ عه مه لياتت نه کردوه؟!.

بۆ نه وهی له کۆلی ببنه وه ده ليت:

— خو من وهک ئيوه بسی عه قل نيمه: کاتي خزی تاکو توشی

مايه سیری نه يم به مندالی قوونم داوه.

۲- ته به قه ترانه:

پياويک به خيزانه وه ده چيته مالي مه لای ناوایي منداليني

ميوانه که، بايه کی ده نگداری ليته رده بيت و باوکه به مه لای ده ليت:

— مامۆستا ته به قه ترانه تان که وته سر.

مه لاش يه کسه ر ده ليت:

— برا نه نگۆ خراب له ته به قه ترانه گه يشتون.

ميوانه که ده ليت:

— چۆن؟.

— نه گه ر ئيمه ته به قه ترانه که تان بده يني نه نگۆ بينگومان له مه ودوا

فيّر ده بن و.. وازی لي نسا هينن. به لام نه گه ر ئيوه بيده ن نهوسا قوونتان

ده زوو ريته وه و زه ره يشتان لي بکه ويّت جار يکی دی نايکه نه وه.

۳- ته سکان:

پياويک کۆلان به کۆلان ده گه راو به دهنگی به رزه وه ده يگوت:

— ته سکان به رين ده که م. ته سکان به رين ده که م.

پیاویکیش لینیچووه پیتش و گوتی:

— نه دی بهرینان ته سک ناکه یته وه؟

به سهر بادانی نارپه زایی یه وه گوتی:

— نه گهر بهرینم پی ته سک بکرا بوایسه وه. نیشی سالتیکی په به قم

له مالتی خۆم ده بوو.

۴- ته لاقم نه ده دا:

کابرایه ک ژنه که دی زۆر جوان و کۆک ده بییت، به لاقم ره وشتی ته وار ناییت..

مامه دی کابرا پییده لیت:

— رزله ژنه که ت بی نه خلاقه و سومعه ت پییده چیت و ده بی ته لاقم

بدهیت.

کابرا ناچار ته لاقی ده دا ت.

مامه که دی ژنی بو ده هینیت و پییده لیت:

— نه وه باشتر نییه له نه ری پیشترت.

ژنی دواپی ناشرین ده بییت و. و وه لاقی مامی به م ته رزه ده دا ته وه:

— مامه نه گهر نیوی ناوایی بیگابوایه من له بهر تو نه بوایه ته لاقم

نه ده دا.

۵- ته له و ریویانی:

((نه م یارییه ته نیا له گه نجان دیوه، نه ک له مندالان)). یه کینک ههر

دو پیته به یه که وه ده به سترین و ههر دوو ده ستیشی به یه که وه. نه مه ته له دی

ناوه. ته له که هه لده سته سهر ههر چوار په لی. که سیکی دی خۆی ده کاته

ریوی و ده ست و پیسی راسته ی ((بابلین)) ده خاته بو شایی نیوان

هردو لاقی ته له کهو دهست و پتی چهپیشی داوخته نیوان بو شایی ههردرو دهستی. نهوسا سهری نهوی دهکات و ده یخاته بن زگی ته له کهوهو خۆی به لای پشته وه وه ده گیتیت. ته نگه ی ته له کهو پشتی ریویه که ده کهونه عهردی و پاشه لای ریویه که به فشی بهرز ده بیته وه. ههتا ته له که دهست و پتی خۆی شل نه کرد بووایه ریویه که ههرگیز نهیده توانی خۆی به ناسته میش بچو لیتیت.

من له دیار نه بووم، به لام له دیوه خانی گونده که مان کورپی ناغا وایکرد کورپه کرمانجیکی تۆزیک ناحهز بیته ریوی. دووسی کورپی گه نجی دیکه به فیتی کورپی ناغاوه دۆخینی شهروالی ریویه که ده که نه وه به ریپکه و تیش مووی بهری دریش ده بیست و داو داوی ده رده کیشن و کورپه زیری ده گه یشته که شکه لانی ههواوه. نیازیش له م گه مه یه ریسوا کردنی ریویه که بوو.. و بهس.

٦- ته ماعی مه لا:

سی کهس له سه ر پووباریک دانیشتبون، به کتیکان مه لا بوو. سی (٣) فهرده شت به رووباره که دا هات. ههر که دیتیان ههر سینیکان خۆیان فچور کرده نیو رووباره که وه. مه لایه که دو فهرده ی گرت ه وه. دووانه که ی تریش فهرده یه ک. هیشتا له رووباره که ده رنه هاتیبون مه لا به ده نگی به رزه وه گوتی:

— من له فهرده که ی نیوهش به شم هه یه.

۷- تهنه گه‌ی سه‌راولیتژ:

چەند گەنجیک یەك دووسال بوو ژنیان هیتابوو گشتیان لەسەر ئەم راو
بۆچوونە کۆک بوون:

- ژن هیتان تهنه‌که پيسایی یه‌که‌و سه‌ره‌که‌ی چوار په‌نجه هه‌نگۆینه.
یه‌کینکیان له‌ حریتە‌ی پینکه‌نین دە‌دات.
پینانگوت:

- به‌ چ پینده‌که‌نیت.

- گوتی:

- هه‌رکه‌ من ژم هیتا تهنه‌گه‌که‌م سه‌راو لیژ داندرابوو.

۸- ته‌یاره‌خانه:

پیتشکه‌شه‌ به‌ته‌یاره‌که‌ی کاک‌عه‌لی‌خانه‌قینی.

له‌نیو پاس دانیشتبوووم دوور له‌ خه‌یالی‌مام‌شه‌هابسی‌دنیادا.
له‌هیتکه‌وه‌ کیژنکی‌قشت‌و‌جوان‌و‌ناسک‌و‌ته‌روپ، تازه‌ده‌هات‌هه‌لیت
به‌رامبه‌رم‌قنج‌دانیشت: بارستانی‌مه‌مه‌که‌کانی‌له‌بن‌کراسه‌شینه‌ته‌نکه
گول‌گولیه‌که‌یدا، له‌دوور.پرا‌سه‌ره‌دیقانییان‌بوو. هه‌زی‌دلی
مردووانیشی‌به‌سه‌ما‌ده‌خست. ته‌یاره‌یه‌کی‌زی، به‌زنجیریکی‌باریک
به‌گه‌رده‌نی‌شۆر‌بیوه‌وه‌گه‌یشتبووه‌دزلی‌نیوان‌مه‌مانی‌و‌نۆبات‌له‌کاتی
له‌رینه‌وه‌ی‌پاسه‌که‌دا، به‌ملاو‌ئه‌ولای‌ئه‌و‌تیشه‌سپییه، سه‌رنج‌کیشانه‌ی
که‌به‌ده‌ره‌وه‌بوون‌ده‌که‌وت.

ئه‌گه‌رچی‌عه‌م‌رم‌بارته‌قای‌هه‌فتاو‌قسوور‌سالی‌کردبوو. و‌ده‌ستم
بسی‌خوایشتی‌و‌یستم‌له‌په‌تی‌هه‌زه‌زۆکی‌به‌ربوو‌بوو. و‌له‌نیو‌کیژۆلان

هديامتيك بوو ((خاله)) بووم، به لان راسته ده لئين: ((دل هدرگيزاو هدرگيز پير ناييت)) او هيتشتا ته راتي تينداما بوو. و مالتويران نه بووه ده لحاز له بنه وه لوي بزواو عجماني ليته لگيراو كوته كوتي له سر سدرت و چلو. به چاري موشتاق و سوقه وه كه وتمه ده رياي تيرامانو ناگام له دانيشتواني نه ملار نه ولاي خوم برا، بهس ههستم كرد ليكاري خوشي له زارمه وه بازه قهي بهستا.

كيژه هدر كه ديتي ده ميټك - دووان هدر له ديقه تداندا بهرده وامم حسيامه كته بليش بوو. شهرم و مه رمي، له هه لئس و كه وتي ژياندا توور درابوو. بو نه وه ي له ناست خه لكي نيو پاسه كه دا ريسوا بيم، په رده ي ته ريقيه وه ي جبر به جيز كرد. و به پرويه كي گه شو عوباسي كه ميټك نه لځه وه، له گه ل راگرتني ته ياره كه بو، قه شهر ناسا گوتي:

- خاله ها. زه ريف ته ماشاي بكه. ته ياره يه، ته ياره نه. ه ليش ناگرم كرمانجيت و چشتي نه وه ات به عه مري خوت نه ديتووه، بوئي وابي ناپروانه، به چاوي زه قي مه راقه وه ته ماشاي ده كه يت.

گه رچي گوته كه ي بو مني ريش چه رموو، له نيو عه شاماته كه وه جيئي خه جالته و شهرم زاري و به سه رخزدا شكانه وه بوو، به لانه كي گري حه زي دل م ماخو مرده هوشي چوواند بووم و ده لينگي بي چارو پرويي بي هه لمالي بووم و گه راند بووميه وه هه رته ي موزه موزي تر ي ياتييه كي وا هدرگيز هه ست به حه ي اچوون نه كه م و دد ه جي، به بي په روه رده وه گوم:

- خاله كرمانجيت ده به ري مريت. سر له ژياندا نه وه نده خه شيم و عولعولي نيمه و ته ماشاي ته ياره كه شم نه كر. ووه هوباب!

به‌حیرمانه‌ره، ویستی زار هه‌لینیتسه‌ره و درۆم بداته‌پال که‌چی من
که‌لینم نه‌دایه‌و گوتم:

— کیژه جوان لیم مه‌گه‌و عه‌یب نه‌بیته ((ته‌یاره‌خانه‌که)) ناگری
تینه‌رداوم ته‌یاره‌خانه‌که.

به‌م گوته‌یه‌م سه‌ری به‌لز شۆر کرده‌وه‌و شه‌رمه‌ ترانه ((گۆ)) و سوورانی
مه‌مه‌که‌ تورته‌کانی، به‌داخته‌وه‌ی دوگمه‌ ترازاوه‌که‌ی کراسی داپۆشته‌وه.
۹- ترسنۆک:

رۆژێک به‌سه‌فه‌ر چومه‌ شاری ((کۆیه)). له‌ گازی‌نۆیه‌ کدا پوونیشتم.
دوو کوپری گه‌نج یه‌کیکیان موسلمان، نه‌ویدی مه‌سیحی سوچه‌تیان
به‌یه‌که‌وه‌ ده‌کرد.

موسلمانه‌که‌ رووی له‌ دیانه‌که‌ کردو گوته‌ی:

— دیانی ترسنۆک.

هه‌ردووکیان منیان ده‌ناسی و دیانه‌که‌ رووی تینکردم و گوته‌ی:

— مامۆستا عه‌زیز بزانه‌ نیمه‌ ترسنۆکین، یاخۆ نه‌وان؟

گوتم:

— فه‌رموو.

گوته‌ی:

— هه‌ر که‌ عه‌ره‌ب به‌ناوی نیسه‌لامه‌وه‌ هاتنو شیریان هه‌لکیشا،

به‌ره‌بابی نه‌وه‌ له‌ ترسانا هه‌ر زوو ((شاده‌یان)) هینا، نیمه‌ش نه‌مانه‌یتنا.

منیش گوتم:

— به به ختم ئەوان ترسنۆك بوونه.

۱۰- ترسی سه گه بۆر:

پۆژنك شيرتك نيچيريكي له عهرديداو جهرگو و ناوه كه ي خواردو
ئهويترى به جي هيشت.

پاش ئەو لاشه كه بووه مۆلگاي قهلو ريوو و گورگو چه قهزو دالاشان.
له سه خواردني گۆشته كه ي پينك نه هاتن و ههر بابابوو سوينديكي
مزرى پيدا ده داو ده يگوت:

— وه للا وه بيللا وه تاللا ده سكوژى خۆمه و نايدهم به كه س.

ئيتر بووه شهرو شۆرو لينكدانينك نهوسهري ديار نه بيت.

ئەوان له وه هلالو زهنايه دا بوون له ناكاو سه گينكي بۆرى مله وه زو
گوپه ره ي مى كۆپه لاني، له لاپه يدا بوو.. و ههريه كه ياني به لايه كدا
هه لپري و نه و جا چوه گژ تهرمه كه.

نه وانيش دوراو دورو، به كوسكه كوسكى چارى سوقه وه، ده يانروانى
چۆن واگۆشته كه ي لرف ده كات. دواي ههنگراني، له هيسك و پينسته و
ريخۆله و.. وورگه تىرى سه خۆر زياترى نه هيشت و چهند ههنگارونك
دوو ركه وته وه به وه ركه وتن لاته عهردىكي گرت.

نه وانيش به ماته مات و بى چرپه و خشه بۆلاي تهرمه كه خشين و به
په رۆشه وه به ربوونه خواردني پاشماوه كه.

ريويه كه چرپاندويه به رگوپيان و گوتى:

— لينگه رى با تاوامان لى بيت. له بهر مخنه تى خۆمان له سه
خواردني گۆشته ناسك و تهرو بره كه ي پينك نه هاتن كه چي هه نوو كه ترسى

سه گه بۆری له گۆرتهیه، له سه‌ر خواردنی پیتسته و پخه‌لۆک و سه‌خوره‌کدی ده‌لێت: برای دایک و باوکین.

.....

تیبینی نه‌مهم له‌ زه‌مانی حکومه‌ت بلا‌و‌کرده‌وه. خوالی‌خۆشبوو شیخ ستار حسیا خۆی ده‌گرته‌وه گوتبوی: ((

— هه‌ر که‌س پراسیته‌وه‌و چه‌زکی مندا‌ن بنووسیت به‌ره‌و هه‌لدێرمان ده‌بات)) .
منیش هه‌ر که‌ پۆمانی ((گورگو و بزنا)) م ده‌رچوو، و ته‌که‌یم له‌ سه‌ر نووسی و پیتشه‌شم کرد. هه‌ر نه‌وه‌نده‌ی له‌ ده‌ست هات بلیت: منیش کتیبیک چاپ بکه‌م پیتشه‌شی ده‌که‌م.

١٠- تپکه‌ن:

دوو براده‌ر له‌ نزیک رووباریک داده‌نیشن و ئاسا‌ره‌تیکیش له‌ سه‌ر رووباره‌ که‌ خه‌ریکی شه‌ک شوشتن ده‌بیت.

یه‌ک له‌ دوو که‌سه‌ که‌ به‌ویدی ده‌لێت:

— نه‌گه‌ر بچم ئه‌و ژنه‌ ماچ بکه‌م چمه‌ده‌یتي؟.

نه‌ویش ژنه‌ک‌ه‌ی ده‌ناسی و لای عا‌ل بو. و گوتی:

— ئیواره‌ گیسکینکت بۆ ده‌کوژمه‌وه.

کابرا بۆلای ژنه‌ ده‌چینت و داوای سابوونی لینده‌کات ده‌ستی پێ بشوات. له‌ کاتی ده‌ست شوشندا ده‌نگینکی لێوه‌ دیت و ژنه‌ش به‌ پیتکه‌نینه‌وه ده‌لێت:

— پیاو تریان گوتوه‌.

کابرا له ترسی شهرف چوون له ژنه که ده پارټتوه سپی هه لئه مائیت و
له نه نجامی تکاو رجایه کی زۆر ده ست و رومه تی ماچ ده کات و ژنه ش
به لټین ده دات ده نگ نه کات.
براده ره که ی دیتی ژنه که ی ماچ کرد ئیتواره به لټینه که ی خزی به جی
هینا.

چهند سالی به سهردا تپه پری ئیتواره یه ک میردی ژنه که ده چیتوه
ده لټیت:

— نه و رۆ له گه ل فلان به شه پ هاتم .

ژنه ش پتینا خۆش ده بیت و ده لټیت:

— فلانی ترکه نه؟

به سهر سورمانه وه ده لټیت:

— کور ده زانیت ترکه نه!؟

نه ویش واریقاته که ی له سیری هه تا پیازی بۆ ده گیت پتیه وه.

له و رۆژه ترکه نی به دوا که وت.

۱۲- تف له تکه خۆر:

کابرایه ک ده چیته لای دختۆر بۆ نه وه ی له کاری شه وان به هیز ببیت و
ده لټیت:

— دختۆر شه وان ی پتشت دروسیتیه کم پینده کرا، هه نوکه هه ر چه ند

هه و لده دم هه ر یه کم پینده کریت. جا هاتومه چاره یه کم بکه یت:

دختۆر ده لټیت:

— خواردنت به زۆری چیه؟

- ساوهر و پروشو گهغه کوتایه.

دختر نهوسا بیژی لهخزی دهیتهوه، هه موو شهونی پیناکریت،
خواردنیشی به زژی تکه بووه و سهری بۆ عهورهتی شۆر دهکاتهوه دهلیت:
- تف.. عهمرت نه مینتی تکه خۆر.

۱۳- تۆخوا مهلا:

مهلا یهك دوو ژنی هه بوو. له ترسی مهلا ژنی گهوره نهیده و پرا بجیته
کن ژنه گچکه. رۆژیک مهلا ژنی گهوره له مال ناییت و مهلا به دهرفتهتی
دهزانیته و دهچیته گژ مهلا ژنی گچکه. هیشتا به ناکامی دلنی خۆی
نه گه یشتبوو مهلا ژنی گهوره به سهردا دیتهوه. مهلا ناچار به پهله دهچیته
سهر دوو گوردی نویتو به رهو قیبله چۆک ده داتهوه دهلیت:

- التحیات و المبارکات.....

مهلا ژن یه کسه دهچیت لهچکه که وای هه لده داتهوه ده بی نیته مهلا
چشته که ی قیته و دهلیت:

- تۆخوا مهلا نهوه کیری نه لته حییات خویندنییه.

۱۴- تۆبه کهم ده شکیت:

پیاویک له دیهاتدا دوو گویدر بیژی هه بوو جووتی پینه کردن و گوزهرانی
خیزانه که ی پینه به پینه دهچوو .

رۆژیک جوتیار له سهردهستی شینخیک تۆبه ی وهر گرت و بۆ به سو فی و..

وازی له جووت هینا.

ژنه که ی پینیگوت:

- پیاوه که بۆ ناچیته جووت؟.

- حورمی نه گهر بچمه جووت پاشه لی ماکه ره که مان ده که ویتسه
به رامبه رم و نه ویش حه رامه و تویه که م پیته شکیت.

پیتی - ج -

۱- جارئِ ئەوہی گەورە بکە:

پیاویک بوو کینکی گیل و شیتۆکە ی دەبیت:

رۆژنیک بوو کە تریکی گەورە دەکات. بۆ ئەوہی بەسەر خۆیدا

نەشکیتەوہ خەزوری بە بافرە یە کەوہ پییدەئیت:

- کیرم ئەوہ نیشانە ی ئەوہ یە نۆبەرە کە ت کور دەبیت.

بوو کە کە زۆری کە یف پییدیت و دەئیت:

- مامە یە کینکی دیکەش بکەم؟

- نا.. نا.. رۆلە جارئِ ئەوہی گەورە بکە بۆ یە کینکی دی خەمینکی

دیکە ی دەویت.

۲- جبۆ هتواش:

کابرایەکی کە مفام و زۆر بە دین شەوان تا بە یانی تەنیا لە مزگەوت

بە خوا پەرستی بەسەر دەبرد. کابرایەکی مەفتووقی ئاواپی لە شەوینکی

نەنگۆستە چاودا دەچیتە سەربانی مزگەفتە کەو لە کونی

((دو کە نکیش))، ەو بە دەنگی بەرزوہ دەئیت:

- فلان من جویرانیم خوی تەبارەك و تەعالا، بۆ ئەوەی ناردوو مە
تاكو له تۆلەي خۆت، لەژیانی دنیای هیچ و پووچدا زۆر بە عیبادهتی من
هیلاكو ماندوو کردوو، جەنابت بۆ ناسمان هەلبێکیشم. ئەوا کەندرم
شۆز کردوو توند توند له تەنگەي خۆت بیهسته.

- کابرا له خۆشیان شاگەشکە دەبیت و بە گۆری موشتاقمەوه کەندره کەي
به دووسی گرتوه له قەدی خۆي شەتە کەدەات.

کابرا هەلیدە کیشیت. هەر کەسەري بەساییتەي مزگەوت دەکەویت
تۆزیکي دەیه شیت و دەئیت:

- هینواش حەزەرەتي جویرانیل.

هەر کە پتری دیشیت، دەئیت:

- هینواش جویرانیل:

جاری سییه م زۆري دیشیت و دەئیت:

- هینواش جیو، هینواش جیو.

ئەوجا لەسەر .. رابەریدە داتەوه.

.....

نەمەم بە مندالی ئەناو فەقییان بیستوه.

۳- جیو جیو قە ئەم:

بیوژنیک له دارەتي دنیا دا یەك تاقە کۆری دەبیت: ئەویش فەقی بووه..
و ئەناو فەقیانی دەخویند. جاریك زۆر درەنگ و له وەرزی زستانیکی

توش دهچيتهوه. دايکه که نيوهه خواردينکی باشی بۆ دروست دهکاتو
شويش پينخه فيکی گهرمی پيدا ده دات.

فه قینی هيلالو سه مابرده ههه که تير بوو. و گهرميش بووهه ناوه
ناوه دهنگینکی گهروی ليوه دههات. دايکه که بهههه ترينک گوراج خووش
ده بوو. و به پينکه نينهوه ده يگوت:

— نهی له بهر جيره جيره قه له مت مرم پۆلهی فه قی له کاتی
نووستينشدا، داکه سانی نيهه ههه جيره قه له می دیت.

۴- جيم کهن جيم کهن:

له رۆزی قيامه تدا، کاتی تينک قۆ قۆانی خه لکه هه زاره زيله کهوه
چاوه رووانی حه ق و حه سيبدا يه کينک تهنگه تاو دیت و به دهنگی بهرزوه
ده لیت:

— جيم کهن، جيم کهن من شهیدی ((که پکی حه مه د ناغا)) مه.

يه کينک به رویدا ده ته قته وهو:

— سه بر بگره هۆباب سه بر بگره من شهیدی به درم هيشتا
نه چومه ته به هه شت، نه و جا نۆرهی جه نابه.

۵- جیتی کاکت که:

کابرايه کی ده شتی هه ولير ده چيته گوندینکی خوشناوه تی. خانه
خوینه که جينگی له سه ربان بۆ راده يه خیت. میوان شهو شهیتانی ده بیت.
هه لده ستیت بچيته کانی خوئی بسمیل بکات. شاره زانه بوو نه ناوایی
ده گهریت و تووشی کانیه ک ده بیت و ده چيته ناوی و هيشتا و سلی ته وار

له خوئی دهرنه کردبوو له ناکاو ژنیک پیدا سوو.. و خوئی پروت کردهوو

له گهل خو به نار داداندا دهلیت:

— جینی خوشکت که نهو شهو دروانی کردوو.

نهویش له گهل شهپ هیتانی له ناره که دا دهلیت:

— جینی کاکت که نهوشو چواری کردوو.

ژنه که لهرزوو که دهوات.

بو بهیانی دهزانداریت! کابرای میوان به ههله چووه ته کانی ژنان.

پیتی - چ -

۱- چاوش:

له زه‌مانی زوو هه‌رکه وه‌رزی دروونه‌ی ده‌غلداده‌هات چاوشی دۆستی ناغای گونده‌کان په‌یدا ده‌بوو. و ده‌چوو هه‌ر په‌ریزان قرشه‌ خه‌پکاته‌وه، زۆربه‌ی هه‌ره‌ زۆری جوتیاره‌کان، له‌ترسی زمانی پیسی چاوشه‌که ناومیدیان په‌وان نه‌ده‌کرده‌وه. سالیکی نه‌هات چاوشینک ده‌چیتته‌هه‌ر په‌ریزی جوتیاریکی یه‌که له‌ گونده‌کانی ده‌شتی هه‌ولێر. جوتیاره‌که پییده‌ئیت:

- کاکه‌ لۆ خۆم نییه‌ لۆ تووی له‌کی بینم.

هه‌ر نه‌و رۆژه‌ چاوشه‌که نه‌و بوختانه‌ی هه‌لبه‌ستا:

- هه‌رکه له‌ په‌ریزیان نزیک که‌وتمه‌وه ناگایان له‌من نه‌بوو هه‌وه‌لجار

دیتم: بابه‌ سواری کۆره‌ بوو، له‌ دواییدا کۆره‌ش سواری بابه‌ بوو.

ناغاش پیتی شین بووه‌وه.

.....

نه‌مه‌م به‌خۆم له‌ چاوشینکم بیستوهه. ناوه‌یتان هه‌م‌وار نییه‌.

۲- چاوه کەى تریشتەم دەردەهیتنا:

خوالیخۆشبوو مام ((سەعیدى شەریفە قیت)) جوامیرێکی مەندو لەسەرخۆ.و تینگەیشتووی ناوایی بوو. لەکاتی درونەکردندا قەلچەخێک دەپەرتتە چاوی و کوێری دەکات. وێرای ئەوەش بیست و چوار سەعات ژان بەری نەدەدا. لەناخرو ئۆخری چلەکانی سەدەى رابردوودا دکتۆری چاوه کەم بوو. ناچار چوو بەغداو بەدەرەهیتنای چاوه کەى ژانە کەى دەپەرت.

هەرکە هاتەوه خەلک بۆ کەفارهت لێکردنی چوونەکنی، دەلیت:

— چاوه کەیان بەدوازده دینار بۆدەرختنام.

ئەوبارەیهش ئەوسا گەلێک زۆر بوو.

مەلای رەش پێیدەلیت:

— برام ((۱۲)) دوازده دینارەکەت بدا بووایە من چاوه کەى تریشتەم بۆ

دەردەهیتنایت.

۳- چاوم:

مەلا موعەلیمێکی برادەر ((ناوهیتنای هەموار نییه)) چاوی زەعیف

دەبیست و پزیشکی تاییبەت چاویلکەى بۆ دروست دەکات.

هەرکە دەچیتە دەوام، چەند مامۆستایەکی ئافرەت سەیری دەکەن و

چاویلکە کەى زۆر ناشوینەو قەشەمریانە پیتی پێدەکەن. ئەویش بەسەر

خۆیدا داکشکێنەوه بەلام دەسەلاتی هیچی ناییت.

یەکتێکیان دواى تریقانیکی زۆرەوه پێیدەلیت:

— مامۆستا چماچارت نەقوستانە؟.

ئەویش لەتۆلەدا بە پێکەنینەوه دەلیت:

- به لئی چاوم له ((قوز)) تانه.

۴- چه که خالته:

واده بوو پیاوټک کیژی خوی به مال = ((شیربایی)) ددها، له کاتی بووک بهرې کردندا خالی کچه رازی نه ده بوو.. بیبهن. هه تا مائی زاوا هینده پاره یان ددهاتی، نهوجا رازی ده بوو، یان له کاتی ماره کردن وهری ده گرت. من به چار نه مدیوه، به لام بیستومه ههنده جار خال شه شاگری له جیاتی پاره وهر گرتووه.

نهمه چه که خالته ی پنده گوترا.

۵- چه که نامینیت:

دایک و کچیک به یه کهره له سه رده ستاو دهن.

کیژه به دایکی گوت:

- دایه نه وه بۆ میزی تو هوش دیت هی من چه.

نمایش ده لیت:

- رژله نه وهی به من که وتووه، به توش بکه ویت چه که نامینیت.

۶- چمان له جوانیدایه:

کچینکی گیل و شیتوکه و نه زان زور ده له مهنده بیت. روژیک کیژو

نافرتهانی ده وروبهری پینده لین:

- بۆ میرد ناکه ییت؟

نمایش له بهر گیلی و که مفامیسه وه نه ییده زانی میرد کردن چیه.

واده کن میرد به کابرایه کی زورزان و مه فتوق بکات. شه و به نه نقه ست

لاقی ناکات. بۆ به یانی نافرته کان ده چنه لای و ده لین:

- خوشبوو...؟.

- ناوه للاچ خوش نه بوو.

زانیان لاقه‌ی نه کراوه پینیده‌ئین:

- هاتولات چی کرد؟.

- هاتلام هه‌تا به‌یانی نووست.

پینیده‌ئین:

- نه‌ر شهو به میترده‌کته بلی: ((

- ده‌بی گه‌مهم به دار ((ریه)) کته له‌گه‌ل بکه‌یت خوشه)).

بو شهوی دوا‌یی ده‌ئیت:

- گه‌مهم به‌دار.. ریه‌کته له‌گه‌ل بکه خوشه.

یه‌کسه‌ر ده‌ست به‌گریان ده‌کات.

- نه‌وه لو ده‌گرییت!؟.

- دار. ریه، به‌پاره ده‌کریت و منیش فلووسیتک شک نابه‌م.

کچه هه‌نده‌ک پاره‌ی له‌چنگ ده‌ئیت:

- هه‌نوکه برۆ .. بیکره.

کابراش پاش پاره وهرگرتن ده‌چسته دهره‌وهو دوا‌ی ده‌میتک خو بواردن

ده‌گه‌ریته‌وهو ده‌ئیت:

- کریم.

سی چوارجار له‌گه‌لی جووت ده‌بیت و ژنه زوری پی خوش ده‌بیت و ناره:

ناره: ده‌ستی پیندا ده‌هینیت و ده‌ئیت:

- نهو دريژنه دار.. ربه كه يه نهدي نهوانه ي بنهوه چنه؟.

- گولينگي دار.. ربه كه نه.

- بوج باشن؟.

- بؤ.. جوانييهو بهس.

نافره ته كه ناخيكي گه وره له بن زگييه ره هه لده كيتشيت و ده لئيت:

- نه مدي فه قير چيمان له جوانيدايه: بر يا پاره ي گولينگه كانيش له

دريژي دار.. ربه كه ت خه رج بكد بووايه!.

۷- چونه عومره:

دوو ژني شاري هه وليتر ده چنه عومره له ده وري ((كه عبه)) ي پيرؤز

ده سوورپئنه وهو يه كيتكيان هه ره نهو دووعايه ي ده كرد: ((

- تهريك، تهريك، تهريك)).

تومه ز نه مدي له پؤليس ه كان گوي لي بيرو. و واي خه ملاند بوو كه

دووعايه.

دروهم-

له كاتي ته وافي ((كه عبه)) ي پيرؤزا ته له فؤني له هه وليتره وه بؤ كراو

پييانگوت:

- له كوئنده ريت؟.

گوتي:

- نازاتم نه له مه ككه مه، نه له مه دينه.

پیتی - ح -

۱- حاجی په مەزان :

رۆژێك پشیلەیهك میژەریکی لەسەر نار چوووە نار کۆنە
(تەندوور) ێك هەر چوار دەوری کونە مشك بوو. ما بەسەربادان
زیکریکات.

مشکێك سەری بەتەندوورە کە دادە گریت و پیتیە لیت:

- ها.مام پشیلە ئەو چە کەیت لێرە؟.

ئەویش بە مەیلە و گریانەو گوتی:

- تۆبەم کردوو و جارێکی تر هەتا ماوم مشکان نەخۆم. نارێ خۆشیم

ناو: حاجی په مەزان. نەك پشیلە .

مشکە کەش خەبەری شای مشکانی داو دەوری تەندوورە کە دەدەن و

دەلین:

- حاجی په مەزان ئەو تۆبەت کردوو؟.

- بەلێ. لە مەودوا ئێو نەزەرتان حەرامە و مینە بەرچاوم.

ئىتر مشكە كان لىتكرا دەچنە ناو تەندورەكەو لەخۆشيان دەست
بەشايى و ھەلپەرىن دەكەن. كاتىك شای مشكان گوتى لىبوو حاجى
رەمەزان دەلىت:))

- دووان بگرە بەدەستى دووانىش بەپى پەستى)).

شای مشكان ئەوسا دەلىت:-

- ياللا كونان لىدەن تازورە - حاجى رەمەزان خورى ھەر ئەوە خووە.

۲- ھالم چىتر دەبوو:

لە ەرەبىكى ((بەدو)) ى جل شرو. وپريان پرسى:

- يابە ناراتت لەو دونىايە چىيە؟

ئەويش بەناخووە دەلىت:

- ئەگەر دوو بزى دەبوو لوشىر

- كىنىك دەبوو لۆگىر

- ھالم چىتر دەبوو لە وەزىر.

۳- ھەزرىتى عزرائىل بەقورىان:

پىرىژنىك لەدارەتى دنيايدا يەك تاقە كورى دەبىت: كورە نەخۆش

دەكەوئىت و ھالى زۆر.. شى دەبىت. پىرىژنى داىكىشى شەوو رۆژ ھەردوو

دەستى بە دووعاو بەرەو ھەوا بەرزە كردهو بەناورانەدەيگوت:

- خودايە من بکە قورىانى كورەكەم.

- خودايە مەرگم بەپىت مەرگى ئەو بکەوئىت.

رۆژىك لەپاش خۆرناوا بوندا دنيا شەرەكە بوو بوو. و پىرىژنىش ھەر

دەست بە دووعاو نزاو لەبارەگای بەزدان دەپارايەو، كت و خوا لەوساتەدا

چیلکیان ده بیت له حه وشه بۆ ناو خواردنوه سه ره له نیتو مه نجه لیکی پر
ناو ده نیت. سه ری له ناو مه نجه له که دا عاسیبه ده بیت و نایه ته ده ره وه.

مانگا که به ره وه ده رگای ژووری ماله وه هه نگار ده نیت. پیریزن هه ره که
ده بیینیت: نهو شته ره شه زه به لاهه وه سه ری ره شو و زۆر گه وه ره یه وه دنیش
ساماله و ناری لیدیته خواره وه ده لجاز به فرشته ی رووح کیش تیده گات و
دووعا و نرای له ترسان له یاد نامینیت و هه تره شی ده چیت و له پاش تان و
غیره تدانه به رخویه ره، به نووزانه وه ده لیت:

— حه زه تی عزرائیل به قوربان من نه خۆشه که نیمه من نه خۆشه که
نیمه .

به ده ست ناماژه بۆ کوره که ی ده کات و ده لیت:

— قوربان نه وه نه خۆشه که یه، به لی نه وه نه خۆشه که یه.

۴- حه شه فه:

زه مانی زوو له و گوندانه ی فه قیتی لی بوو بیت ژنیکی به سالآچوو
خزمه تی ده کردن.

فه قیکان پینانده گوت: ((دایره)).

دایره یه که زۆر خزمه تی فه قییانی کرد بوو. رۆژیک فه قیه که ده چیته
لای و پینده لیت:

— دایره تو زۆر به مه وه هیلاک و ماندوویت گه رده نمان نازاد بکه.

نه ویش ده لیت:

— رۆنه سه ت جار گه رده نتان نازاد بیت.

له دواییدا ده لیت:

- كهواته له باتی دوغایه کی خیرمان بۆ بکه.

نهویش ده لیت:

- په بسی داپیره وه بهر ((حشه فه)) ی نیره کهری عوزیر پیتغه مبهه
بکه ویت.

پیریزن به دوغایه کی باشی ده زانیت و به په پری سۆزه ده لیت:

- نا..می..ن رۆله.. له گه ل دایک و بابی تۆش.

فه قی له دلوه ده لیت: ((به راستی قازانجم کرد له جیاتی دایکم
بارکیشمی گرتوه)).

5- هفتا حۆری:

رۆژیک مه لایه ک له نیر کۆمه له موسلمانیک وه عز ده دات و له ناخرو
نۆخری قسه کانی ده لیت:

- هه ره که سیک به موسلمانی بمریت خوی ته باره ک وه ته عاللا ((۷۰))
هفتا حۆری پینشکه ش ده کات.

کابرایه کی مه فتوو و سوجه تچی لیراست ده بیته وه ده لیت:

- مامۆستا مه علوم هفتا حۆریم ده درتی؟

مه لاش ده لیت:

- به ئی.

- مه لا بۆ ناییت بگۆزینه وه.

- گۆزینه وه ی چی..؟

- من له وه ری هه ره هفتا حۆریه کانی خۆم ده ده مه جه نایت به س

توو.. نه مری مه لا ئۆنم به ی.

مهلا له دهغه زان شينو موزر هه لده گه ریت و به هه لچوون و دهنگی
حینه وه:

— سهی له بابسی سه جار یکی تر نهو گووهی نه خۆیت!

۶- ههوت ژن هه لایر دتکه یهک:

نزیکهی ((۶۰)) شهست سال بهر له ئیتستا پیاوینکی زۆر به
ته بیعات و کهشخه م دیت ته مه ن دایه ئیتنا بووه . من نه وساوی بو چوم
له کاتی گه ئه ئیتیدا بهینی له گه ل ژنان زۆر کۆک بوو بیت.

بۆ دلتیایی پیم گوت:

— خاله .. له ژباندا چند ئنت هیتناوه؟

به زه رده خه نه وه گوتی:

— ههفت ژن و هه لایر دتکه یهک.

به چه یرمانه وه گوتم:

— له هه لایر دتکه کهت ناگه م.

گوتی:

— ژنیک بوو به ماره و ته لاق هه ل مگرت و چند رۆژنیکم له لابوو. پاشدان

دامه وه خاره نه که ی.

۷- هوشتریکی زه مانی عوسمانلی:

هوشتریک له نینو سوپای عوسمانی زۆر کاری پینکرا بوو.. و چه ندین
چک و ته قه مه نی پی هه لگیرابوو. نه وه ندهش پیر بوو بوو گوشته که ی
نه ده خورا، تاکو بیکوژنه وه. بۆیه کار به ده ستانی عوسمانلی وایان بریاردا،
له پاداشتی خزمه ته که یه وه بهیته ناو ره زو باخ و بیستانی هه رکه سینک نابسی

دهری بکات. رۆژنیک دهچیتته نیویستانی پیریژنیک ، له ترسی کاربه دهستان
نهیده ویرا دهری بکات. ناچار بز ئه وهی برهوته وه له بیستانه که ی
به خوایستی خۆیه وه بهچیتته دهروه کراسی خۆی هه ئمالی و به شهپان
وهرده گهریتته نیو گه لانی خۆیه وه.

حوشتره که ئاورپی لیددهاته وه ده ئیت:

— پیریژن من به دهیان تۆم له سه ر پشتم ته قیندرایتته وه نه په ویه وه ، تازه
به تازه به شه په شه پی نیوگه لانی جه نابت ده ره ومه وه.

۸- حه یاتی حه مه شه ریفی بوو:

پیاوینکی شیت له ناوایی یه کدا زۆری هه وه ست له که رگان ده بیت
شه ویک دهچیتته مائی ((حه مه شه ریف)) ناویک و زۆری لیده پاریتته وه
رینگه ی بدات بهچیتته گژ ما که ره که یان. ئه ویش ئیزنی ده ات.
هه رکه له ناو ته وبله دیتته دهروه خاوه ن ماله که پیده ئیت:

— ها.. کوو بوو..؟.

ئه ویش به پینکه نینه وه ده ئیت:

— حه یاتی حه مه شه ریفی بوو.

ئهمه ش ئه مرۆ بووه ته قسه یه کی نه سته ق.

پیتی - خ -

۱-خهپه:

خهپه پیاوینکی گیلۆکه بوو. بهوهج و تینکچهقی. لهشاری ههولیر دادهنیشت. دهچوهه ماله ناغاکانی دهشت. زیلۆ زاری نیو تهویلانیان بهکهه شتیک پینهپرشت :

رۆژنیک ناغایهک زبلیکی زۆری پینهپرژیت و نهوجا بهمنداله وردکان له ناوایی دهریدهکات.

نهویش لهبهه خۆیهوه ههه دهیگوت:

-ئی..ئی.. فلان ناغا بالۆت بمینیت: زلیشت پیرشتم و مندالیشت تینهردام.

۲-خهریج زراعه:

له زراعه تهخهروجم کردو له گوندیکی سهه سنوور، بهه مامۆستا دامهزرام.

نیواره موختاری ناوایی برهمیهوه مالهوه. تازه ژنی دووهمی گواستبووهوه.

شهو ږاڪشاو هاوارټك، به دواى موختاره وه هات. من له گهل خيترانه كدى مابينه وه. دواى ږويشتنى موختار هيشستانه بوزر ژابووم ههر ههندهم زانى نافره ته كه گهنجىكى زور جوانو مندالكار بوو هاته ژير پيخه فده كه موه. تومه ز بري ته واو به موختارى ((٦٠)) شهست ساله نه شكابوو. هه رچهنده هه ولو ته قه لايداو دهسته وداميتم بوو، له بهر بارى نايىنى بوو بيت، يان كوومه لايه تى بوى نه چومه پايى. به يانى ههركه هه ستامه وه ديتم ((٩)) نو كه له شپرو مريشكيكيان له هه وشه يه. به هه يرمانه وه گوتم:

— هه كوو.. نو كه له باب بزيه ك مريشك!. لاي نيمه به پينجه وانده يه. نافره ته كه يه كسه ر له حريته يه كى وايدا له دووره وه ده بيسترا نه و جا گوتى:

— نه و كه له بابانه له وانه نين كه تو ده يليتت. هه موويان خه ريغى زراعه ينه.

٣- خدرو نومر:

بايز قه راجى و مهردان قه لاتی دراوسينى مال به مال بوون له شارى هه وليتر جيرانه تيشيان زور.. ږيک و پيک بوو.

له هه مان گهړه ك، نزيك مالى هه ردو كيان په ناديواريكى به رزى تاييه ت هه بوو، پياوانى بي نيشى گهړه ك، داني نيوازان لييداده نيشتن و كاتيبان لينده برده سر. به ((گردي گه مېزلان)) مه شهوور بوو. روژيک بايزو مهردان له مه جليسى گهړه كه كه دابوه ده مه قاليان و هه ريه كه يان خوى به

((خدر)) حسیب ده کردو نهویتییش ((نۆمەر)). شتاقیشیان بو یه کتریان
نه ده سه لماند. تا کو رۆژنیک جه ماعه تی گرده که گوتیان:

— هەر هه نوو که تاقیتان ده که یه نو، هه تا بزانی کیهانتان خدره نهویتی
نۆمەر. برۆنه ماله وه هه ریه که تان خیرا له گه ل خیزانی خۆی جووت بیست و
به ده ست و برد چی به سه ر نه یه ت بگه ریته وه نه وه خدره. نه گه رنا نۆمه ره.
پاشدانیش به ژنان ویده که وین جووت بوونه، یان..نا. نه مه یان له مه ودوا به
نۆمه ری درۆزن له قه له م ده ده یین.

ژۆری نه برد پاش چوونه وه یان مه ردان هاته ده ره وه نیوچه وانی خویتی
لینه هاته خواره وه گوتیان:

— دیاره دایکی مندالان لییداویت؟

نهویش له گه ل خوین سپینه وه دا گوتی:

— نه حه دو.. وار.

پاش نه و بایز ده ره ات هه رکه دیتی مه ردان سه ری شکاره دووراو دوور،
به ریه ری گوراح خویشیه وه گوتی:

— نه مگوت: من خدرم و تۆش نۆمه ر!

مه ردان هه تا له سه ر پشت که وت له حریته یداو جا گوتی:

— تۆ سه یری سه رو سه کوتی خۆت کردوه!. تا به خدر حسیب بکریت.

نهویش چی به خۆی شک نه ده هات و دهستی به رووی خۆیدا هیناوار

گوتی:

— کا.. چم لی هاتوه؟

هه نۆب به پشکه نینه وه گوتی:

ع

- نۆمەر ... سه روپوته لاکت تهماشاکه .

هه رکه سه یری کرد له جیاتی جه مه دانی ناوه لکراسی خیزانه که ی له سه ر ناوه .

۴- خزمه که ی خودا:

دوو برا هه بوون. یه کتکیان ناقل و نه ویتریان گیل.

گیله که نوژی نه ده کردو عاقله ش زۆر به دین ده بیته. دینداره که به واجبی سه رشانی خۆی ده زانی و هه موو روژیک به برا که ی بلیت:
- ده بی نوژی بکه یته.

له نه نجامدا وازی لینه هینا و هتا پیتده سه لیتیت و هه رزوو فیره نوژی ده کات.

روژیک له نوژی هه ییندا، برا عاقله که له دیوی ژوروه و ی مزگه وت نوژی ده کات و نه ویدیش له دیوی ده ره ره. به س په نجه ره یه کیان نیوان ده بیته. برای گیل له شه هاده هیناندا ناوی پیغه مبه ری ((د.خ)) له بیر ده کات، به برا که ی ده لیت:

- عه ولا، عه ولا نه ری خزمه که ی خودا ناوی چیه؟.

۵- خوات به خولامی دایکت بکات:

پیاویک دایکی رووی زۆر ره شو ناشیرین و لپر لپر ده بیته. روژیک دایک ناشیرین له گه ل مه لایه که دا ده که وته ده مه قالیسه کی توندو تیش له سه ر نه وه ی ده لیت:

- ماموستا شه وه درۆیه و هه ر. و جوودی نییه .

مه لاش ده لیت:

- خوات به خولامی دایکت بکات نه گهرنا شهوه تۆی بردبوو.

کابرا به مهراقده ده لیتت:

- چۆن؟

- ههرکه شهوه چوو تۆ بسات چاری به دایکت .. کهوت وایزانی

((شهوه)) یه کی دیکه یه و گوتی:

- نه و شهوه یه ههر ده بیات من بۆ خۆمی پیتوهی ماندوو بکه م.

۶- خوا خوام بوو:

کابرایه کی جوو.. نیشته جینی یه که له گونده کانی ده شتی ههولیر ده بیات.

تینکه چه قی و به خۆ.. وه . رۆژنیک به پیدایه ده روات. پیاریکی کوردیش، له

گوندیکی دراوسیتیدا دووراو دوور ده بیینیت و ده لیتته خه لکه که:

- وا ده چم نه و جووهی نیسلام ده که م.

ههرکه ده گاته لای پینده لیتت:

- نه گهر نه بیته موسولمان ده تکوژم. جووه که ههرزور ده یگریت و له

ژیره خۆی ده نیتت و نه وه ندهی لیده دات هه تا شراری ده کات. داوای لیده کات

بیته جوو.

نه ویش ده لیتت:

- نایمی.

نه وسا وازی لیده هیتیت.

خه لکه که لیده پرسن:

- ها.. چیت لیتکرد؟

گوتی:

- كورپه خواخوام بوو نه مكاته جوو.

۷- خوار كردبووه:

مهلايهك حهز له ژنى كابرايه كى دراوسينى ده كات. نه يده زانى چۆن له ژنه كى به ناوات بگات. چهند رۆژ كه وته دنياى ته كبرو مشور خواردن و ليكدانه وه. تاكو رۆژيک مهلا پياوه كى ده بينيت را به ره و قيبله له سه ر ناوه يه كسه ر پييده لیت:

- مادام به ره و قيبله ده ست به ناو گه ياند ته لاقت كه وت.

بدم چه شنه ژنه كى له ده ست راده ستينيت و بوخوى ماره ي ده كاته وه.

كابراش له و رۆژه و سايه دى مهلا ده كات تاكو رۆژيک ده بينيت به ره و

قيبله ده ست به ناو ده گه يه نيت و پييده لیت:

- مهلا توش به ره و قيبله دانيشتوويت ته لاقت كه وت.

مهلا به پيكنه ينه وه ده لیت:

- خۆمن وهك تۆ گه وج نيمه سه ره كه يم خوارد كردبووه وه.

۸- خوايه تۆ:

كابرايهك به كيتيكي زۆر بهرز هه لگه را . پيش نه وه ي بگاته لوتكه

هيلاك ده بيت و تواناي رۆيشتنى نامينيت و داده نيشيت و پروله ناسمان

ده كات و ده لیت:

- خودايه كه سينكم بو بنيره سه رم بجات.

ده هات ماندووبى بسيته وه، كاتيك ديتى دوو پياوى گه نج و هه يزه ران

له مست گه يشته لاي و گوتيان:

- نه وه بو دانيشتوويت؟

- هیزم له بهر براوه ناتوانم چیت برۆم.

بسی چندو چۆن قیتیان کردهوو یه کینکیان سواری سه پستی سووو.
نه ویتیش به حه یزه رانان له پاشه لی ددهاو هه تا سه رکه وتن. کابرا نهوسا
رووی له ناسمان کردهوو گوئی:

- خودایه دیاره تز له داواکهی من نه گهیشتوویت.

۹- خوشکی گهوره پازیه:

له سه ره تای حه فتا کانی سه دهی رابردوودا رۆژیک له نیو پاسی
(مه سه له حه)) دانیشتیووم، دۆستی دلسۆزو نازیم ((له ژیاندا نه ماوه و
ناتوانم ناوی بهینم)) به خۆ. و خیزانییه وه هاتنه پشته من سوار بوون.
دوای به خیرهاتینکی گهرم و گورو پاره دانیان رووی خۆم بۆ. وه رگنرپار
به شتویه کی ناسایی یه وه پینمگوت:

- مامۆستا نهو ((۳۰۰)) سی سه ت دینارهی داوته خوشکی گچکه
ده لیت: ((

- ژنی هه یه و میتردی پیناکه م)). که چی خوشکی گهوره پازیه. جا
نه گهر خوشکه گهوره که ت ده ویت: باشه. نه گهرنا برۆپاره که ت بینه وه.
پاش ده پازده رۆژان له نیو بازاری ((توررو سلق)) فرۆشان، جمه ی له
خه لکه وه ده هات، تووشم بوو. و هه ر له دووره وه تفتیکی گهوره ی له دورچاوم
کردو گوئی:

- عه زه ی خویرپی تز نه وده ر ده ت بۆ دامن!

منیش بیرم بۆ قسه ی پیشتهر هه رگیز نه ده چوو. و گوتم:
- ده ردی چی؟!.

گوتی -

- خودا ده زانیت یه که ههفته نام لیحه رام کرا. ههتا روژنیک خوشکه ژنم هات و دهستنوژیژیان پی شۆریمه و قورنام خواردوو و گۆتم: نهو کابرایه درۆ ده کات نهو جاباوه ری هات.

۱۰- خۆت ماوی سهرم:

پیاویکی که میتک گیل و نه خوش میزی فهس ده کات. له بهر که متهرخه می بهر پرسیانی ((موخته به ره که)) ناوی کابرا، به هه له له سه هر شووشه ی نافرته تیکی دوو گیانی ده نو سریت. هه ر که نه نجام دیتسه وه به کابرای ده لین:

- تو زگت هه یه.

نه ویش نه وسا باوه ری دیت و سه ری غه زه بسی له ژنه که ی خۆی با ده دات ده لیت:

- حورمی چهند جارم پیگوتی:

- کچی خۆت ماوی سهرم کچی خۆت ماوی سهرم: ههتا نه وهام به سه رهات.

۱۱- خۆچ ناخۆم:

کابرایه کی ناوچه ی ((شارباژیر)) ی سه ره به شاری سلیمانی، خۆراکی به زۆری نانه ((هه رزن)) ده بییت. روژنیک ده چیتته ناوده ست و هه رچه ند هه ولۆ ته قه لا ده داته بهر خۆیه وه گوی ده رنایهت و ده لیت:

- ده سه ر بیته ده ره وه خۆ چناخۆم.

۱۲- خۆزگه گونت بوومايه:

له زه مانى زوو ((قائىمه قام)) ئىك ده چىتته گوندىك تاكو باجو
زه رىبهى حكومى وەر گرىت.

هەر كه ده گاته جى خه لكه كه ده وهى ده وه نو له پىش هه مووان
پىاوئىكى پوزو به ژن كوله بنه ده ئىت:

- به گم نم سال نه هاته و ده ستمان ززر كورتو داوا ده كه ين له هەر چى
باجو زه رىبه يه خوش بىت.

ئه وىش توره ده بىت و به هه لچوونه وه ده ئىت:
- تو ده ئىت گونى پىاوى له زىده له و خه لكه حه قى قسه كردنت
نىه.

كابرأى پوزو به پىكه نىنه وه ده ئىت:
- خۆزگه گونت بوومايه ، به رۆژ هه ره سى قوونى جه نابت ده بووم و
به شه وىش هه ره سى قوونى خانمه كه ت.

۱۳- خۆشه وىستى زاوا:

زاوا يه ك سه ردانى مالى خه زوورى ده كات.
ئىواره هەر كه چىشت داندرآ خه سووه كه چووه ملاكه پرونىكى تايبه ت
له نىو قاپه شىوى زاوا كرد.
له دوباره كردنه وه دا ده ئىت:
- نه وه ك شىوه كه ت بى روون بىت.

وىستى سىباره هۆبدا ته وه ، خه زووره كه ده لجاز ده چىت هىزهى رۆن
ده هىنىت و هه ركى له ده مى زاوا ده كات و ده ئىت:

— سه گباب دہوت بکھوہ خہسوت بہو حالہ نہییت دلی داناکہویت.

۱۴- خیر دیتم لہ عہولافات:

کابرایہ کی ناچہی پردی مہریتی لہ وہرزی ہاوین دا دہباتہ لای
دوستیتی مہردار لہ گوندی ((عہولافات)) ای ناچہی کھندیناوہ. سال

وہ سووراوہ کابرا، بہدوای مہرہ کھی داچوو. عہولافاتییہ کہ گوتی:

— مہرہ کت لہ چلہی زستان زانار بہرختی تیری سوو. و بہ داخوہ

بہخوی مردار بووہوہ. بہرخہ کھی نیستا بووہتہ کاور.

نہویش پت لہ ملی کاورہ کہ دہکات و لہ گہل خواحافیزیدا دہلیت:

— خیر دیتم لہ عہولافات: مہریردم کاور ہاوردم.

پیتی - د -

۱. داپیری جاشکه کدیه:

شینخینکی به ناربانگی شارنیک بهرگویی ده که ویت ((مدرقه د)) ینک له نارچیاو هه لته تی ناوچه که دا په یدابووو و خه لک په یتا په یتا ده چنه زیاره تی.

نه ویش ده بیته مهراقی که تا ئینستاج مهرقه د له وکه رخی باسی ده که نه بووه. چ جای ناو ده نگی. به خوی و چند ددرویشه وه ده چنه زیاره تی. شیخ هه ر که سه یر ده کات: خاوه ن مهرقه ده که ددرویشینکی خویه تی. پاش چاک و چوئی و هه وال پرسین شیخ به دزی و بهرگویی کونه ددرویشه کدی هه لده دات و ده لیت:

- نه و مهرقه ده هی چ شه خسینکی پایه بهرزه؟

نه ویش به ته وازوو ده ده لیت:

- قوریان نه و جاشکه دی داته من لام نه و نده پیوژ بوو نه بیته وه. هه رکه گه یشتمه ئیره و هه لدیراو توپی. منیش هه ر له شوینی خوی قورتینکم بو لیداو خستمه ناوی و سه ریشم وه گور به بهردان هه لنا. له خه فه تان هه تا سی روژان له سه ری دانیشتم.

لهو سى رۆژەدا دووسى ريبوار هاتنو دەستيان به بەرەدەكانى دا
هيناروما چيان كاردو يەك دوو بەرديشيان بۆ تەبەرۆك بەردەوه. هەندە
پارەشيان دامى. منيش ئەوسا حسيام ناو دەرەدەكات. هەندە جل و جۆرى
بەرى خۆم بەسەر دووسى دارەوه كاردو له پينينگان و سەرينگانيم چەقاندن.
نيتەر هەفتەيەكى زياتر نەبرد دەنگى دايدەوه و خەلك كۆمەلەن كۆمەلەن،
لە هەرلاره دەهاتن. پارەم زۆر بۆ دەهات و خانوو.. و هەوشەو بەرەم لەسەر
دروست كرد.

شيخە كە ئەوەندە پينەكنى تا ناو له چاوانى بازەرەقى بەستاو جاگوتى:
— دەنا مەرقدەكەى منيش داپيرى جاشكەكەى جەنابته.

۲. دار لاستيك:

كورپىكى گيتل ژن دەهينيت و بە زاوا ناييت و دەچيته لاي مەلا دوو عاي
بۆ بكات و دەليت:

— هەرچەند هەول دەدەم كيرم سەر چيخ دەچيت.

مەلاش دار لاستيكى دەداتى و پيندەليت:

— بەمە سەرى كيرت پى نەوى بكەوه.

كورپە بەو شيوەيه بەزاوا دەييت و دار دوو لقەكەى بۆ مەلا دەباتەوه.

كەچى مەلا پيندەليت:

— لاي خۆت هەليگرە. رۆژنيك داديت كيرت ملى شوڤر دەييت و

دەچەميتەوه. ئەوسا سەرى پى قيت بكەوه.

۳. دایکم وه ده لیت:

رۆژێك كۆمه لێك جوامیرو ردین سپی دانیشتبووین. له ناكاو
مندالێكى شەش حەوت سالان، بە هەله داوانه وه هاته لامان و روى بى
پەردەى شەرمه وه له منى حەفتا ساز كردو گوتى:

- تۆ پیاویكى بیناموسیت.

له شروان هارو هاج بووم و چاوى ده غەزم چووه پشتە سەرمه وه و یستم
زاره لێنم، كه چى ئه وهى ته كمه وه، به هه لچوونه وه گوتى:

- هه تىو ده وت بگره. ده زانى چتگوت!

- به لى ده زانم و زۆریش بیناموسه.

منیش پشكم ده هیناو یه كێكى تر به دهنگى غه زه به وه گوتى:

- هه تىم تۆ چیت لیدىوه.. هه تا.. ئه و گوانه بخۆیت!

- نه خیر.

- نه دى چۆن وه ده لیت هه ی.....

- دایکم وه ده لیت دایکم.

واژى بوونه وهى راستیه كه بووه جه له ئاویكى شه وى به تۆقى سه رم
داكراو له جینگه ی خۆم سارد بوومه وه نه گه ر مردن له وساته دا به
پاره بووايه ده مكړى. ناچار چاوى مۆنیم به خۆمدا شۆر كرده وه.

۴. دایكى ختوى بگیم:

تازه له جياتى ((درودى خواى لى بيت)) نه مه ((د.خ)) ده رچوو بوو.
رۆژێك له كاتى ده رس گوتنه ره قوتابییان له مامۆستا كه بیان ((مه لا
موده ریس)) بوو ده پرسن: مامۆستا ((د.خ)) مانای چیه؟

ئەوئىش يە كسەر بە گوئىرەى پىتە كان دەئىت:

— ماناى ((دايىكى خىئوى بگىم)).

۵. دە ئەو جارەش بىلئىئە:

ئافرەتئىكى پەروردهى نىئو شارستانىيەتى سەردەم گوئى:

— كىئىرى پىئاوئەكى مەن لەبن پەنتلۆن سەپى و ئووسە ھەرزوو دەچىتە نار
عەورەتم.

ئافرەتئىكى دەشتەكى گوئى لىئدەبىت و دەئىت:

— دەئاكىئىرى مەئىردى مەن لەبن رانكەو زۆر دىرۇ رەش و قەد ئەستورۇ
سەرگەرەيە.

ئافرەتئى يە كەم بە دەم بەشبوئەوئى سەرسورمانى سوقەو دەئىت:

— دە ئەو جارەش بىلئىئە.

۶. دەبىئ ئەو جارە:

سەردەمايەك گونئەكانى خۆشناوئەتى جادەيان بۆ نەچو بوو. ھەموو
ئوتۆمبىلئىك نەيدەتوانىت بچىت. ئەوئى دەشچوو بە زۆرى جىب بوو.
ھەلتەك ھەلتەكى زۆر بوو. سواربووانى پىشتەوئى پى ھەراسان دەبوون.
ھەر جىبئىك بچووبووايە گونئىك دەبووايە سەر لە ئىئوارە نەفەر لای
پىشەوئى بۆ خۆى بەرادان بەدات. ئەگەرنا بەرى نەدەكەوت.
ئىئوارەيەك ئافرەتئىك دەچىتە لای شۆفىئىرى ئەو جىبەى ئامە شۆى
دەيئەكەى دەكرد و دەئىت:

— كاكى شۆفىئىر تۆ ھەموو جارى لەپاشەوئەم دەئىت، دەبىئ ئەو جارە
لەپىشەوئەم بئىت.

شۆفیره کەش دەلێت:

-باشه، دایه باشه.

۷. دەبێ بەداخی گانهوه سەربنێتەوه:

((حمە شەریف))ی برای مەلای رەش لە گەڤ (٣) کەسی ناوچە کە
سەفەری حەج دەکەن.

رۆژێک لەبەر نەخوێندەواری و فەقیرحالی خۆیان هەرچواریان بزر دەبن.
یەکیکیان لەخەفەتان دەست بەگریان دەکات.

حمە شەریف لە ژياندا زۆر قسە خۆش و سوحبەتچی بسووه
بەپێکەنینەوه پێیدەلێت:

- وەللا بچمەوه ژنی ئەو دووانە ماره دەکەمەوه: تەنیا ژنە کە ی جەنابت
نەبێت. دەبێ بەداخی گانهوه سەر بنێتەوه.

۸. دەتوانی قەرە کە ی بدەیتەوه:

نافرەتێک دەچیتە لای مەلایه ک و دەلێت:

- مامۆستا مێردە کەم، پێش مردنی زۆری داوا کرد لە گەلی جووت بێم
منیش نەمسەلمانم. دەبێ گوناحم نەگاتی؟
مەلا گوتی:

- نەمۆ دەتوانی گوناح کە ی لەسەر خۆت لابەریت و قەرە کە ی
بدەیتەوه.

۹. دختۆری کە پوو. و گئی:

پیاویکی شاری هەولێر، لەشاری سلیمانی لووت و گویی ژان دەکەنر
لە یەکیک پرسیار دەکات:

- نەرى كاكە دختۆرى كەپوو.. و گى لە كىندەرە؟.

نەویش بە پىكەننەو دەلئىت:

- دختۆرى قوون گىم بىستوو، بەلام ھەرگىز دختۆرى كەپوو و گىم
نەبىستوو.

۱۰. دراوى سەر:

((مام ھەمد)) پشت كور، دەست و پىتەندى مالى ((عەلى
ناغا))ى مورتكە بوو. ژىنىكى گىلۆكەى ھەبوو.

شەوئىك چەند گەنجى ئاوى، يەك لە ئەوانە بەندەبوو، جل و بەرگى
بوو كىمان لەبەر خوالىخۆشبوو ((موھەمد نۆمەر))ى فەراشى قوتابخانە
بوو كردو كلاو دەسزۆكىكىشمان لەسەر ناو بە چەپلەو بەستەو مقام گوتن
بردمانە مالى مام ھەمد. چراش پىبوو. بەس ئافرەتەكەى چاوى تەواو
نەبوو.. و ھەستى نەكردبوو كە پىاوە. لە تاوان شىت و ھاربوو. و بە پرتەو
بۆلەو شەش ھەرت كەرەت لەبەردەمى ھاتوچۆى كردو پاشدان لەگەن
گوتنى:))

- دىلە ھىتە تۆ.. و ھەمدىان گوتوو!

ھەتا چەپۆك گرتى لەتەپلە سەرىداو گوتى:

- بېزنى، بېزنى ئەو قاحبەيە دراوى سەرى چەند زۆرە دراوى سەر.

۱۱. دەرمانچايە:

لەسەرەتاي پەنجاکانى سەدەى رابردودا لە حوجرەى گوندى
((لاور))ى بنارى باكورى خۆرئاواى چىاي ((قەرەچوغ)) دەخۆتىند. ئەوسا
سوختەبووم. دەرمانچايەمان لە حوجرەدا نەماو منىش چوومە مالىك و.

— نه‌ری نه‌گه‌ر هه‌تانه‌ جه‌مه‌ك ده‌رمان‌چایه‌مان بده‌نی؟.
 خاوه‌ن ماله‌كه‌ش له‌نیو گۆل‌می خۆیدا بۆی هه‌تنام و له‌ نیو له‌چكه
 پشتینی خۆم كرد.
 هه‌ر كه‌ چایه‌كه‌مان لێنا ده‌تگوت: ((زه‌قنه‌بووته)) نه‌وه‌نده‌ تال بوو.
 بۆمان نه‌خوراوه‌و ریشتمان.

تومه‌ز خاوه‌نه‌كه‌ی ده‌ستی زۆر كورت ده‌ییت و نه‌یتوانی بوو شه‌كر
 بكه‌یت ده‌رمان‌چایه‌كه‌ی له‌ په‌رۆكینی كرد بوو له‌به‌ر ساپه‌تی خانووی
 راكردبوو. نزیکه‌ بیست شه‌و مانگیك دوو كه‌لی كاوكۆتی پێكه‌وتبوو
 نه‌وها تال هه‌لگه‌رابوو.

١٢. درۆزن:

براده‌ریك‌م هه‌بوو: ((له‌ ژياندا نه‌ماوه‌و ناتوانم ناوی به‌ینم)). درۆی
 زۆر ده‌كرد. قسه‌كاني به‌لای كه‌مییه‌وه‌ له‌سه‌تا شه‌ست تا هه‌فتای درۆ
 بوون. كورپێکی هه‌بوو، له‌به‌ر ته‌مه‌ن گچ‌كه‌یی، نه‌و ساله‌ له‌ قوتابخانه‌
 وه‌رنه‌گه‌را.

رۆژێك‌ مزو نه‌و به‌یه‌كه‌وه‌ راوه‌ستا بووین، له‌وساته‌دا هه‌لیكۆپته‌ریك‌،
 به‌بان سه‌رماندا په‌توو. كوره‌كه‌ی ته‌نگه‌ تاو هاتو گوتی:

— مام‌زستا عه‌زیز تازه‌ شوفیری نه‌وه‌هه‌لیكۆپته‌ره‌ی به‌منی گوت: ((
 —.....كوویت؟)).

له‌گه‌ل باوكی ده‌ستمان به‌ پێكه‌نین كردو منیش گوتم:
 — هه‌ر هه‌ویلی.

۱۳. درۆی ناسمانان:

له‌نه‌وه‌ی شیخ زه‌زایانم که فەرموویانه: ((

– ته‌گەر خودا سه‌روسیمایه‌کی جوانو قۆزو زمانیکی لوسم بداتی
رزقم لیناوت))

منیش له‌م دووانه‌هیچ که‌م کووپییم نه‌بوو. ته‌ماعیش دینو مروه‌ت
به‌ره.

فه‌قی عه‌زیزی دراوسیمان کاتی خۆی قورئانی پیرۆزو عه‌قیده‌و
نه‌حه‌دی و ((عه‌وامیل))ی ((جورجانی)) خۆیندبوو. ((فه‌قی))ی
به‌دواکه‌وتبوو. نه‌گه‌رچی هه‌یه‌ی له‌به‌یه‌ی ده‌رنه‌ده‌کرد، به‌لام زمان لوسو
له‌بله‌ بانیککی وابوو شه‌یتانی له‌خشته‌ ده‌برد. کردمه‌ ره‌فیکی سه‌فه‌ره‌که‌م و
برابه‌ش له‌هه‌رچی به‌ نسییمان ده‌بیت. به‌مه‌رچیک له‌هه‌ر جینگایه‌ک نه‌گه‌ر
قسه‌یه‌کی چرناو فرناو له‌ده‌م ده‌ره‌ات نه‌و به‌گۆیره‌ی عه‌قلی خه‌لکه‌که‌وه
بیخاته‌ قالمی که‌رامه‌ته‌وه.

رۆژنیک له‌ دیوه‌خانیکدا له‌سه‌ر سه‌فه‌ی خوان بووین من دوا
چاوخته‌ سه‌ریه‌ک و بریک پامان له‌به‌ر خۆمه‌وه‌و به‌ سه‌ربادانی سۆزه‌وه
هه‌لمدایه:

– نه‌للا ه... ده‌نگی سه‌یانم له‌ عاسمانان له‌گۆی دیت.

فه‌قی عه‌زیز زه‌رده‌یه‌کی هاتی و هه‌ر زوو به‌ده‌ست له‌سه‌ر سینگ
وه‌ریگه‌ته‌وه و گۆتی:

– فەرمووده‌که‌ی حه‌زه‌تی شیخی پایه‌ به‌رز له‌ کونی کارک راسته‌.

خه‌لکه‌که‌ لیکرا به‌واق ورمانه‌وه‌ دیکه‌تیان دا ده‌م له‌وسی:

نهویش به شینویه کی ناسایی یهوه گوتی:

— بارگینیک تزییوه، سه گی ناوایی ناوهه ناویان خواردروه، پاشدان
دیله سه گینکیش له ناو دهنده رۆ که که تره کییهو، چهنه دالاشینکی گه وره و
زه به لاج لاشه که یان لۆ ههوا به رزکردروه تهوه، ههتا چ گوشتی پیوه ماوه،
دور له سه یان بیخۆن. جا نهوه دهنگی گوجیله کانه وا له عاسمانه وه دیت.

ههه که له ناوایی یه که ده رچووین فهقی عهزیز گوتی:

— کاکه من نه لیره دا شهرتم ههلات و چیدیکه ناتوانم له گه لت بگه پریم.
عاجباتیم پتهات و پیمگوت:

— بۆ...؟! له نانه کهت رازی نیت!؟.

به بزه یه که وه گوتی:

— کی هه یه خه زینه ی قاروون بیسته وه و پی رازی نه بیت.

— نه دی له بهر چته؟.

دوای ده میک بیر کردنه وه گوتی:

— نه وه ی راستی بیت پیشتو درۆی عاردان بوو، هه رچۆنیک بوو پیتم
پینه ده کرا، به لām نه مرۆ کارگه یشته درۆی ناسمانان و توانای پینه کردنیم
نییه.

۱۴. دزی تری:

(۶۵) شهست و پینج سال زیاتر بهر له ئیستا دوو کهس یه کیان به

ته مهن له نهویدی گه وره تر ده بیت:

((گهوره که بیان چووه ته رینگه ی حه ق و ناوهیتانیان په سه ند نیسه)).
نهوی گچکه فریو ددات و به رۆژ ده چنه دزی ترئی ردهزی قه سری نه حمده
چه له بی.

کابرای پاسه وان لینیان وه ناگادیت و راویان ده نیت. نهوی گه ورده که، بۆ
نهوی پاسه وانه که هه لفریونیت. له سه ر جزگه ی ناوی ((میری)) له
ترسانا به پینلاوه وه رووه و خۆر ناوا نویتۆ داده به ستیت.

پاسه وانه که به ده نگی به رزه وه ده لیت:

- کورده نه و مه لعوونه خوژی کافر کرد.

۱۵. ده زئی بزئی:

فه قتییه که ده چیته گوندیک. نافرته ی مالیک به موشتاقه وه به پیرییه وه
ده چیت و داوی لیده کات نووشته ی مندالبوونی بۆ بکات و ده لیت:

- پاره که فه قتییه که نووشته ی بۆ ((نازی)) ی جیرانمان کرد نه وسال
کوریککی بوو.. تۆش نووشته یه کی نه وها بۆ من بکه.

فه قتییه که ده لیت:

- ده نه و نووشته م لۆبینه.

هه رکه نووشته که ی ده کاتوره تینیدا نووسرابوو:

- نازی ده زئی بزئی نازی به کیرم.

۱۶. ده ستی پیندا بهینه:

مه لایه که ((له ژیاندا نه ماوه و ناوهیتانی هه موار نیسه)) له مزگه وتی
((پیریژن)) ی گه ره کی ((عه ره بان)) نیمام ده بیت. یه کینک پینیده لیت:

- ماموستا مناره ی مزگه فته که تان زۆر کورت و نه ستوره.

نه ویش به ناسایی یه وه ده لیت:

— بیت خوشه دریز بیت.

— به لی

— برژ دهستی پیندابهینه دریز ده بیت.

۱۷. دهستی توم شکاره:

شوانی مه درارنک زیز ده بیت.

ناغای گوندی به دواى داچوو نه گه پاره. مه لا چوو نه گه پاره. پاشدان

جوامیرو ردین سپیی چوون هر نه گه پاره.

تا شوانیتی دۆست و هاوته مه نی خوی به دوايدا چوو. و هر له

دوره وه کلکه گۆبالتیکی له پاشه لیه وهی هه لداو پینگوت:

— وه به گه پویه خویری.

نه ویش به دلّسار دیسه وه ده لیت:

— چیکه م دهستی توم شکاره دهنه به ته مانه بووم بگه ریمه وه.

۱۸. دهستیکت:

کابرایه کی دیهاتی کوری شینت ده بیت و ده بیاته ته کیسه شیخینک

له شار. پاش چهند رۆژان به دوايدا ده چیت و شیخ پینیده لیت:

— بیسه وه چاک بووه ته وه.

باوکهش زور هه وهستی پیدیت و پرده داته ماچ کردنی دهستی شیخ و

ههنده پاره شی دداتی.

بۆلای کوره کهی ده چیت. له ژیر زه مین ده بیت به گوراح خوشیه وه نه ملارو

نه ولای ماچ ده کات و ده لیت:

- كورم سوپاس بۇخوا به هيممه تى شىخ چاك بوويته وه.
كورەش دەلئيت:

- به لئى به هيممه تى شىخ چاك بوومه وه
باوکه دووباره سوپاسى خوا ده کات و نه و جا ده لئيت:
- له گه لم دئيتته وه؟.

- به لئى به س بابە حەزم زۆر له گانه و که سيش ديار نييه ده رپيت له پى
بکه وه ده ستیکت بگيم.

۱۹. ده نا هەر کچه:

پيارئک ويستى به يتته داخوازى ئافره تىک پتيان گوت:

- حەوت ميتردى ککر دووه.

نه و يش گوتى:-

- چى مه لا بووه؟.

- نه خير

نه وسا به دلنياسى.. يه وه گوتى:

- ده نا هەر کچه.

۲۰. دووباره:

کيژئک خۆى ده دۆرئيتت و زگى دهرده که و يت بابە کهى هه ره شهى

کوشتنى ليده کات.

کچه ده لئيت:

- بزانه کوره کنيه؟.

ده لجاز ته له فون ده کات و زور نابات کوره گه نجینکی یه کجار قوزو
 تازه ترین قه موره له ژیر په یدا ده بیت و به باوکی کیژه ده لیت:
 - نه گهر کچ بوو ((ه)) پینج ملیون دینارتان دده ده می.
 خو نه گهر کور بوو ((۱۰)) ده ملیون دولاړه.
 زاوا به نه و نه ده ش ناو ه سیت و ده لیت:
 - نه گهر هات و هیچ نه بوو.....
 بابه که ماوه ی نادات و لینه ورده گرت ه و ده لیت:
 - دووباره برؤ.. وه گزی.

۲۱. دوو پیاو:

دوو پیاوی ناودارو پایه بهرز خوالیخو شبووان ((ماموستا مهلا
 سالحی کوزه پانکه و سید نه حمدی عه له غیر)) ای بو یه که جارج ناوقای
 یه کتر ده بنو نه میان پاش ناسین و چاک و چونی له گه ل یه کتر به سوجه ت به
 نه و ده لیت: ((

- تو مهلا سالحی قوزه پانکه یت؟)).

نه ویش به پینکه نینه وه ده لیت: ((

- به لئی منم. به س توی سید نه حمدی عه له عیتری؟)).

۲۲. دوو پووی:

یه که له شیخه کان ((رابهر)) ای قوتابخانان ده بیت. رژیٹیک ده چیت ه
 قوتابخانه یه که له سره وه له ژووری ئیداره ده بینیت: ویتسه ی ((سه دامی
 دکتاتور)) به دیوار هه لو اسراوه و لچکینکی شوړ بوو ده وه. یه کسر

هه‌ئده‌ستیت وینه‌که‌ی جوان ده‌سپته‌وه‌و له‌چکه‌که‌ی قایم ده‌کاته‌وه‌و به
ماموستا‌کان ده‌ئیت‌و:

- واجبه له‌سه‌رمان هه‌روه‌کو خوا ده‌فه‌رمو‌یت: ((
- وأطیعوا الله والرسول و ألو الأمر منکم)) ریزی نامیرمان هه‌رده‌م
بگرین.

هه‌ر که ده‌روات له‌ نه‌ورایی یه‌ک تووشی هیندیک چه‌کدار دیت به
شوفیره‌که‌ی ده‌ئیت:

- نه‌و چه‌کدارانه‌چنه‌؟

- قوربان: پیتشه‌رگه‌نه.

هه‌ر که ده‌گاته‌ ناستیان یه‌کسه‌ر له‌گه‌ژ ده‌ست ده‌ره‌ینانی پر به‌زار
ده‌ئیت:

- نه‌ی ره‌قیب هه‌رماوه‌.....

۲۳. دووعا بکه:

جوتیاری گوندیک مانگایه‌کی ناوسی ده‌بیت له‌کاتی زاندا خیزانه‌که‌ی
ده‌ئیت:

- شالا گۆلکینکی مینی ده‌بیت.

میرده‌کش پینشتر زۆر چوبووه‌گۆر چینه‌که‌و ده‌ئیت:

- نافرته‌ دووعا بکه هه‌ر گۆلک بیت.

۲۴. دوو مارهیی:

له ۱۰-۱۲-۱۹۶۰دا هتا نهیلوولی سالی ((۱۹۶۳)) له ناوایی ((عهتیره))ی ناوچهی قهراج عه ره بسی جبور نشینو له سر ((زی))ی ((پردی= نالتون کۆپری)) مامۆستا بووم. نه مانهم لی بهرچار که وتن: یه کهم: نافره تیکی بیوه ژنو به ته مه نو که پوو ((نه فنهش)) له گونده که هه بوو. پیاویک له وهرزی به هاردا خوازیینی کردو مارهیی یه کهی دووبزنو چینلینک بوو. گواستییه وه دروونه و گیره ی خۆی پینکرد. هه رکه نیشی فه لاهه تییه کهی کۆتایی هات ته لاتی داو چیله که و دووبزنه کهی وه رگرتنه وه.

دروهم: باوکی قوتاییه کی خۆم له ناوایی ((داوگه میر)) داد نه پشت به ((۳۰۰)) سئ سەت دینار کچیتی خواست و ماوه یه که له کنی بوو. و ته لاتی داو پاره کهی وه رگرتنه وه.

هه روه ها دوو کچی تری به پاره کهی هیتناو ته لاتی داو. ((۳۰۱)) سیتەت دنیاره که شی هه رماوه.

۲۵. دوو .. واریقاتی مام وه لی:

خوا لینخۆشبوو: ((مام وه لی))ی باوکی دۆستی دلسۆزم ریزدار ((په مزی)).

یه کهم: قوتایی ده بیت له و قوتابخانه ی که له شوینی ((پاریزگای)) نه مرژدا بوو. مامۆستا که به قوتایییان ده لیت: — ده بی به یانی ده ریپی قوته بیتن، ریازه مان هه یه.

ئەوئىش بۇ بەيئىنى لەيىرى دەكات. ھەر كە قوتابىيە كان خۇيان پروت دەكەنەو، ئەوئىش ناچار بەبى دەرىي كورتەو غەورەت بەدەرەو، بە (يەس، يەم) بەپىش قوتابىيە كان دەكەوئىت. مامۇستاكە ھەر كە دەبىئىتت ماوئىيەك پىنى پىدەكەئىتت و غەفووى دەكات.

درووم: لەسائى كەرگىترانى = ((۱۹۶۳)) ((بەدرەدەين غەلى)) ى موتەسەرىفى ھەولتەر، بەھزى تۆمەتەو بانگى دەكات و پىئىدەئىتت:

— أنت شىوعى؟.

— لا.

— أنت پارتى؟.

— لا.

— غەجەل أنت شتھو؟.

ئەوئىش يەكسەر دەئىتت:

— أنا رجعى مثلك .

بەمە لىئىخۇش دەبىتت.

۲۶. دىوانەش فەرق ناكات:

رۆژنىك شىئىخىك بەخۇ. و خەلىفەو دىوانەو كۆمەئىك دەروئىشەو دەچنە

شارۇچكەى كۆئى.

جەنابى مەلاى كۆئى جەواب بۇ كوتىخا ((جەوئىز)) ى گوندى ((شاخە

پىسكە))، پىيارىكى ناودارى ناوچەكە بوو دەئىرئىتت و دەئىتت:

— دەبىئىتت مەسەلەكى شەرعىمان ھەيە.

ئەوئىش سەرى سور دەمىئىتت و لەدئەو دەئىتت: ((

- جه نابی مهلا پرساری شرعی له یه کینکی نه خویندهواری وهک من
دهکات!!).

هر که دهچنت و پیندهلیت:

- کونخا شیخ و خلیفه و دهرویش هه نه، نه دی دیوانه چیه؟.

نهویش یه کسه ر دهلیت:

- قوربان شیخ ژنی خلیفه دهگیت و خلیفه ژنی دهرویش دهگیت و

دهرویش ژنی دیوانه دهگیت. کهچی دیوانه فهرق ناکات ژنی ههموان
دهگیت.

پیتی - پ -

۱- په بسی نه وهی موسلماننه:

کابرایه کی فدیرحال ده چیتته حج. هه ر که دیتته وه خه لکی گونده که .
گه ووهو بچوک به پیره وه ده چنو ده ست و شان و قزلی ماچ ده کن.

هه ر که لیان پرسی:

- نه ری نه و سه فوره پیروزه خوشبوو!؟.

نه ویش له ریگادا یه کجار زور نه زیهت و ماندرو بوونی کیشابوو، به ناخ
هه لکیشانه وه ده لیت:

- په بسی نه وهی موسلماننه ریی ده وی ریئی نه که ویت.

۲- په بسی به ختیاره ک نه میتیت:

له ته مه نی حهوت هه شت سالیدا، هه ر که نویژی مه غریب له
مزگه رت، به جه ماعهت داده به ستر، من ده چووم له کولانکه ی ته نیشتی
مزگه فته هه ستم راده گرت. هه ر که مه لا ده گه یشته ((والا الضالین))
ده مگرت:

- په بسی به ختیاره ک نه میتیت ده بلین: ((نامین)).

زۆربه يان له بهر پيټكه نين نوڤريان ده بپري. جار يكيان ((خاله موسا))
جواميريكي ئارايي بوو. و توڤريك قينچكه تنگ ليم هاته دهره ووه منيش
غارمدا، بهرد يكي راوه شانده له سه رمي دا.

۳- ربه له مالي چ گه واديه:

دوو كهس له گونديكي دهشتي ههولير سهريان به يه كه وه نابوو.
يه كيتيان خوي به ناغا ده زاني و له دهراوي نه و يتر ئاوي نه ده خواره وه و
دهسه لاتي شي نه بوو به سه ري دا زال بيت و سوخه و بيكاري پي بكات.

به هه ر دوو مال يه ك ربه يان هه بوو.

روڤريك ناغا كه ربه كه ي پي ده ويست و ده يزاني له مالي كرمانجه كه يه و
له خو شي رانه ده ديت بليت:

— ربه كه م بو بيتن.

به خو شي عوجبي هه رگيز نه ده هينا بچيت.

ناچار به م جزه، به لكي كرمانجه كه ربه كه ي بو ده هينيت به دهنگي زور
حيله وه ده ليت:

— نه ري ربه له مالي چ گه واديه.

.....

ربه = ده فريني دهغل پيوان بووه. دوازه مستي گه رري دهغل ده گرت.

۴- په حمد له وی، له بابسی وی:

رؤژنیک له نیو بازارې شاری ههولیر دهرژیستم. به داخه وه له بیرم نه ماره چ
سائیک بوو، به لام سی چل ساژ ده بیتت. کابرایه کی پیرو جلو جوړ شر به کنم
دا تپه پرې و منگه منگی لینه ده هات و من تینه گه یستم چده لیتت.
هه رکه دووم جار بهرچاوم که و ته وه خیرا خوم گه یانده نزیکی و بسی
نه وهی هه ست بکات قه ره به قه ره ی هه ننگاوم ده ناو توریندانه هه ست
راگر بووم. تا ته واو تپه گه یستم بانگی ده کرد:

- ره حمد له وی له بابسی وی دوو کیلو شه کرو پاکه ته دهرمان چایه ک
له ناو مه قلییه کییه و له دوو کانتیکم داناون، دوو کانه که له کینده ره هژی.

۵- په سمی مندالیمه:

من به ریوه بهری قوتا بخانه ی گوندی ((مورتکه)) ی گوره بووم. رؤژنیک
مندالیکې گوندی ((سهردهشت)) نیو سه عات به پیتان دووره هاته
قوتا بخانه و ناویم له پزلی یه ک نووسی و: ((ناوهیتسانی ره وا نییه))
پیمگوت:

- ده بسی ره سمیکې خوت بو سچل بینیت.

رؤژی دواپی وینه یه کی هیتا قه فی سمیلی په نجه یه ک ده بسور.. و چه فییه
سهریشی گولینگدار.

گوتم:

- کورم په سمی خوت بینه.

گوتی:

- ماموستا نه وه په سمی خومه.

منیش پهست بووم و گوتم:

- کوره تز کهری، گیلی نهوه کهی رهسی خۆته.

- مامزستا بهحقی خودا رهسی خۆمه، بهلام هی کاتی مندالیمه.

۶- روو له کیندهر بکهه:

پیاونیک چوهه حج و بهرامبهر که عبهی پیروز دروعای ده کردو ده یگوت:

((خودایه من زور زهسی ((فلان عهشیرهت)) م کردوه ((من لیتهدا ناتوانم

ناوی بهینم)) نیستاش تۆبه جارینکی دی زه میانم بهسه زار دانه یهت)).

له وساتهدا حاجیهک له عهشیرهته که هاته لای و پییگوت:

- نه ری کاکه له نوێژدا روو له کیندهر بکهه.

کابرا بهسه بادانهوه ده لیت:

- ده و جا وه ره به خۆم بووهستم زه میان نه کهه.

۷- رووی تهوها رهش کردوه:

کابرایهک له یه کیتک له گونده کانی دهشتی ههولیر دهه و چاوی زۆر.

رهش ده بیته.

خۆشناونیک تری بی فرۆشتن ده باته گونده که.

کابرای رهش ده لیت:

- تری به چند ده دهیت؟

خۆشناو ده لیت:

- سه بهسه به گه نه.

- گرانه و ده بی به یهک و نیوی تری به دهیت.

- لۆم ده رنایینت.

- ده نا..ده بی بار بکه یت.

خوشناو له کاتی رژیشتنیدا روو له خه لکه که ده کات و ده لیت:

- خزمینه قسه یه کی ده کهم لیم به حه راج مه گرن.

خه لکه کهش سرکانه ههستی بو راده گرن.

- خوی تبارک و ته عالا له دنیا دا نینتیقامی والیوه رگرتو و ته وه رووی

نه وها رهش کردووه.

۸- رووی بام رهش بییت:

جوتیاریک هینده ده غل ده چنیت و روو له ناسمان ده کات و ده لیت:

- خودایه شهرته نه گهر نه وسالته کردهات ده غله کهم له گه لت بکه

مه نیوه.

وابوو هاتیک زور چاک بو.. و ده غلنکی زوری هات و نه وسا رووی

له حهوا کردو گوتی:

- پیم نالیت: کتلاوته، توت کردووه و دوریتته وه، ناخرچت کردووه

ههتا له گه لت بکه مه نیوه؟.

پاش دوو رژیان شه ویک گه واله بارانیک زور گه ووه به ثاری هینار

لافار له ره و سه که یدا و هه مووی بر دو قهت بلیت بن جو خینشی

نه هیشته.

جوتیاره که پتلاوه کانی پر ئاو بوون و زوو بو نه وهی چاره یه کی

ده غله که ی پی بکرت، له پتیکردنه وه ههچی بو نه کراو دهستی له

قونگی خراری نومید براو نه و جا گوتی:

- ده برووسکه یه ک لیده ههتا پتلاوه کام ده بینمه وه پتلاو.

نه و جا به ناخه وه گوتی:

— یاخوا پرووی باجم ره شبتت وه کی شهراکه تم له گهژن تو کرد.

۹- ریش:

سی چوار ده رویشی ردین گه وری شاری هه ولیر ده چنه زیاره تی
مه رقه دی ((کاکه نه حمه دی شیخ)) له شاری سلیمانی.
میرد مندالینکی مه فتووق قه شمه رباز پرووی له یه کینکیان ده کات و
ده لیت:

— خاله نه و ریشه چیه؟

نه و بله زو گوراح خوشیه وه پیده لیت:

— چمان باوکت ریشی نییه!.

— نه خیر.

— نه گهر چوویته وه داوای لی بکه هه زو و ریش بهینته وه.

— بز...؟

— چونکه گوری ده گیتیره وه نایه لیت: بگاته ده می.

— چزن؟

— دایکت نه گهر نیستا جوین به تو بدات ده لیت: ((

— گوو به ده می باوکت بیت)) ، که چی نه گهر .. ریشی هه بیت ده لیت:

— گوو به ریشی باوکت.

۱۰- رېږوى ده كړيټه مهلا:

رېږويك به مريشكى ناوايي يهك فير بوو بوو. شهو بيټرى نه ده كړد.
هه رجا ريش مريشكيكي به نسيب ده بوو. خه لكه كه ي به جارنك هه راسان
كرد بوو.

تاكو كوروكارى ناوايي بريار ده دهن رېږويه كه ي بگرن. شهو نيك هه ريهك
دووانيكيان له په ناو په سارگه يهك خويان دانوساند. هه ركه رېږويه كه
ده گاته. نيو دى توانيان بيگرن. يه كنيكيان گوتى:

- په ليكي بېرېن و بهر للاي بكه ين

- نه خير.. ته نيا كلكى بېرېن.

مهلاي گوندى لهو ده مه دا په يدا بوو. نه وساش كه س هدى نه بوو دژى
قسه ي مهلا بوو ه ستيت.

مهلا رېږويه كه ي ليساندن و پارچه يه كي له مهنديله سپيه كه ي خوى
كړده وه له سهرو گويلاكي رېږويه كه ي شه ته كداو بهر للاي كړد.
مهلا هه ر كه ديتى خه لكه كه به كاره كه ي په ست بوون گوتى:

- خه م مه خون كړدمه مهلا. مه لاش رزقى هه رده م سواره. پاش دووسى
رؤزى دى خزراكي چنگ ناكه وېت و ده مريت.

سپيه م رؤز دواي بهر للاكردنى رېږويه كه قسه ي مهلاي راست ده رچوو،
به لام له برسان نه بوو، به لكو له ترسى پارچه مهنديله كه ي سهري نه وه نده
غار ده دات هه تا له هيلاكيان فهراقى حته ي له بهر ده بريت.

پیتی - ز -

۱- زەرگه زهوی:

((زەرگه زهوی)) گیایه کی به هاریسه و په لکی دهره وهی له شیوهی
(ته په توله)) باریک و بچوکه. ژیره وهی سه لکی هه یه و ده خوریت و توزیک
تفته.

نیمه مندان هدر که زهرگه زهویسه کمان هه لکه ناند بووایه، له کاتی
سپی کردنی بنه زهرگه زهویسه که مان له ده می ((پیشه قان)) هه کی ده ستمان
ده داو په لکه کی هه لده وهی. نه گهر هاورپیه کمان لای بووایه پروومان
تیده کردو ده مانگوت:

- زهرگه زهوی داکت به بن بابت که وی.

- زهرگه زهوی داکت به بن بابت که وی.

جوین پیدراوه که ده لغاز زهرگه زهویسه کی هه لده قانسدو جوینه کی
پیده داوه.

جاریک برادر یکی خوم کاتی سپی کردنی بنه زهرگه زهویسه کی پرووی
له من کردو گوتی:

- زهرگه زهوی مه لای ژن به بن مه لای که وی.

منیش به تورپه‌یی یهوه چوم زه‌رگه زه‌ویسه کم کردو جوینه کم پینداوه.

۲- زۆر سوپاس:

بو کاک ((ره‌سۆن سولتانی)) له رۆژی هه‌لاتی نیشتماندا، ئەمانه‌ی بو

ناردووم.

یه‌ک: ده‌لیتی حاجیت:

سه‌ید قادر سه‌یاده‌ت نه‌وکاته‌ی مائی له گوندی ((جه‌میان)) بوو
دیمیکی گه‌وره ده‌کاته گوله به‌رۆژه. رۆژیک خه‌به‌ری ده‌ده‌نی: که شوانیکی
ناوای مینگه‌له مه‌ره‌که‌ی کردۆته نیو گوله به‌رۆژه که‌وهو هیچی نه‌هیشتووه.
سه‌ید قادر به‌ تورپه‌یی یهوه ده‌چیت بۆلای شوانه‌که.

شوانه له دووره‌وه‌ی ده‌بینی و ده‌زانیت زۆر تووره‌یه، به‌هه‌له‌داوانه‌وه،
به‌ره‌و پیره‌وه ده‌چیت.

سه‌ید قادر ده‌لیت:

— کوره نه‌و مه‌ره‌ت بو له گوله به‌رۆژه که‌ی من کردووه؟.

شوانه به‌ پینکه‌نینه‌وه ده‌لیت:

— قوریان خو زه‌ره‌ریان نه‌داوه: گوله به‌رۆژه کان به‌رزو مه‌ره‌کان. ده‌میان
نه‌گه‌یشتووته گوله‌کان و هه‌ر گه‌لاکانیان خواردووه. سو... وه‌ره ته‌ماشاکه
هه‌موویان ده‌لیتی: حاجین پانتۆله‌که‌یان دا‌کندووه.

سه‌ید قادر که نه‌وه ده‌بیستی ده‌ست ده‌کات به‌ پینکه‌نین و تورپه‌یی که‌ی
ده‌نیشته‌وه.

دوو: نه په رږ:

مه محمود قوتيله كابرايه كې شوخييازي شاريكه ندى بوو ده يگوت:
رږښك له گهڼ خيزانم دانيشتبووين پيښگوت:

— ښه كه زور نه خوښم پيښوايه: هه ردوو رږښي دي كه ده ږيم و ده مرم
به جيتان ديلم.

نه وسا خيزانه كه م له گهڼ ده ست خستنه سه رده مې و گوتې:

— نه په رږ: كابرا گيان گوت خوار، شاللا نامریت!

سې: سزای ميز كردن:

— مامه ند ناغای ((شه ختان)) نه خوښي ميزه چوپړ كه ده گريت و ناچار
بوو، له هه ر جينه ك زوري بډ بهات بووايه ميزي ده كرد. چند جار له نيو
شاري ((مه هاباد)) له كڙانو شه قام ميز ده كات.

سه روځي نه و ده مې كه لانتهرې = ((قوڼچي ناوشار = به له ديه))
كه نه مه ده بيستيت، به پاسه وانه كاني ناوشار ده لیت:

— له هه ر كوي مامه ند ناغاتان ديت ميز ده كات بيهينن بډ
كه لانتهرې.

رږښك پياوې گورين ده گاته نيو شارو ميز زوري بډ ده هينيت و هه ر كه
هه لده ترووشكيت دوو پاسه وان ده ست ده نينه سه ر شاني و ده لیت:

— كاكه فه رموو با بروين بډ كه لانتهرې.

مامه ند ناغا به حه يرمانه وه ده لیت:

— بډ چيپوه!؟. خو هيچ كاريكي خراپم نه كردوه، بډ ده مگرن؟
پاسه وانه كان ده لیت:

— لهوئى پروون ده بیته وه.

که ده گه نه که لانتھری، سروان ده لیت:

— له بهر نه وه له کولانو و شقامان میز ده که یت، ده بی ((۱۰)) ده تمهن
سزا بدیت.

نهریش ده لیت:

— جه نابى سروان زوره خودا هه لئاگریت: ده تمهنم جه ریمه بکه یت.
نه خو شم و ناچارم، بویه له هدرکوی زورم بو بیت میز ده که م.
سروان ناسه لمینیت و ده لیت:

— که یفی خو ته: یان ده تمهن، یان دوو روژ زندانی.

پیسای تایهن: ناچار ده تمهنه که ی دده اتی و دهروات. ده گاته
(عه ته به) ای دهرگا که وه گهریته وه، دوو تمهنی دیکه له بهر ده می سروان
داده نیت.

سروان نه وسا ده لیت:

— نه و دوو تمهنه چییه؟

نهریش ده لیت:

— جه نابى سروان: باسه شوړی شاهه نشای ناریا میهر نه بم له وه ختی
میز کردنه که دا بایه کم لینه ربوو.

.....

چوار: به کشمیش ده لیتن میوژ:

مامزستا حه قیقی روژنیک خزمیکى بو (سه رده شت) ده چیت. کابرای
خزمی خه لکی ناوچه ی چومی ((مه جید خا: ۱)) بووه. پییده لیت:

- دوو سى كیلۆ میوژى بۆ بیتیت.

كابرا له جياتى میوژ كشميشى بۆ دینیت.

ماموستا پییده لیت:

- نهوه چیه هیناوته؟

- میوژه بۆم هیناویت.

- کورپه نهوه كشمیشه و لیترهش زۆره. بۆیه پیمگوتی: له سهه دهشت بۆم

بیتنه چونكه میوژى نهوئى باش و بهناوبانگه.

- وه لالا ماموستا من نازانم: ئیمه بههه موو تریه کی وشك كراو

ده لیتین: میوژ.

ماموستای تایه نیش له داخانا نهم بهیته شیعره ده لیت:

- له داخی خه لکی نهو خواره ی به كشمیشی ده لیتین: میوژ.

شهرته نه من له مهولا وه به شتلا نه بلیم گئوژ.

پینج: وامزانی:

عهلی حاجی نه حمهدی ناچیت ده یگوت:

- له ((نالکه لوو)) چووبومه سهه شایی. میوانیکی زۆریان بوو.

ماله زاوا. شهوئى هه رچهند كه سیک بۆ خهوتن چووبینه مالیک. زه مانى

زروش لیفه و نوین كه م بوو. هه ردوو نه فهرو سى نه فهه به لیفه یهك

ده خهوتن.

گوتی:

- له نیوه شهردا ههه كه وه خه بهر هاتم: هاولیفه كه م ورده واده وا پشت

ملم ده خورتینیت.

پینگوت:

- نه وا.. بۆ واده كه یت؟

گوتی:

- بۆ.. پشت ملی تویه. وه لالا وامزانی پشت ملی خۆمه ده بخورینم.

شهش: خوازیینی:

كاك سه عید مسگری خه لکی سه قز گنپایه وه:

- خوشکم له نالکه لوو شوی کردبوو. رژۆیک گوتی:

- سه عید کچینکی چاکم بۆ دیویه ته وه و قسه و باسم له گه ل
بنه ماله که یان و کچه که ته واو کردوو وه نه گه ر پیت خۆشبیته له گه ل باوکم و
چهند که سان وهرن بۆ خوازیینی.

- گوتی: منیش رانک و چۆخه ی سوو زوو. و کلاش و سۆرانیم لیتدار
رۆیشتم. له پیندا خوشکم کچه که م نیشان بدات. گه یستمه نالکه لوو..
چوومه مائی خوشکم.

نیو مالینک بوو. چوار کۆله گه ی تیندابوو. له لای په نجه ره که وه دانیشتم و
خوشکم به دوا ی کچه که دا چوو. هینشتا جینگه ی قوونم گهرم نه کردبوو
گورپه پشیله یه ک به هیتواشی له دهرگا که هاته ژوروره وه چوو له بن ههر
زاله که ی روو به رووم قنگه لتسی دا. = ((هه لتوتکا)).

دوا ی تاوینک خوشکم هاته وه کچه که ی هینابوو. کچه زۆر ناقلا نه و
شیره کچانه هاته ژوروی و به خیر هاتی کردم. ده تگوت: نان و پینوا زمان
به یه که وه خواردوو. له گه ل خوشکم له لای دهرگا که وه دانیشتم.

پشیله که ش چای لیم زیت کردبووه وه. دۆستانه ته ماشای ده کردم.

منیش چۆكىتىكم هەلدا بوو سۆزانییه كانم لەسەر دانابوو تەسبیح و
 لچكى سۆزانی شۆپوو بوونەو و هیدی هیدی تەسبیحە كەم هەلدا سووپاند.
 ناگام لیتە بوو لە گەل تەسبیحە كەم دەستم كلكى سۆزانییه كەش
 هەلدا سووپیت. لە گۆرپەى بۆریش وابوو كایه لە گەل ئەو دەكەم. لە كاتىكدا
 لە گەل كچه كە كەوتبووینە قسە، گۆرپەى چەمەرى تەنگەتار پێیدا
 دەستم، منیش وا هەلبەزیمەو تریكم لیتەربوو لە دوورە دەبیسترا. خوشكم و
 كچه دەستیان بە دەمیانهو گرت. منیش زەرد هەلگە پامو.. وەك گۆزە
 ناویكى گەرمم پێدا بكریت هەموو گیانم لە نارەقە هەلگە پرا. مردن بە پارە
 بوایه لەو ساتەدا دەمكړی. نازانم چۆن هەستامەو و كلاشم لە پینكردو
 سوسكانە دەریه پیم.

هەرچەند خوشكە كەم دواكەوت و هەتا قەراغ دى هەر بە دوامەو بوو
 هەرگیز لە رووم نەهات بگەڕینەو و بپرا.. رووم لەو دینیە نەكردەو.

هەوت: بایه كە لە تۆ ئەمىن ترە.

سمایل ناغای چەوگالی دەیگوت:

— سالتىك باوكم لەسەر خەرمان گەنمە سوورەكەى فرۆشت و كپیاریش
 هەر لەوئ پوولەكەى ژماردو دایه دەست باوكم. هەمووی گەلای ((٥٠))
 تەنى و ((١٠٠)) تەنى بوو. كاتىك باوكم خەرىكى ژماردنى بوو كزەبایەك
 هات لە دەست باوكمى داو پوول ((با)) بردى و بە دەشت بلازبوو. وە.
 منیش جھیتل بووم بەدواى پوولە كاندا غارمدا بیانگرمەو، كە چى باوكم
 گوتى:

— وەرە نەچیت، راوێستە هەتیو بەخوا بایه كە لە تۆ ئەمىن ترد.

ههشت: دوو ترپتان لیتخواردم:

که‌ریم حه‌لی سه‌لته پیاری خرکه‌له و نیمچه شیتی ((قاقلاوایی))
سالتیک ره‌نجهری حاجی که‌ریمی شاریکه‌ند ده‌بیت. پوژتیک حاجی که‌ریم
هاورنیه کی حاجی ده‌بیته میوانی و دوای به‌خیره‌ینان و من خوش و تو
خوش حاجی که‌ریم داوا له که‌ریم حه‌لی ده‌کات و ده‌لیت:
— ده‌وری چایی بیته.

که‌ریم به‌په‌له تا‌قمی چایه‌ی ده‌بات و له‌بهر ده‌میان داده‌نیت و لای
ده‌رگاوه له‌سهر چوک داده‌نیشیت.
حاجی نه‌وسا ده‌لیت:

— که‌ریم ((۲۰)) بیست تر به‌رده، بیست تمه‌نت ده‌ده‌می.
حاجی میوانیش ده‌لیت:

— بو ده‌توانیت بیست تر له‌سهر یه‌ک بکات؟

که‌ریم بی‌سی و دوو ده‌لیت:

— به‌لی قوربان زیاتریش ده‌توانم

حاجی میوان ده‌لیت:

— که‌واته منیش بیست تمه‌نت ده‌ده‌می.

که‌ریم توژتیک خوی شلو و نهم بارو نه‌وبار ده‌کات له‌گه‌ل که‌میک پاشه‌ل
بلند کردن ده‌ست پنده‌کات.

حاجیه‌کانیش به‌ته‌سبیح ده‌بیزترین. تا بیست تر ته‌واو ده‌بیت.
که‌ریم نه‌وسا ده‌لیت:

— ته‌واو بوو پورله‌که‌ی بژمیترن.

حاجیسه کانش هه‌ریه‌که‌یان، به فیل دوو تر بهر ده‌نکی
ته‌سبیحه‌که‌یان ناخن ده‌لین:

— هه‌ژده بوو هینستا دوو ترپت ماوه.

که‌ریم قوونی هه‌لدینی و دوو تری دیش به‌رده‌دا. پووله‌که‌یان
لیوه‌رده‌گریت. له‌وه‌ختی لابرندی تاومی چایه‌که ده‌لینت:

— حاجی نه‌لین: که‌ریم شیتته و نه‌یزانی دوو ترپتان لینخواردم.
نۆ: نهم دوو براژنه:

رۆژیک ((عه‌لی خه‌ندان)) ناویک بسۆ ریش تاشین ده‌چیتته
سه‌رتاشخانه‌یه‌ک. سه‌رتاشه‌که ده‌لینت:

— با‌ئوه‌ی به‌رده‌ستم ته‌واو بیتت نه‌وسا له‌ خزمه‌تت دام.
له‌و سه‌رو به‌نده‌دا دوولای به‌ شووش و سه‌رچه‌ورو سمیل تراشاو دینه
ژوره‌وه‌و گوتیان:

— کاکه ده‌توانیت ده‌وری چاوو برۆمان بۆ هه‌لگری؟

— دوا‌ی نهم دوو برایانه به‌ چاووان.

سه‌رتاشه‌که هه‌رکه نه‌وه‌ی به‌رده‌ستی ته‌واو کردو ده‌لینت:

— فه‌رموو کاک عه‌لی.

عه‌لی خه‌ندان ده‌لینت:

— جارئ نهم براژنانه به‌ریکه‌کاریان هه‌یه من په‌له‌م نییه.

۳-زیده‌ت لیوه‌رفاگریت:

سئ پیاری دۆستی یه‌کتر، به‌یه‌که‌وه داده‌نیشن یه‌کینیان ته‌سینحیکی
باشی پینده‌بیت: ((ناتوانم ناویان به‌ینم)).

دووم داوای لیده کات و ده لیت:

— نهو ته سیحهم بدی.

نهویش یه کسمر ده لیت:

— به یه کینک.

دووم زور تورره ده بیت . که چی سییهم بز نهوی هیوری بکاتهوه

بییده لیت:

— برام بز تورره ده بیت زیدهت لیتورناگریت: به چندی کریوه به

نهوئدهش دداته تز.

۴- زین حه جی زین:

من مندالبوم پوژیک عه ره بی ((به دو)) به حوشر قه سپیان بز

فروشتن هینا ناوایی.

له بهر دیتنی حوشره کان خه لکی ناوایی به بتوونی گه مارزیان دان.

حاجیه کی ناوایی ((له ژیاندا نه ماوه ناتوانم ناوی بهینم)) له گه ل

یه ک له عه ره به کان تینک گه راور عه ره بییشی نه ده زانی و لای خوئی جوینی

به عه ره به که ددا، ناوه ناوه به دهنگی به رزهوه دهیگوت:

— یابه وه للا نانی چه لبی بن چه لب، یابه وه للا نانی چه لبی بنی

چه لب = ((یابه وه للا نه من سه ی له بابسی سه یه)).

عه ره بییش به قاقایه کی حیلوه دهیگوت:

— زین حه جی زین. زین حه جی زین = باشه حاجی باشه.

پیتی - ژ -

ژنیکی شیت هه بوو هه موو رژژی له به یانی زووه، هه تا ئیواره
له بهردهم چیشتهخانه که ی بهرام بهر گازیژی (مه چکۆ) ی به سه
ده بردژنه به ته من بو، به لام جلو بهرگی ههردهم جوان و رهنگاو رهنگو
باسکی پر بازنو بهر بازن بوو.

رژژیک خاوهن چیشتهخانه که لییده پرسیت:

- نه توو میزدت کردیه؟

- به لی

- چۆن؟

- باهم نهوه جار منی دامه لایهک. سه ری کیری زۆر گهوره بوو.. و
هه جار ی گۆلمه ناویکی تیده کردم. مه لا مردو باهم نهو جار منی دایه
پیاویک چنه بوو.

پیتی - س -

۱- سه دیق ماندرو نه بی، غه فوور به خیر هاتی:

نیوان گوندی ((مورتکه)) ی گه وره ((مورتکه)) ی گچکه نیو
سه عات پتیه به پییان.

خه لکه که له شین و شایی به دهسته وایی هه ردوو گوندیان به دوو گه پرک
حسیب ده کرد.

رؤژنیک نهم خوالیخو شیبوانه ((سه دیق و غه فوور)) ی مورتکه ی گچکه
ده چنه مورتکه ی گه وره.

غه فوور.. پرو له مزگوت ده کات و نه ویتیش لاده داته کن براده ریکی
له سه ر جوخینان.

پیایکی یه کجار باشو بی عه یبو خوشه ویستی سه رتاپای ناوایی
((له ژیاندا نه ماوه و ناتوانم ناوی بهینم)) له کاتی هاتنی غه فوور نه له
مزگوت ده بییت و له مندالیسه وه ناسیاری یه کتر بوونه له دوای سه لام
ره گرته وه نازانیت کامیانه و ده لیت:

— سه دیق ماندی نه بییت، غه فوور به خیر هاتی.

۲- سهره کهي باويمه ناوي:

رؤژنيك پياويك له گهل خيزانه كهي بؤ مريشك كړين ده چنه لاي مريشك
فرؤشنيك.

پياوه كه له نيو سه ياره كه ده بيت و ژنه كهي مريشكيتك ده كړيت و
مريشك فرؤشه كه بؤي سهر ده بړيت و له نيو عه لاگه يه ك دنيتت و ده لئيت :
- سهره كهي باويمه ناوي.

نافرته كه به خراب تينده گات و به رهننگ پهرين و هه له داوانه وه به
ميژده كهي ده لئيت:

- نه و بيناموسه به من ده لئيت: ((سهره كهي باويمه ناوي)).
هه ردو كيان زؤرچاك سهر و گونلاكي يه كدي ده كوتنه وه.

۳- سهرم هه ر تپچووه:

پياويكي زؤر ده و له مهنده و قرچوك و ره زيل نه خوش ده كه و يت.
منداله كان دهره ي ده دهن و پييده لئين:

- بابيه نه خوشييه كه ت هه روا توندتر ده بيتت، خؤت ناماده بكه بؤ
ده ره وه ي ولاتت ببه ين.
بابيه دهننگ ناكات.

- منداله كاني له بي ده نغييه وه حسيان راي له سهر نبييه و به رؤكيان
به رنه داو گوتيان:

- خوشي بيت ترشي هه ده تبه ين.
به هه لچوونه وه ده لئيت:
- لينمگه رين، باشته.

- له بهرچی؟

به کۆخه کۆخ سهری قیت کردهوهو گوتی:

- ده لیم: لینگه پین، تازه سهرم ههه تیچوو به ماله که شم تینه چیت.

۴- سهری مار ده کریته که وچک:

پۆژیک چومه تازیسهی خوالیخۆشبوو: ((پلکه فاتم)) نایک له شارۆچکهی ((شاویس)). کاتی خۆی نابراو ته مهنی دوو سال ده بیست: دایکی هینده ((ماست))ی له پیش داده نیت و به ته نیا له ژووری ماله وهی به جی دیت. ههه که دایکی، یان یه کینکی دی به سه رییدا ده چیت و واملی تیره ماریکی له دهسته و به سه ره کهی وهک ملاک ماستی پینده خوات. ماری فدیور نه وهندهی ماست پینخوورا بوو تا تۆپی بوو.

۵- سه عات چهنده:

من و مهلا موحه مدهی ده رویش عهزیزو مهلا موحه مدهی حاجی قادر، له گهه نهو خوالیخۆشبووانه: ((مهلا عدلی و موحه مدهی مام رهحمان))، هه موویان خه لکی گوندی ((لاوهه)) بوون. ته نیا من نه بیست به سواری گویدریژ له گوندی ((چهغه میره)) ده چووینه گوندی لاهه. هه موومانه فقهی بووین و تازه هه لده هاتین. ته نیا موحه مدهی مام رهحمان له نیوانماندا نه خوینده وارو خاوهن ژنو مندال. پیاوینکی هین و قسه خۆشو دهه به پینکه نین. نیمه فقهی، به کوری ده شیاوین، سهت قسه مان پی بگوتبووا به رووی هه رگیز گرژ نه ده کرد.

گوئدریژی هه موومان نیره کهر بوو. که چسی هی نهو ما که ربوو.
له پیتشهوه ده رژیشت. مه لا عه لیبی ره حمه تی مرژیکی قسه زۆر خۆش و
سوجه تچی بوو. به زه رده خه نه وه گوئی:

— نه ری کاک موحه مه د سه عات چهنده؟.

سه عاتی نه بوو.. و زانی مه به سستی پاشه لی ما که ره که یه و به پرویه کی
گه شو و عوبابه وه گوئی:

— لۆ من زه حمه ته بینه خواری و پیت بلیم، دیسان سوار ببه وه، که چسی
به رامبه ر تۆیه و ببه وه کیلی من و پیتشم بلی چهنده.

۶- سه گیابی:

له گهر مه ی شه عب شه عبانی سالی ((۱۹۵۹)) دا حیزبی شیوعی
(نه قابه ی کریکار)) انی دامه زرانده و به ده یان کریکار، به شه و قه وه
به شداریان کرد.

پۆژیکی کریکاریکی حیزبی گۆرین له گه ل کریکاریکی پارته
دیو کراتی کوردستاندا به شه ردیت و پیتیده لیت:
— سه گیابی بی نه قابه.

۷- سه گو پتوی:

یه کیت له ناوایی بیستانی دیمی هه بوو: ((ناوه که یم له یاد نه ماوه)).
ته له ی له نیو بیستانه که داده نیتته وه. کاتی رۆژ ناوا ریوییه که پینه ده بیست و
دایه من.

به تیکم له من کرد و هینامه وه ناوایی. به دزی له کلکی ((سه)) ی
مالی ناغام خست. سه گینکی زۆر فه قیرو خه والۆ. و ترسنۆک بوو. هه رکه

رېږيويه كهى ديت تۆقى و يه كسهر به قوره قور تېته قاند. چ تېته قانېك
مه گهر هر خوا بزائيت.

رېږيويه كه دووسى ههنگاو له گه لى رويشت و پاشدان سه گه كه
به هيترو پتر ده به زى، تواناي نه ماو بووه ((كوچكوچه)). چنه د كۆلانى
كرد. قوره شى هه رده هات له هه وه له وه هه تا هيتى له بهر مابوو ده يگوت
(عهو، عهو، عهو)) هه ركه هيلاك بوو ديگوت: ((هه، هه، هه)) كاكى
نيوهش هه تا شلو كوت بووم له دوايان بووم.

پاشدان سه گه كه سه رى بۆناو ناقار هه لگرت.

بۆ به يانى وام دېته وه خيال، ته وار له بېرم نه ماوه: سه گه كه له بهر
ترسو شه كه تى و رېږيويه كه ش نه ملاز نه ولاى له بهر خشين سه ر زوى
پېسته و گوشتى پتوه نه مابوو فراقى حننه يان له بهر بربوو.

۸- سه ن ئوسردو مه ن دغمام:

له گونده كهى خۆم: ((مورتكه گه وه)) به رېږه به رى قوتابخانه بسوم.
له دواى به يانى ((۱۱/ نادارى سالى ۱۹۷۰)) دا قوتابخانه ي كچان له
گونده كه مان كراوه و چنه د مامۆستاي نافرته ي خه لكى شارى هه وليريان
دامه زرانوو رۆژانه هاتوو چۆيان ده كرد.

رۆژنيك دا يكمم له گه ليان ناره شارى هه وليتر.

له بهر نه وه جلوبه رگى نافرته ساني ده شتى هه وليري له بهر دابوو:
(كراسى زۆر شوپرو نوشتاوه و كلاوو ده سرۆك)) له نيو سه ياره كه دا
مامۆستاكان، به توركى هيترى ده كه نه سه رو ده لئين:

— كورپ به رېږه به رى قوتابخانه يه و به خۆش نه وها دواكه وتوو. و نه زانه.

نهویش له بهر نه وه له نیو قهلاتی شاری ههولیر گه وره بوو بوو توورکی
ده زانی و دهنگ ناکات.

نهوانیش هه تا دهگه نه ناوشار هه ر له سهه هیرشه که بهردهوام دهبن
دایکم پیش دابه زینی پیمان ده لیت:

— سهن ئوسردو من دمامم.

سه نهن وه یه مه ن بلامام.

واته: ((تو کپت کرد دهنگم نه کرد. لاتان را بوو نه مزانیوه))
ماموستاکان هویکیان زانی و لیکرا له حریته یاندا.

۹- سندان له ژنی من بدات:

دوو پیار یه کیکیان سهوودی و نهویت لوبنانی له شاری ((له نه ده ن))
ژنه کانیان لیداده بریت و گو تیان:

— با هه ریه که مان به لایه کدا بچیت.

سهوودییه که گو تی:

— پیوسته نه گه ر دیتمانه وه بیانناسین، هه ر یه که مان وه سفی ژنی خوی
بو یه کتر بکات.

لوبنانییه که گو تی:

— ژنی من سوورو سپی و چاو گه وره و شین و قژمیشه کراو. و سینگ
رووته و تا ناوه راستی مه که کانی دیارنو ته نووره یه کی ره شی کورتی
له بهر دایه، هه تا نیوهی سمته خر و گوشتنه سپیه کانی به ده ره وه ن.

سهوودییه که هه ر که وه سفه که ی بیست، ژنه که ی خوشی سه رتاپا

ره شپوزه و پیسته شی ره ش گو تی:

— سندان له ژنی من بدات، باجاری له هی تو بگهرین.

۱۰- سوخته و کاره کهریک:

پژژیک فه قییه کی ((سوخته))، بو راتبه ده چیته به رده رگای مالی
ناغای گوندیک و ده لیت: ((راتبه په همت و لیبت)).

کاره کهری ماله که نانی بو ده هیبت و ناداته دهستی و بوی تیهدلده دات.
فه قیکهش له دلی گران ده بیت و به تورپه یی یوه ده لیت:
— دایکم نان لو سه گ تیهدلده دریت.

نه ویش له کاره کهریه که ی زور بیتار ده بیت:

— من و تو له بهر نه وه به ده ست و قامی خومان ناژین فرقمان چیه
له گهل سه یان.

فه قیش ده لیت:

— من فرقم هدی له گهل جه نابت.

به هه لچورنه وه ده لیت:

— هیچ فرقت نیه.

فه قی بو نه ودی پنی به لمینیت، که فرقی هدی ده لیت:

— سهرم به سهرت. چارم به چاوت. دهوم به دهوت. سینگم به سینگت. زگم

به زگت. چشته که م به چشته که ت و دوو گونیشم زیده.

۱۱- سوورانه:

له و دیتاتانه ی ناغا نشینی ده شتی هه ولیر نه گهر کابرایه ک کیژی

خزی به میرد بدابوویه، ده بوویه مالی زاوا ناغایان رازی بکردبوویه.

نه گهرنا ناغاکه نه یدده یتشت بوو که که ی بهن.

هينده جار ((شه شاگر)) بوو. هينده جاريش ((۳۰)) دينار پارە. نهو
پاره يهش نهوسا گه ليك زور بوو. نه مه ((سورانه)) ي ناوبوو. واته حەقي
خويين رشتني داميني بوو كه كه بوو.

نه مه هه موو تاغايه ك وهري نه ده گرت.

۱۲- سونه تي مونه ككه ده:

كابرايه كي خه لكي نارايي ((چه غه ميره)), ((ناوهينساني هه موو
نييه)) رۆژيك به مه لاي رهش ده ليت:

- من سونه تي مونه ككه ده جي به جي ده كه م: ((كيژي خۆم لۆ خۆم
به ژن ده ده م)).

گويد رۆژيكيشي هه بوو بيست و چوار سه عات به ره لاي ده كردو زه ره رو
زياني به به ره هه مي كشتوكالي خه لكه كه ي ده گه ياند.

مه لاي ره شيش ده ليت:

- نهو سونه ته مونه ككه ده ي مه كه و. واجييك هه يه له سونه ت
له پيشتره بيكه .

- نهو. واجه ي ده ليت: چيهه .?

- كويدر ژه كه ت تير بكه و بيه سته وه.

۱۳- سيان ومامه سيني:

دوو عه ره ب ميواني ديوه خاني خواليخوشبوو: ((هادي تاغا)) ي
گوندي ((سه ربه شاخ)) ده بن. ئيتوا نه نايان ده ده ني و كاتي نووستن
پتخه فه يان بۆ ده بن.

شەو راشكار نۆبەتدارى ديوەخان گوڭى لە شىرپو ھۆزىك دەبىتت لە
ژوورى ديوەخان. دەبىتت ھەر دوو عەرب ئەوئەندەيان بەعەگلان لەيەكتر
داوہ تا ھەردووکیان شرابوو بوون.

ھەرچۆنیک بوو نۆبەتدارەكە لەيەکیان دەکاتوہ و دەئیت:

— پىم نائىن: ئەو شەرەتان لەسەر چىيە!

يەکیکیان زار ھەلئەھىتت و دەئیت:

— من دەئیم: عەشیرەتى سىانان ناندەر و پیاوترن، کەچی ئەو مەلەوونە

دەئیت:

— نەخىر مامەسىنى ناندەر و پیاوترن.

١٤- سى قوتابى:

سى قوتابى عەرب بەيەكەوہ لە بەغدايان دەخویند. پىرياندا لە

کۆزى ھاویندا سەردانى شارى ھەولئىرو ھاوینە ھەوارەکانى بکەن.

يەکیکیان خەلکى بەسەرەبوو. و گوڭى:

— من باشترین خورماى بەسەرە لەگەل خۆم دەھىتم. دووہمیان بەغدايى

بوو.. و گوڭى:

— منیش کوبەى تايبەتى مالى خۆمان دەھىتم.

سىيەمە کەيان خەلکى موسل بوو. و گوڭى:

— منیش برايەکم ھەيە لەگەل خۆمى دەھىتم.

پیتی - ش -

۱- شتاقه لینگت عدردی ناگریت:

نافره تیکی بالابه زوزو زور جوانو قوزو به که شخه میترده که ی زور
ناپوت و پوخه له ده بیت:

پیاویکی به سیمار کۆک وه بهرگویی هه لده دات و ده لیت:

- سەت حەیف و محابن ئەتوویکی پەری ژنی ئەو قوڵە مەیتەرە بیت!

نافره ته کهش خۆی له گوره نابات و ده لیت:

- من پیتی رازیمه .

کابرا ده لیت:

- چ میردت هه یه هه تا پیتی رازی بیت!

ئه ویش به پیتکه نینه وه ده لیت:

- ئەوهی له پینشه وهی منی نایه ، له پاشه وهی جه نابت بنیت شتاقه

لینگت عدردی ناگریت.

۲- شریفه کۆز:

شەریفه کۆز پیاویک بووکاتی خۆی بەهزی خوریکهوه هەردوو چاوی
کۆزیر بوو بوو. لەشاری هەولیر دادەنیششت. ناوه ناوه بز یارمهتیدان دەهاته
گۆنده کهمان. به ((فیتە)) و ((کەسک و سۆر)) شیت و هار دەبوو.

هەر جارێک بهات بووایه من فیتەم بز لێدەدا.

دەیگوت:

— تۆ کینیت؟

منیش جارێک دەنگم وهک دەنگی خوالێخۆشبوو ((مەلا عەباس)) ی
((برایم کارهوان)) لێدەکردو دەمگوت: ((عەباسی برایم کاروانم)), جاری
دووم دەنگم وهک دەنگی خوالێخۆشبوو ((مەلا ئەمین)) ی ((حاجی تەها))
لێدەکردو دەمگوت: ((ئەمینى حاجى تەهام)). هەردووکیان وهک من
فەقی بوون.

ئەویش تا دەنگی تیدا بوو دەیگوت:

— هەى داىكى برايم کارهوانو حاجى تەهات بگنم.

شەویک له گۆنده کهمان ماوهو لێفیکیان دایه له مزگەفت پسی
بنوویت. بەری لێفه که قوماشیکی لووس بوو. خۆی پرووت و قووت
دەکاتەوه و لایه لووسه کهى له خۆی لوول دەدات و ئەم سەری مزگەوت بەغار
دەچیتە ئەو سەرو دەلێت: ((ئۆخەى.... ئۆخەى..... ئۆخەى.....)) ناوی کێژی
ئەو مائە دەهیتیت که لێفه کهیان دابووی.

خەلکە که هەر کهزانیان به پلووکه بەردان و به پرووتی دەری دەکن.

پاشدان له دهره‌وه‌ی ناوایی زۆر ده‌گریت. خوالینخو‌شبوو ((مام حاجی ته‌ها)) جوامیریک‌ی ناوایی بوو شمه‌که‌کانی بو ده‌بات. له‌وساکه‌وه‌ بپرای بپو تخوونی ناوایی نه‌که‌وته‌وه.

۳- شه‌مشه‌مه‌ کویره:

هرچی زنده‌وه‌ری سه‌رگۆی زه‌وی بوو داوایان له‌ یه‌زدانی مه‌زن کرد له‌ دنیا‌دا نه‌وسی شتانه‌ له‌ جینگه‌ی خو‌یان راگریت.

۱- رۆژ=خۆر.

۲- نار.

۳- با.

ته‌نیا شه‌مشه‌مه‌ کویره‌ نه‌بیته‌ گوتی:

یه‌که‌م: قوربان نه‌گه‌ر رۆژ له‌ شوینی خو‌ی راگریت هرچی زنده‌وه‌ره

ده‌سووتیت.

دووه‌م: نه‌گه‌ر ناو.. راگریت زنده‌وه‌ر له‌ تینوان ده‌خسکیت.

سییه‌م: نه‌گه‌ر ((با))ش بووه‌ستینیت ژیان له‌سه‌ر گۆی زه‌وی نامینیت.

رۆژ زۆر پێ تیکده‌چیت و ده‌لیت:

— له‌تۆله‌دا شه‌رته‌ شه‌مشه‌مه‌ کویره‌ی بسووتینم.

شه‌مشه‌مه‌ کویره‌ له‌ ترسی خۆر له‌وساکه‌وه‌ به‌شه‌و نه‌بیته‌ نایه‌ته‌

ده‌روه‌و.

ناو ده‌لیت:

— شه‌رته‌ نه‌گه‌ر نزیک‌ی من بکه‌ویت بیخه‌مه‌ ده‌روونی خو‌مه‌وه‌.

شه‌مشه‌مه‌ کویره‌ له‌و رۆژه‌وه‌ ناویریت نار بخواته‌وه‌.

با ده لیت:

— هدر بیته دهرهوه پدروبالی تینکدهشکینم.

شهمشه مه کویره: لهو ساتهوه پدروبالی بهخویهوه نههیتشت تاکو
(با) تینکی بشکینیت.

۴- شهوتا:

هینده نهخوشی له زهمانی زوو هه بور: شهوان نهخوشه که (تا) ای
دههاتیو به رۆژ بهری ددها.

یهك دوو خزمو کهسی نهخوشه که شهو له نیسو ناوایی دا ده گه پان و
دهچوونه نزیك نهومالهی پیاوه کهی دوو ژنی هه بوو.. بهدهنگی حیلوه
دهیانگوت:

— شهوتا، شهوتا، شهوتا.

به شهو دهگری تا، به رۆژ بهر ددها

ماخۆی چوار چاو چ ده زمان ددها.

((ماخۆی چوار چاو=پیاوی خاوهن دوو ژن)).

پاش چهند جار بانگ راهیشتن خاوهن دوو ژنه که دههاته جهواب. نه گه
مالی نهخوشه که دهوله مهند بووايه دهیگوت:

— گوشت بهرخ، بیان گوشت کارو.

نه گه رنا دهیگوت:

— گوشت فروج.

دهبووايه قسه کهی جی به جی بکرا بووايه.

گویایا، به خواردنی گۆشته که تایه که به ریده دات..

.....
نەم تەرزەشی هاتووە: ((خودانی چوارچار)).

۵- شەوێگان:

پیاویک ژنە کە ی نەمری خوی بە جیدینیت و دەست بە گریان دەکات و زۆریان لە گەژن هەول دا بە هیچ جزریک کێنە دەبوو. نافرەتییکی دراوسێی بۆ نەوی واز لە گریانە بێنیت پێدەلێت: - عەمرت نەمیتیت پیاو نەو هەموو گریانەت لۆشەوێ گانیکە. بێرپەرە لە مەودوا هەموو شەو لە جیاتی دوو گانت دەدەمی.

۶- شەوێک:

بێنەمێردییکی حەفتا سالی کۆری پارە لە دەرهوێ بۆناردەوێ هەندە بزێشی هەبوو فرۆشتنی. لە کاتی گرانییە کە شەست حەفتا هەزار دیناری سوپیری خەرج کرد هەتا ژنی هێنا. شەو بە حالە حالو جێر یە کێکی پێدەکریت.

کابرایە کێ گەنجی بە دینی ریشداری دراوسێی پێیگوت: - مام حەمد بەو گرانییە نە گەر نەو پارە زۆرەت بدابوایە من شەوێک لە گەژت دەنووستم.

۷- شەهادەیی هەردووکتان:

دوو دختەر ((پزیشک)) پیاویک لە پاز دیوارێک دەبینن کۆر بوو تەوێ بە کێکیان دەلێت:

- نەوۋە فەقەرەت ناۋاي كورپ كوردوۋەتەرە.

نەوۋىتەر دەلىت:

- نەخىر كەرخى مایەسىرىيە.

كابراش دەلىت:

- شەھادەى ھەردوۋوكتان بەقوۋم. من گووم دیتو خواخوامە بەخۆم

دانەكەم ھەتا بەرچاوم چۆل دەبیت.

۸- شەیتان پىيكرەم:

كابرايەك لەسەر كاری قوندان گىرابوو.. و حاكم لىپىرسى:

- كورپ نەوكارە قۆرەت بۆ كوردوۋە؟.

نەوۋىش دەلىت:

- قوربان شەیتان پىيكرەم.

حاکم نەوسا دەلىت:

- شەیتان بىزى نەھات سوجدە بۆ نادەم ببات چۆن گەوادى بۆ قوون

درايەكى ۋەك تۆ دەكات.

۹- شىخو مەلایەك:

شىخىك لە دەقەرى رواندزەرە: ((ناۋهینانى ھەمۋار نىيە)). رۆژىك لە

نىو كۆمەلە خەلكىكى زۆرەرە توشى ((مەلایەك) ى لای رواندز دەبیت.

لەبەر نەرە مەلایەكە گوايا تەلاقى كەرتەى چاك دەكردەرە شىخەكە

ۋىستى لە كۆبونەرەكەدا ئىھانەى بكات و پىيگوت:

- مەلا كىرت چۆنە؟.

نەوۋىش يەكسەر دەلىت:

- یا شیخ نه گهر چورر بکریت به قوونی جدناسته وه ده چیت.
شیخ له شروان شیت و هار ده بیت، به لام دهسه لاتی هیچی نابیت.
له جیاتی وه لآمی ویستی به لایه کی دیکه وه ریسوای بکات و گوتی:
- مهلا نه دی قونت کووه؟.

به زهرده خه نه دی ته لآخه وه گوتی:
- یا شیخ قوونیشم چ عیبسی نییه و لز ده وی جدنابت به که لک دیت.
۱۰- شیخی سه عدی:

من مندال بووم نه مدم له حوجره ی فه قتیانم بهم چه شنه بیستووه:
- خوا لیخوشبور شیخی سه عدی سه رده مایه ک له دنیا دا ده گه پرا. واته
(سه یاح)) بوو.

بچور بووایه هدر شوینتیک کاریکی ده کرد تا کو پئی بژیت، نه ک
موحتاجی دهستی خه لک.

روژتیک له شاریکدا ((ملاک)) = ((که وچک)) ان ده فروشینت.
کوری گه وره ی شاره که هه رکه ده بیسیت نه و پیاوه دیمه ن جوان و زه ریفه
که وچکان ده فروشینت. نه مهش بو نه و هه رگیز شیوا نییه چووه لای و
پینیگوت:

- روژانه چه ندت له ملاک فروشتن ده سته که ویت؟.
نه ویش پاره یه کی که می نه و سه رده ما، ده لیت:
کوړه پییده لیت:
- من ده نه و نه ده پاره ت دده می وده له دواوه گونم بو هه لگره.
نه ویش به کسه ر ده لیت:

- بۆ تۆ جوان نېيە من بە كورە كور لہ دواوت بېرۆم و گونت بۆ
هەلگرم. بەس شتیکی ناسانتەر هەبە گونت بۆ هەلگرتیت.
كورەش دەلێت:

- چییە؟

- بەك لەو ملاكانە بکەرەو کلکی لە قوونی خۆت بستی و سەرەكەشی
گوتی باوی ناوی..

١١- شیخی شیراوه:

لە گوندی شیراوهی دەشتی هەولێر. زەمانی زوو شیخێك پەیدا دەبیت.
خەلكەكە بارەپریان زۆر بە شیخاتییه كە دەبیت و یەكجار زۆر .. پێزی
دەگرن و بە هەموو توانایەکیانەوه خزمەتی دەكەن.

لە ناوچەكەش هەر كە دەگوترا ((شیخی شیراوه)) دەپرایەوه.

پاش چەند سالان شیخ پارییه کی یەكجار زۆر پەیدا دەكات
بەخەلكەكە دەلێت:

- غەریبی خزم و كەسو نیشتمانەكە خۆم دەكەمەوه و دەمەوێت
بچمەوه.

خەلكەكە زۆر پێ دلگیر دەبن، بەلام دەسەلاتی رەتدانەوهی فەرمانی
شیخیان ناییت و گەرەو گچكە بۆی لە برارۆ دەدەن.

پیاوێكەن وەگەلی دەكەون هەتا دەگەنە سەر ((زی))ی ((كەلەکی
یاسین ناغا)).

زینہ کہ زور هاتبوو کہس نه یسده ویرا لینی بدات. که چی شیخ
مهلاوانیکی مهعلان ده بیئت و به شمه کی به ریه وه مل له پروباره که ده بیئت و
ده په رته وه.

خه لکه که په رینه وه که یان به که رامهت خه ملاندو له زگ برو زمانیان
تی بگین، که چی شیخ سه رنج کیشیان بوو. به ده نگی به رزه وه وا بانگیان
ده کات:

— هژ.. موسلمانان خه شیمه کان هژ..... ترادن نهوها ده بیئت نهوها. من
موسلمان نیمه نا. مه سیحیم مه سیحی. بو شاهیدیش.....

له گهژ عه ورت پروت کردیندا ده لیت:

— چاک سهیر کن کیرم نه پراوه، نا.

۱۲- شیخی ماویلین:

خوالینخوشبوو: ((مهلا عومهر)) ای گوندی ((چل ههویزه)) ای نارچهی
که ندیناوه. دوستی گیانی به گیانی یه کتر بووین. رژژیک له ((له حاجی
نومهران)) له ژیر ره شمالی باره گای بارزانیدا خه لکینکی زور دانیشتبوون.
سوفیه کی شیخی ((ماویلین)) له وی ده بیئت و مهلا عومهر
لییده پرستیت:

— راسته جه نابی شیخ ((۴۰)) چل ژنی هیناوه؟

سوفیه که ده لیت:

— به لئی راسته.

— ماچل ژن به دینی نیسلام دروسته؟

— هه رچل ژن به یه که وهی له لا نه بووه.

- نه دی؟
- هدرجاری چواری لایووه یه کیکی ته لاقداوهو یه کیکی تری هیتاوه.
مه لا عومهر به سهر سامییه وه ده لیت:
- نه و جا بۆ.. وای کردووه.
- هه تا ژنه کان بچنه به هه شتی.
یه کسهر ده لیت:
- جه نابی شیخ له ژیانداماوه؟
- نه خیر نه ماوه.
- به ههر دوو دهستان له چۆکی خۆی دهدات و ده لیت:
- ئاخ.. ئاخ.. له وره ساره تهی . خۆزگه بمابوایه منیشی ده ستیک
بگابوایه بۆ خۆم ده چوممه به ههشت.

پیتی - ع -

۱- عادهتی بووکان تیکنادهم:

بیوه ژنیک نۆ میتردی کردبوو. رۆژنیک دهورو دراوسی دهیینن چند کەس هاتوونه بیوه ژنی به بووک بیهن.

بیوه ژن له کاتی بهرێ کردنیدا دهست به گریان دهکات.

خەلکە که به چهیرمانهوه پییده ئییت:

- تۆ نهوه دهیه مین میترده پیمان نالییت: نهو فنگه فنگه له چیه؟
نهویش ده ئییت:

- وه لالا من قهت عادهتی بووکان تیکنادهم.

۲- عه گال سوودی هدیة:

من له ((۱۰- ۱۲- ۱۹۶۰)) ههتا ئهیلوولی سالی ((۱۹۶۳)) دا، له
((عهتیه))، گوندیکی عه رهسی جبووری بوو، مامۆستا بووم.

له دلی خۆمدا ده مگوت: ((

- نهو عه گالهی سهریان زیدهیه)) .

ههتا رۆژنیک دیستم دوویساوی ناوایی به شه رهاتن. هه ریه که یان به
عه گالان وه رگه را نهویتر .

هەر عه گالیکیان له یه کتر دهدا وهك قامچی، له دوورهو زرچهی
دههات و جینگه که ی دهلماز شینو مۆر هه لده گه پرا.
له و پۆژوهه بۆ خه لکه کم سه لماندو گوتم:
- له و شه ردها زانیم: عه گال سوودی هه یه.

۳- عه گالی:

کابرایه کی عه رهسی ده شته کی، رۆژنیک له پشته وه لۆرییه ک سواره بیته
بۆ شار. هه رکه ده گاته شاره که به ده ست له بو دیی لۆرییه که ده دات را گریت.
هه رکه راده گریت و عه ره ب خۆی به ده رگاوه شو ر ده کاته وه وه له گه ل
پینگه یاننده عه ردی عه گاله که ی به قولابی پشته وه ی لۆرییه که گیر
ده بیته. شو فیره که هه ست پیناکات و ده روات. عه ره ب له سو یی
عه گاله که ی ته نگه تاو ده که وته دوا ی و پر به زار له گه رمه ی غارو به ده ست
هه لته کانه وه ده لیت:

- عه گالی چه لب بللۆری.

- عه گالی چه لب بللۆری.

- عه گالی چه لب بللۆری.

۴- عه لی جومعانه:

زه مانای زوو من له ناو فه قییان بووم پیاویکی نه خوینده وار هه بوو
تۆزیک عه قلی ته وار نه بوو ((عه لی جومعانه)) ی ناو بوو. سا ل دوا زده
مانگ ده رۆزه ی ده کردو ده یگوت: ((
- له جومعانه ده گه ریم)).
بۆیه ((جومعانه)) ی به دوا که وت.

وشەى ((جومعانه)) تايبەت بوو بە يارمەتيدانى فەقئيان.
 كاتى خۆى چەند فەقئىيەك لە گوندنيكيان دەخويند. سى ژەمە
 چايەيان لىدەناو يارمەتى گوندەكەيان بەشى نەدە كرد. چەند
 ((موسەعيد)) يك، ئەوانەى لەدوا پلەى خويندن دا بوون= ((كۆلىژى
 ئىستا))، لە رۆژى جومعەدا دەچوونە گوندەكانى دەوروبەريان، بەمەرجىك
 فەقئى لىنەبروويت، ئەگەرنا نەدەچوون. لەكاتى نووژكردندا
 بەخەلكەكەيان رادەگەياندا. ئەوانىش بەقەدەر توانا يارمەتییان دەدان.
 ئابەم يارمەتییە، كە لە رۆژانى جومعان دەبوو دەگوترا: ((جومعانه)).
 كاك ((عەلى)) چەمەرىش ئەو ناوەى لە دەرۆزە كردنەكەى خۆى نابوو.
 ھەر جارى كەبھات بووايە بەسەرھات و سەربردەيەكى قۆرى بۆ فەقئيان
 دەگىراوہ.

من تەنيا ئەمەم لەبىر ماوہ.

گوتى: ((ھەشت نۆ دە زەلام دەگەنە روبرارىكى زۆر گەورە. بەھىچ
 شتوہەيك نەياندەتوانى لىي بپەرنەوہ. دواى تەكبىرو مشورر خواردينىكى
 زۆرەوہ وارپىكەوتن: ھەريەكەيان كىرى لەنىو قوونى ئەويدىكە نار مىسان
 لە روبرارەكەنا.

ئەوہى دوايى بەدەنگىكى حىلەوہ وە دەيگوتە ئەوہى پىشەوہ:

— كورە ھىواش. كورە ھىواش. كورە ھىواش.

ئەويش دەيگوت:))

— كورە چ ھىواش ھىواشته ئەمن وا لەزگە چاوانم بتوقىن)).

۵-عەلى شيش:

پايە بەرز خوالىخۆشبوو مامۆستا مەلا سەئىدى ((باشتەپە))
پياونىكى قسە خۆش و نوكتەچى بوو.

خوالىخۆشبوو مەلا ((عەلى))ى كۆرى ناموزاينەكى ناو
((جەوھەر))ى دەبىت ناوہ ناوہ بە گالتە پىندەئىت:

- ((جەوھەر)) ئەلفىت بۆ. واوہ كەى ناوت زىدە بکەين دەبىتە
((جەواھر)). ئەمەش ناوى ژنانە.

جەوھەر ھەراسان دەبىت و دەچىتە لای مامۆستای گۆرپىن و پىندەئىت:

- مامە بۆ بەعەلى نالىت ھەر پىمدەئىت:

- جەوھەر ئەلفىت بۆ ناوہ كەت زىدە بکەين دەبىتە ((جواھر)) و
ئەمەش ناوى ژنانە.

مامۆستاش دەئىت:

- تۆش بپۆ شىشەيەك لەپاشەلى عەلى راکە دەبىتە ((عەلى
شيش)).

پیتی - غ -

۱- غایه تم له سه گیتگتدا:

سه رۆك عه شیره تیک، به ئۆتۆمبیل له پیاریکی پیرده دات و هه تا
ده یگه ییننه نه خوشخانه پیاره که نه مری خوا به جینده هیتیت.
به دوا ی کوره که ی ده نیرن. که چاری به تهرمی باوکی ده که ویت شیت و
هار ده بیت و پشکی له بهر خویه وه ده هیتنا. پاشدان هه رکه غه نیمه که ی
ناسی ده لغاز که یفسازی دایده گریت و به گوراح خوشییه وه رووی تیده کات و
ده لیت:

- قوربان خه م مه خز غایه تم له سگینکت دا.

پیتی - ف -

۱- فرۆكهوانی ئیترانی:

فرۆكهوانی ئیترانی له کاتی شهپه کهدا له ئاسمانی باشووری کوردستان
دهرکهوت و گه‌یشته کیتی گۆیژه گوتی:

- نهوه شاری سلیمانی یه!

هه‌رکه ناگری شه‌ریکه‌ی نه‌فتی دیت گوتی:

- نهوه شاری که‌رکوکه.

هه‌رکه چاوی به‌قه‌لاو مناره کهوت گوتی:

- نهوه شاری هه‌ولێره.

هیشتا مابوو بگاته شاری موسل له دووره‌وه گوتی:

- نهوه شاری موسله.

پییانگوت:

- چۆن ده‌زانی؟

- کینیکینسیان له‌سه‌ریان هه‌لخستوه.

۲-فەقىئە فەقى:

سى چوار فەقى لە وەرزى بەھارداو رۆژىكى سامازو خوشدا، بەرپىدا دەپرىشتى. لەسەر لىتورى كەندىك چوار پىنج ژنە كۆلكەرى روتو و قورت دەيىنن. فەقىكان لەشەرمان پىشتيان تىدەكەنو بۆ ئەوې نافرەتەكان ناگادارىنر و خۆيان داپۆشن دەست بە ((ئەم ئەم)) دەكەن.

يەك لە ژنەكان زوو ھەست دەكات و دەلىت:

— كچى خۇتان داپۆشن پىاو ھاتن:

يەكىكى تىريان بە رووتى قىت دەبىتتەو دەيان بىنىت و دەلىت:

— كچى پىاو نىنە ، فەقىئە فەقى.

۳-فەقى ھەتا ئەو ھەبىت:

رۆژىك فەقىئەكى دەشتى ھەولير، بەدەيمەن زۆر سوورو سىپى و كۆك دەبىت دەيەويت بۆ دىوى رۆژھەلاتى كوردستان بچىت. لە رىگادا تووشى نافرەتىكى زۆر جوان و قوز دەبىت و پىدەلىت:

— دايە تۆ بەتەنيا لەو رىگايە ناترسىت؟

ئەويش بى پەردە دەست دەخاتە سەر عەورەتى خۇى و دەلىت:

— فەقى من ھەتا ئەو ھەبىت لەكى دەترسىم.

ئەويش لەشەرمان ھەتا دەگەنە ناوہدانى لەفزی دىكەى لەگەژ ناگىرپىت.

۴-فەقى تووخۆرە:

ھەندىك لە فەقىئەنى دەشتى ھەولير فىر بوو بوون، كەدنيا گەرم دادەھات دەچونە ناوچەى خۇشناوہتى دەياخويند.

لەبەر ئەوە ڕینگاکە دوور بوو، مەسرەفیشی دەویست هەر لە هەوڵەوه
کەل و پەلەکانیان لە گەژ خۆیان دەبرد.

بەپێچەوانەی فەقیانی دەشتی هەولێر هەتا جیی نەگرتبوایە کەل و
پەلی نەدەبرد.

هەتا دنیا سارد دەبوو ئەوجا دەگەرێنەوه.

خەلکی خوشناوەتی بەم جۆرە فەقیانەیان دەگوت:

— فەقیی توو خۆرە.

واتە هەر بۆ توو خواردن و ڕابوارد دین، نەك بۆ خویندن.

پیتی - ق -

۱- قاحبه خانه:

پیاویکی خوشناو له زهمانی زوو دهچیتته شاری ههولیر هیتنده کهلو
پهلی مائهوهو گویدرئژتیک بکریت.

دوای کرینی کهلو پهله پتویستهکانی پارهی نهوهنده لانامینیت نیره
کهریکی پی بکریت. نهوساش سهیاره نهبوو. ناچار، بو نهوهی کهلو
پهله کهی پی بباتهوه، پاره کهی لای مابوو، بهحاله حال ماکهریکی خراپی
پتیکراو بهوه گونده کهیان بووهوه. هیتشتا رۆژمابوو ئاوا بیت گه یشته نزیك
گونده کهی و به نهنقهست بو نهوهی کهره کهی نهیندریت خۆی له
پهنایه کهوه بوارد.

نیواره وهختی نوژی عیسا نیره کهرهکانی ئاوابی بۆنی ماکه ره کهیان
بو دهچیت لیکرا دست بهزهره زهریکی وا ده کهن که چ جار نهوها نهبووه
هدرگیز کریش نه دهبوونهوه.

خه لکه که نهیاندەزانی مهسه له چیه و له دیوهخانی میرکۆ دهبنهوه و
میر به روویان هه لشاخا و گوتی:

— نه ری پیمنا لین: نهو هه موو زهره زهره ی نهو شو که چیه؟!.

هیچ کس نه‌ی‌ده‌زانی تا وه‌لام بداته‌وه. ته‌نیا برای کهر ماکه‌ری ئیسواره
ماکه‌ره‌کی دیبوو.. و گوتی:

— چت لی بشارمه‌وه میرم: حه‌مه‌دی برامه‌و ئاواپی یه‌که‌ی کردیته
قاجه‌خانه.

۲- قوزی بزنی:

کوره‌ جاحتیلیکی گونده‌که‌مان شیته‌و چه‌پو چه‌پرو زمان ناته‌واو
ده‌بیته.

کیژوکاری ئاواپی هه‌رجاری به‌نه‌نقه‌ست ده‌وره‌یان ده‌داو ده‌یاندروواند.
هه‌رکه‌ پشتیان تیده‌کرد هه‌تا له‌سه‌ر پشت ده‌که‌وتن پیده‌که‌نین.

رۆژنیک نافرته‌تیک پیانده‌لیت:

— نه‌ری ئیوه‌ که‌ ده‌چنه‌ لای نه‌و کوره‌ شیته‌ی به‌ چ پیده‌که‌نین.

نه‌وانیش ده‌لین:

— به‌قه‌سی شیته‌که‌. هه‌رجاری نیمه‌ که‌ ده‌وره‌ی ده‌دین پیانده‌لیت: ((

— قوزی بزنی)) .

نافرته‌که‌ نه‌وسا پیان شین ده‌بیته‌وه‌و ده‌لیت:

— کچی نه‌نگو خراب لینحالیبوونه‌و نه‌و مه‌به‌سته‌ی نییه‌.

— نه‌دی؟.

— ده‌لیت: قوزتان بگیم.

نه‌وسا کچه‌کان په‌نجمی قاریان ده‌گه‌زنو له‌و رۆژه‌وه‌ له‌جیاتی پینکه‌نین،
به‌ روویه‌کی درد‌زنگه‌وه‌ گه‌شکه‌یان پیده‌گرت و زار جووه‌ تفیسان هه‌واله‌
ده‌کرد.

۳- قوم:

نەم خوالیخۆشبووانە ((مەلا رەشید لەیان. مەلا حەمەدەمینی مام
بایز. مەلا ساییری مام شیخە)) میوانی حوجرە گوندی ((لاوەر))
گوندیکە لەباکووری خۆرناوای کیتی ((قەرەچۆغ)) دەبن. ئەوسا ((مەلا
حەمەدەمینی برام و مەلا حەمەدەمینی کارەوان)) موستەعید دەبن.
مەلاش ئەوسا خوالیخۆشبوو مامۆستا ((مەلا سولیمان)) ی
((شەریفە قیت)) دەبیت.

میوانەکان جفاره خۆر دەبن و توتنیان کەم لا دەبیت خانە
خوتیە کانی بەرێککەوت توتنیان لێ برابوو.. و نیواری لە توتنی
میوانەکان جفاره دەکێشن. بۆ بەیانی توتنیان نامینیت. مەلا ساییری مام
شیخە لە ژیاندا یە کجار گوراح خوش و نوکتە باز بوو رووی لە هارپیکانی
دەکات و دەلیت:

— خۆتێرینە ئیواری چەند جارم پینگوتن کورە ساپۆین هەتا فەقێ و
خەلکی لاوەری قومیان لە کێرمان نەدا...و
۴- قوونت دەهاته:

ئەفەندیەک و مەلایەک لەسەر سوورانی گۆی زەوی نەسوورانی دەبیتە
کێشەیان.

ئەفەندیەک دەلیت:

— چۆن دەزانم خوا هەیه ئەوهاش دەزانم زەوی دەسووریت.

مەلاش دەلیت:

— منیش بەلگەیه کی زۆر بەهێزم لایە کە زەوی ناسووریت.

ئەفەندى دەلىت:

— پىنم نالىت چىيە!؟.

— ئەگەر بسوراپبووايە ھەنوگە قوونت دەھاتە سەر كىرم.

۵-قوونتى پى بسپرەو:

پياونىك چەند سال بوو دۆستىكى ئازىزى لىداپرابوو. رۆژنىك توشى

دەيىت و دورا دورا لەجياتى چاك و خوشى دەربىر پىدەلىت:

— ھا.. كىرمردى كىرت چۆنە؟.

ئەويش يە كسەر دەلىت:

— بووئە پەرۆ. قوونتى پى بسپرەو.

۶-قونم:

سەردەمايەكى زوو شىتتىك لەشارى ھەولتەر ھەبوو. ھەرشايى و

زەماوئەندىك بگىرداپبووايە ئەو دەلخاز حازر دەبوو.

رۆژنىك پىيانگوت:

— چۆن ھەموو جارى دەزانىت زەماوئەندو شايى يە؟.

گوتى:

— ھەر شايى و زەماوئەندىك دەست پى بكات قونم يە كسەر پتە پت

دەكات.

۷-قۆچى كەرو نانى مەلا:

رۆژنىك پياونىك نەخۆش دەكەويت و ھەكىمى سەردەم دەچىتە لاي و

دەلىت:

— تۆ بەدوو شتان چاك دەيىتەو.

یه کهم: قوچی کهر،، دووهم نانی مالی مدلا.

کابرای نهخوش دهلیت:

- له گینه قوچی کهر دهسکهویت، بهلام نانی مالی مدلا موسته حیلہ.

پیتی - ك -

۱- کارهبا گه یشته قوونی من:

کابرایهك چوار پینج سال هه ولده دات کارهبا بۆ گونده که یان پراکشیت.
به پرسیانی میری داواکه ی پشت گوی ده خهن.

کابرا تووشی ((مایه سیری)) ده بیت و ده چیتته لای دکتور.
دکتوره که پییده لیت:

— ده بی به کارهبا که وی بکریت.

کابرا ناچار له بهر چه بره یی خویه وه پازی ده بیت.
هه رکه دکتوره که خه ریکی پلاک گهرم کردن ده بیت نه خوشه که ده ست
به پینکه نین ده کات.

دکتور پییده لیت:

— به چی پیده که نیت؟

— کارهبا گه یشته قوونی من هه رنه گه یشته گونده که مان.

۲- که رگان:

پژژنیک شوانیتیکی ئاوییی ((گرده شینه)) ی ناوچه ((که نندیناوه)) ئیواره
هه رکه له بهر مه ر گه پراوه و به خه لکه که ی گوت:

- کهری فلانم دور به دوری له نیو ناقار دیت یه کیک ده عه مهلی
ده هیتنا.

پیتانگوت:

- چی له بن پیتی خویدا نابوو، یان ..نا..؟.

گوتی:

- دور بوو. و لیم دیار نه بوو.

پیتانگوت:

- سبهینی برۆ شوینه کهی نه گهر شتی له بن پیتی خویدا نابوو خه لکی
گوندی ((دوشیوان))، نه گهرنا ((مهلا کاغایی)) یه.

۳- کهریش به گوی ده ناسم:

کابرایه کی دۆستمان فیراری عهسکه ری ده بیت. شمه که عهسکه رییه که ری
به نامانده هیتنا مالی نیمه.

منیش نیواره یه که له بهرم کردو هه رکه باو کم له نویژی مه غریب هاته وه
چوم ده ستم ماچ کرد. له بهر نه وه دنیا تاریک بوو نه یناسیم و گوتی:

- به خیر بیت کوری باو کم.

هه رکه به پیکه نین پشتم تیکرد ناسیمی.

گوتم: نه تناسیم.

گوتی نه ((هه رکه پشتت تیکردم گوییه کانتیم دیت ناسیتیم. چونکه که ری
به گوی ده ناسم)).

۴- کهی من نه وه ند کهم خۆر بوومه.

رۆژنیک کابرایه که ده چیتته لای مه لای گونده که یان و ده لیت:

- مامۆستا ئەو شەو لەخەوندا پتەكە گوێكم خوارد.
مەلاش دەلێت:

- پارەت دیتە دەست.

كابرا دەگەریتەو و لە رینگادا لێرەیهك دەبینتەو و ئەوسا دەلێت:
- تۆخوا من كەي ئەوەندە كەم خۆر بوومە.

۵- كچی بیدی:

خوالێخۆشبوو ((عومەرە كۆز)) پیاویکی گوندی ((سەر گەران)) ی
ناوچەي كەندیناوه، چروچاوی تەواو نەبوو زۆر قەسە خۆش و نوكتە باز بووه.

رۆژێك لەسیبەری مزگەوتی ناوایی داوا لە پیاویك دەكات:

- ((۵)) پێنج دینارم بە قەرد بدي.

ئەویش دەلێت:

- چ پارەم لانییە، برۆ لەدایکی منداڵان وەرگرە.

مالي پیاو كەش بەرامبەر مزگەوت دەبێت. عومەرە كۆز دەچیت

بەژنە كەي دەلێت:

- مێردە كەت گوتی: یە كینكم بداتی.

ئەویش تفتیكي زار جوانەي لێدەكات و دەلێت:

- سەي كۆزە درۆ.. دەكەیت و هەلبەستی خۆتە.

ئەویش پەلي ژنە كەي دەگریت و دەیهینیتە بەردەر كەي حەوشە و دورراو

دورر دەلێتە مێردە كەي:

- ئەوا نامداتی؟.

ئەویش بە شێوێهە كی ناسایی یەو دەلێت:

- کچی بیدی بیدی.

ژنه به پینکه نینه وه ده لیت:

- کوره نهو سه گه کوره داوای شتیکی زور قور ده کات.

میرده کدی تیده گات و ده لیت:

- کچی پینج دینار پاره ی بدی. نه گهر داوای شتیکی تری کرد بیده

به ر شاپان.

۶- کسه دژنگز:

کوره ده ونه مهنديک گه لیک به خویه وه ده نازی و هدرکه باوکی پینگوت:

نه مه ویت ژنت بو بهیتم.

نه ویش گوتی:

- بابه دووژن به یه کوره نه بیت نامه ویت.

باوکی هدرچند هه لو ته قه لا ده دات له کله ملیه وری دانه به زی. پاش

تکاو رچایه کی زور لیکردن و گوتی:

- کورم کهس رازی نایت دووژنت به یه کوره بداتی. بهس با نیوانیان

((۱۰)) ده رۆژ بیت هه تا خه لک رازی بن و دووژنت به نی.

کوره نهوسا نهرم ده کات.

باوکی هه لده ستی قهیره کچینکی زور مه کرو. و جاقی نیو به ندر بارانی

بو ده خوازیت و .. واریقاته که شی خر له مسست سوو که که ده نیت و نهوسا

پینده لیت:

- له وچاوه ته ده بی به وده ((۱۰)) رۆژه ی وای لی بکه ییت نه توانیت

داوای ژنیکی دی بکات.

بووکه کهش له وماوه یه دا نایه لیت هه تا به یانی سوکنا ت بدات و خو
میوانی دیده کانی بیت. هه رکه خو ی بهات بووایه تیلکتیکی
به پاشه لیبه وه هه لده داو ده یگوت:

- ههسته نه دی. منت بزچی هیناوه.

هیتا ((۱۰)) ده رژه ته واو نه بوو بوو کوره چیش تاینک
له بهر. بهر. رژه که داده نیشیت. له بهر کهم نوستن و پهرینی له حه د به ده ر..
زور لاوازو بی شنگ ده بیت.

میش و مه گه ز دهوره له ده م و چاری ده دن و نه ویش به کزیسه وه، له گه ز
ده ست بلند کردندا بز پاس کردنی میشان ده لیت:

- کسه دژنگزینه، وه لالا. نه که ون به بایم ده لیم:

- ژنه کی نه وهاش بز ئتوه بیتیت.

۷- کوره نه ره دایکمه:

خوالینخو شبوو ((کوینخا هه ویزی شاخه پیسکه)) رژه تیک له گه ز
پیاریک ده چنه سه ر ریکای ژنان.
کوینخا به کابرای ده لیت:

- من خۆم ده شارمه وه، هه ر ئافره تیک ده رکه وت نه گه ر به ردم هاویشت
مانای وایه گایتم. نه گه ر نه مهاویشت هیچ.
هه ر ژنیک تیپه ری به ردیکی هاویشت.

تا دوا جار ژنیک کی کامل به ده رکه وت، کوینخا به ردیکی هاویشت.
کابرا گوتی:

- کوره نه ره دایکمه؟

نهویش گوتی:

- تهنیا سی جارم گایه، سی جار.

۸- کورپه بمگین:

کابرایهك لهشاری ههولیر شهو سهعات دوانزده به سهرخوشی دهگهریتهوه مال.

گهپهكه كهش چند شهو بوو دزی لیدهکراو، پۆلیس بو گرتنی خزیان له کونو قوژبنو پهناو پاسارگان دا دنوسینن. ههركه کابرا دهگاته لایان پۆلیسه کان لیکرا چك رادهکیشنو دهلین:

- کورپه رادهستهو له جینگه ی خۆت نه بزویت دهنه دهتکوژین.

نهویش له گه ل دهست بلند کردندا دهلین:

- کورپه بمگین مه مکوژن. کورپه بمگین مه مکوژن.

۹- کورتانی جاحیلی:

فهقییه کی چند بلینیت قوزو به ته بیعاتو کهشخه بووم. به پت خۆم دهاده شاندو له هه موو دهراویک ناوم نه ده خواردهوه.

شهویک به ناوی جومعانه بوومه، میوانی بنه گه یهك، کیژیکی یه کجار جوانو نه شیلیان هه بوو. گۆستان گۆستان بوو نهك گه مه. دلیم ده لهاز بۆی بزواو ناگری گرت. به خۆم نه وه ستام. جاریه جاره به تیچاروی ههز ههزۆکیوه دیقه تم له توقی سهری ههتا بنی پیتی ده گرت.

نهویش نهوسا رهنگی دهپه ری و سوور هه لده گه راو به نازو نووزوهه چاره شه فهقییه کانی دهپهینه دور چارم. مچورکه ی خه نی خۆشی به ناو

شاده ماره‌کانی له شهما میروولسە دە کرد. هەر ئەوەتە سێ جەر تیانە
هەلنە دە پەڕیم. لە کاتی نووستندا بەرە یەکی نەخشینی لای پێنە کانی دانا.
بۆ ئەوی دلی جەلب بکەم لە سەر گازەرە ی پشت پراکشام و کلکە
نەنگوچکە کراسە شەعادی سپیە کەم بە چاوی خۆم داداو بە فیزیکیەوه
گوتم:

— بەرەم ناوێت.

ئەو بەشتیکی تر تینگە یشت و بەشلەژانەوه گوتی:

— نە پێرۆ... بۆ...!؟.

— کە بەهار داهاات من جیتی بە خۆمدا ناده‌م و کلکە نەنگوچکی
کراسە کە ی خۆم بەسمە.

خۆی و دایک و باوکی لە بەرم مردن و سۆتن: ((

— کاکە فەقی بەهاران بن رەشمالان زۆر ساردەو سەرماات دەبیت)) .

بیتفایدەبوو.

شەو پاشکار هەلنکردە بای شەمال و ناوہ ناوہ، بە هزی لەرینەوه ی
رەشمالە کە خوناو بە سەرما دەباری و سەرما هورووژ می بۆ هینام و زۆری
نەبرد لەرزگرتمی. چ لەرزیک، وە ک مریشکی سەربراو هەلنە پەڕیم و چۆقە
چۆقی ددانم لە دورووه دەبیسترا. ئۆقرەم لیتە لگیرو: ((

— ئێ... خۆتازە بشرم چاوه‌رووم نایەت گازیان بکەم. ئەوجا هەر ئەو
قەباحەتە مابوو حەيام لەکن کیژە برژیت)) .

ناچاربسی خواستی حەزم دەستم بەملاو نەولادا گنرا. تاکو لە راست
سەرینگانم لەپال چۆرمە ی دیوی ژوورەوه ی چیفی رەشمالە کەوه شتیکی

گرام، به خشو هۆر له گەژ دەست هات. نەمدەزانی چیبە، کەچی زۆر پسی شکور بووم. وهختیک له شم له ژیریدا گەرمداهات یه کسەر خەو بردمیهوه. سیبانی کاتی گزینگی پۆژدا، له حریتە حریتی کیژوه به خەبەر هاتم. دیتم ئەوێیەخۆمدا داوه کورتانە. لە شەرمە تەریقیان لە شم سەرتاپا بووه ئارەقەو چاوی شەرمەزاریم به خۆمدا شۆر کردەوه به هەله داوانەوه هەببەم لیکرد.

لەداوێ گۆیم لیبوو دەیگوت:

— کاکه فەقی بە هەندی هەلمە گرهو ئەوه کورتانی جاحیلییه، جاحیلی.

۱۰- کۆپو کچی فەقی:

سەردەمایه کی زوو کچیش دەرسی له حوجرە ی فەقییان دەخویند.
دوو فەقی یه کۆر، ئەویتر کیژ، له گوندیک له گوندهکانی کوردستان دەبن. پۆژتیک کچه ئەمە ی بۆ کۆرە دەنیریت: ((

— واهل لمرح سلحفاة شکلها

أبيض لون ضيق منقذها

کۆرە بەمە وهلامی دەداتهوه:

واها لشطح کبر کالمطرق

أطرافها سوداء كالشخص الشقي.

وکل فرج مستحق للذکر

والأصل فيها أن تكون ((تەسک و تەر)).

۱۱- کورپی من زۆر گهوره بووه.

رۆژنیک کابرایهک له نینو کۆمه لێک ئاوقه رانی خۆیدا گوتی:

- خزمینه کورپی من زۆر گهوره بووه.

ئهوانیش گوتیان:

- بووه به مامۆستا؟

- نه خێر گهوره تر.

- بووه به پارێزهر؟

- نه خێر گهوره تر.

- بووه به نه ندادزیار؟

- نه خێر گهوره تر.

- بووه به دکتۆر؟

- نه خێر گهوره تر.

ئهوسا خه لکه که به واق و پرمانه وه گوتیان:

- ده پیمان بلی: له نهوانه ی گوتمان گهوره تر چیه!؟

- هه رکه مه لاه و ردین سپی و جوامیرانی ئاواپی ده چنه کنی بیتی

نایه ت ناخیزنکیان بۆ بکات.

.....

ناخیز = خو جولا تینکی که م.

۱۲- کورپی من له گهڼ دانه بووه:

پوژنيك نهو مندالاته ي گوندي ((چه غه ميره)):

۱- عه بدوللای حه سه ن ناغا.

۲- نه بوو به کړی مه لای رهش.

۳- قاسمی مه لای رهش.

۴- نه بوو به کړی موچه مه د بندیان.

۵- حوسینی موچه مه د بندیان.

ده چنه مائی بیوه ژنيك ((۹)) نو مريشکی ده بیټ، حه وتیان سه ر
هه لده کيشنر که له شه کان به ده ست وده گرنو له ده ره وه بانگ ده که نو
ده لاین:

- هوی گوشت . هوی گوشت.

خه بهری مه لای رهش ده ده ن:

- دوو کورپی جه نابتی له گهڼ بوونه.

نه ویش ده لیت:

- کورپی من له گهڼ نه بووه.

- مامزستا به چاوی خو مان دیو مانه.

که چی نهو ده لیت:

- بو خو تان هه ر وا بلین: دلنیام نه گه ر کورپی من له گهڼ دابوایه دوو

مريشکه که ی تریش رز گاریان نه ده بوو.

۱۳- کوشتنی چی:

له سه ره تاي چله كاني سه دهی رابرد وودا ژنو ميژدېك له گونده كهي خومان ((چه غه مير)) له دهره وهی حه وشه يان به شه ر دين. پياوه كه ژنه كهي له بنه خوی ده نیت و وازيشی لینا هیتیت.

خه لکه كه زور به په روشی ژنه كهي بوون پياوه كه له كزلی نایته وه. خوالیخوشبوو ((مام سمايل خه زال)) یه ختیارینکی باش و به دینی ناوایی بوو، زگی به نافره ته كه ده سووتیت و بو نه وهی رزگاری بکات هه تا گزپان ده گزیت له پاشه لی پياوه كه ده دات و ده لیت:

— كوره ههی ناپیاو نه و ژنه قور به سه ره ت كوشت هه سته وازی لی بیته.

كابراش ده لیت:

— كوره كوشتنی چی! نه و له بنه وه منی به رزه فت كرد ووهو گونمی وا گرتوه هه ر چه ندی ده كه م به رم نادات قیت بیمه وه.

۱۴- كوفره یارمه تی بدهم:

تازه نوتومبیل په یدا بوو بوو، رژیك قه مه ره یه كه له نزیك گوندی ((عه وینه)) له قوری كه ندیک ده چه قیت. چند كه سانی ناوایی ده چن تاكو پالی پینوه بنین و دهری به یتن.

یه كیتکیان كه چاوی به شوفیره كه ده كه ویت ((سیداره)) ای له سه ره یه كسه ر ده لیت:

— نه وه لویی نه و كلاوه پانه ی له سه ر خویناوه تاكو خودا له سه ره وه نه بیینیت، لویی كوفره نه گه ر یارمه تی بدهم.

پړی و پړی ده گه پښتووه.

۱۵- کیهانت د هویت:

نافرته تیکي زور گیلو نه زان له میړده کدی خوی تووړه ده بیت.

میړده کدی هر چه ند هه ولی له گه لږ ده دات ناگه پښتووه.

پوژتیک ژنه که له بهر بیړی ماله بارکی مهر ده دوشیت و

به دزیه و پییده لیت.

— جگه له کیره کدی خوم دوو ترم په یدا کردووه.

بو نه وهی پیی به لمینیت:

یه که م: سووره کدی خوی نیشان ده دات.

دووم: هینده ریخی مهری له سهری هه لده سویت.

په شاداده گه پښت.

سییه م: هینده که فی شیری به سه ر.. ریخه که ده کات سپی ده بیت.

ژنه که باوه پری ته واو دیت: ((سیتی هه یه)) نه وسا به گوراح خوشییه وه

له گه لږی ده گه پښتووه.

میړده کدی له ریگادا پییده لیت:

— کیهانت د هویت؟

ژنه ده لیت:

— په شه که بو چاوو زاری، سپییه که بو به ره که تی مالتی، سووره که ش

به جه رگی باوکی خوم ناده م.

۱۶- کیتچ و پیتشکه:

کیتچ و پیتشکه یهك به سه فەر ده چن له ریگادا سه رمایان به سه ردا
هات و خویان گه یانده نافره تیک و هدریه که یان خوی له شویتینکی
نافره ته که هه شاردا..

هه رکه دنیا گه رم دا هات و هاتنه دهره وه کیتچ له پیتشکه ی پرسى:
- نه رى جینگاکه ت چون بوو؟
گوتى:

- چه ندی بلیتیت گه رم بوو، به لام ناره ناره که رته شاخیک ده هاته
خواره وه نه گه ر خوم نه دابوایه په نایهك هه پروون، به هه پروون ده بووم.
پیتشکه له کیتچی پرسى:
- نه ی جینگای جه نابت کوو بوو؟
گوتى:

- چه ندی بلیتیت گه رم و نه رم بوو. بهس ناوه ناوه نه فه ندیسه کی سه ر
سۆرم به هه له داوانه وه لیتمده هاته ژووره وه هه تا دووتفی زار جوانه ی له دور
چاومی نه کرد بووایه ، نه ده گه راوه.
پیتشکه نه وسا گوتى:

- راست ده که یت. هه رکه نه فه ندیسه که ده هاته مالی ئیوه هه گبه یه کی
له پیتش مالی ئیبه هه لده واسى.
۱۷- کیتیری باوکی ماچ بکه:

کابرایهك ژنیکی زۆر جوان ده بینیت مندالینکی له نامیزه وه پینده لیت:

- بینه منداله کهت ماچ بکهم چونکه له شته جوانه کهی تز
دهرهاتوه.

نهویش خزی له گووره نابات و ده لیت:

- ناوه للاً برۆ کیری بارکی ماچ بکه.

۱۸- کیری کهریت تی:

دوو بیوه ژنی گهنج و زور کۆک و تامه زرووی گان دراوسی بون. پۆژیک
تیک ده گیرین و ج جوینی ناشیرینه به یه کتر ده دن.

له دوا جاردا یه کتکیان به ویتر ده لیت:

- کیری کهریت تی.

نهویش له خۆشیان ناوده په رته ده میه وه له دلهره منگانندی و : ((خۆزگه
وابوایه)) که چی به بزه یه که وه رووله غه نیمه کهی ده کات و ده لیت:

- وه للاً کۆرهش بیت نه و خۆشییدت حه واله نا کهم.

۱۹- کیری کی حیز:

سونه تکه ریک = ((کیر بر)) له نیو ناوایی یه کدا ده گه ریت و نیسی
ته واه ده بیت و.. ویستی بروات یه کینک پییده لیت:

- چیت وه ده دست کهوت؟.

نهویش به هه ناسه هه لکیشانه وه ده لیت:

- ته نیا کیری کی حیزم سونه ت کرد.

۲۰- کیشهی ناغاو کرمانجان:

دوای به ریا بونی شۆرشیی ((۱۴)) چواردهی گه لای شیی سالی
((۱۹۵۸)) هه زارو نۆسه دو په نجاو هه شت. به سه رکردایه تی

خوالینخۆشبوو: ((زه عیم عبدالکه‌ریم قاسم)) ناغا ده‌ورو زه‌برو زه‌نگیان
کوژتایی هات. جوتیار بره‌وی ساند.

له‌ نیو شاری هه‌ولیر چهند هوتافات لینه‌درا. که‌چی به‌داخه‌وه زۆریانم
له‌یادنه‌مارن نه‌مانه‌ی خواره‌وه هه‌ندیکیانن:

- ماکو زه‌عیم

ئیللا که‌یم.

- زه‌عیم زه‌عیم لیلنه‌مام

دیموکراتییه‌و سه‌لام.

- لیکو للی ئومه‌تین زه‌عیم.

زه‌عیمونا عه‌بدوکه‌ریم.

- بژی گه‌ل- رۆژه‌ی گه‌ل.

مام ره‌حمان و شینخۆشه‌ل

((دوو پیاری به‌ بزێوی حیزبی شیوعی بون)).

کرمانجه‌ زولم لیکراوو داخ له‌دله‌کان هه‌رکه‌ چاویان به‌ ناغا ده‌که‌وت

نه‌مانه‌یان ده‌گوت:

- سینی نییه‌ کاشییه

ناغا گه‌واده‌ باشییه.

- په‌نیر نییه‌ ژاژییه

ناغا توخمی تاژییه.

ناغاش هه‌رکه‌ ده‌وریان گه‌راوه‌و چاویان به‌ جوتیاره‌کان ده‌که‌وت و

ده‌یانگوت:

– بن دیوار بن بن دیوار
دایکتان ده گین شه عسی پار.

۲۱- کی گفتهی خواردووه:

لهزه مانى زوو کوریک ژن ده گواستهوه. شیوی بووک نهوسا ((گفته))
ده بیت.

زاوا به نیشیک ده چیت و ههتا دپتهوه گفته نامینیت. زور توره ده بیت
بهس دهنگ ناکات.

نیتاره پییده لیتن:

– کاتی هاتووه و برۆ لای بووک.

نهویش ده لیت:

– کی گفتهی خواردووه، با نهویش بچیتته لای بووک.

پیتی - گ -

۱- گانی حەرام:

بیوژنیک میوانی مالی مه‌لایه‌ك ده‌بیت و شهو له نزیك مه‌لاژن ده‌نویت.

مه‌لا شهو زه‌وقی هه‌لده‌ستیت دنیا‌ش تاریك و له‌گه‌ل خیزانی خۆی جوت ده‌بیت.

به‌یانی کاتی رۆژه‌لات هه‌رکه‌دیتی مه‌لاژن وسلی له‌خۆی دهرنه‌کردوه و میوانه‌کش نه‌ماوه زانی و به‌سه‌ریادانی قاره‌وه گوتی:

- به‌خوا ده‌بووایه له له‌زه‌تی زۆره‌وه‌ی بمزانی بووایه گانی حەرامه.

۲- گه‌رده‌لووله:

هه‌رجاریك گه‌رده‌لووله په‌یدا بووایه من خۆم تیره‌رده‌دا، یان نیمه‌ی مندا‌ل ده‌مانگوت:

- گه‌رده‌لووله هه‌رپه‌ مانی گه‌وادى. گه‌رده‌لووله هه‌رپه‌ مانی گه‌وادى. جارێك گه‌رده‌لووله‌یه‌كى زۆر گه‌وره‌هات. منیش له‌پیش مانی خۆمان خۆم فجوړکردى. جگه‌ له‌که‌نده‌که‌ی پیش مالمان چه‌ند قوژت و کۆسپه‌ی گه‌وره‌و گچ‌که‌م که‌وته به‌رپه‌ی و گویم پینه‌دا، له‌دواجاردا پیم

کهوتسه سهر کۆسپه‌یه‌کی گچکەو هەلۆه‌ستەم کرد. پاش ڕه‌وینسه‌وه‌ی
 گه‌رده‌لووله‌که‌ دیتیم پێم وا له‌سەر .. لێوی بیری ((که‌ندی)) یه‌.
 بیره‌که‌ هه‌رجاریک که‌نده‌که‌ی ڕۆخی به‌اتبوویه‌ پڕ ئاو ده‌بوو. ژیره‌وه‌ی
 بوو بووه‌ گه‌وه‌ڕێکی کاکێ به‌ کاکێ . ده‌لێن: نه‌وه‌ی نه‌جەلی نیت نامریت.
 زۆر.. راسته‌ نه‌وه‌ من بووم. خوا به‌عه‌مه‌لی خۆمی له‌گه‌ن نه‌کردم. نه‌گه‌ر
 هه‌نگاوێکی دیکه‌م به‌ه‌وێشت بوویه‌ نیشم له‌نیو نه‌و بیره ((٣٠))سی
 مه‌تر قووله‌ ته‌واو ده‌بوو.

٣- گوو به‌گۆرت بیت:

پیاویکی ته‌مه‌ن ((٨٠)) هه‌شتا ساڵ به‌حوکمی پاره‌ کچینکی
 ((١٤)) چواره‌ سالی ده‌خواییت. هه‌رچه‌ند هه‌ول ده‌دات چی بۆ نه‌ده‌کرا:
 ناچار بۆ نه‌وه‌ی کێژه‌که‌ی بخافلینیت هه‌رجاری سهری کتیری به‌عه‌وره‌تی
 داده‌هینا هه‌تا کچه‌که‌ ناوی ده‌هاته‌وه‌.

چهند سالی پیتچوو.. و کابرا ده‌مریت و ئافره‌ته‌که‌ میزد به‌ پیاویکی
 جاحیل ده‌کات. نه‌وکات ده‌زانیت: ((نه‌مه‌ له‌کوی و نه‌و له‌کوی)).
 ناوه‌ ناوه‌ ده‌چووه‌ سهر گۆره‌که‌ی و به‌ پیتله‌قه‌، له‌ قه‌بره‌که‌ی ده‌داو
 ده‌یگوت:

— گوو به‌گۆرت چهند ساڵه‌ منت به‌م درۆیه‌ خافلاندر ده‌تگوت: ((گان
 لی خشانده‌، نه‌ک چوونه‌ناو)).

٤- گوو خواردنی به‌ته‌نیا:

کابرایه‌ک ژنیکی زۆر جوانی ده‌بیت و نه‌فعالی باش نابیت و زۆر پسی
 هه‌راسان ده‌بیت. براده‌رانی بۆ دل‌دانه‌وه‌ی پێیده‌لێن:

- وا له گەن خەلك ئەو ھەنگوینەى دەخۆیت ھیشتا رازی نیت.

ئەویش دەلئیت:

- گوو خواردنی بەتەنیا لام سەت قات خۆشترە لە ھەنگوینیک لەگەن
خەلك بیت.

5- گووی باوکی خۆم:

پیاویکی ناوچە کوستانەکانی کوردستان، لە شەویکی ھەرە ساردی
و ەرزى زستاندا لەگەن خێزانی خۆی جووت دەبیت: لە کاتی نوێژی بەیانیدا
دەچیتە سەر جوگەکەى بەرمالان ((وسل)) دەریکات. لەبەر دنیا ساردی
لەرز دەگیریت و ھەرچەند تەکان لەخۆی دەدات لێوکانی ریک نایتسەرە
نییەت بینیت و چەند جارێک دەلئیت:

- نییەتم، نییەتم.....

بۆی تەواو ناکریت . لەدوایاردا ھەرکە دەزانیت بۆی نایەت دەلئیت:

- نییەتم وایە جارێکی تر گووی باوکی خۆم نەخۆم.

6- گۆردەو چەورە:

لە راپەرینی جوتیارانی دەشتی ھەولیر، سالی ((۱۹۵۳)) دا ئەم دوو..
پەبیشە سەری ھەلدا:

یەكەم: گۆردە:

گۆردە مانای گەوادیکی مل پان، دەقەبەل ئەو جوتیارانە کرا، کە
لە کاتی سویندخواردنی ((خیرمان خیرو، شەرمان شەر)) دا لایەنگیری
ناغا بوون.

دروهم: چهوره:

چهوره بهوکهسه دهگوتریت شتیک بهکهیفو ماشای خوئی. جیی
هیشتبیت و بزی بگهپیتتهوه.
نهمهش نه دهقهبهل نهو جوتیارانه کرا سویندیان خواردبورو نامهشوی
ناغا نهکن. پاشدان پهشیمان بوونهوهو چونهوه کن ناغا.

پیتی - ل -

۱-لابس گونیه:

گه نچیتکی قوزو ناکار..جوان و ریک و بالابه رزو رانک و چوڭغه یه کی شینکی نویم له بهردایه و کلاشینکی په رۆینی سپی له پی و بهرک پسر پاره و بیکار، به فاک فیکي لووت بهرزییه وه، له شه قامی ((سه عدوون)) ای شاری ((به غدا)) پیاسه م ده کرد. نامانه یه که له ((قه تعه)) یه که رایگرت و خه لکیتکی زور سواربوون. دواي خه لکه که نافرته تیکی گه نچ و شلک و نه شیل و سفورر سه رکه وت. منیش: ((ئینه..ه)) به دوايا خۆم تیکوتا. ناوه وه جمی ده هات. به نه نقه ست خۆم لیتی نزیك خسته وه و دووسی جار شام له شان سوورو سپی و گۆشته که ی خشانند. کاتیک به دردۆنگیه وه نارپی لیدامه وه گوتی: ((

-لابس گونیه یضرب کشخه علینا)) = گوشي له بهر کردوه و لافیشان له سه ر لیده دات.

۲-له تیه یه، یان له تیه:

کابرایه کی ده شته کی که له بایینکی شامی گه وروه جوان ده باته بازار پفرۆشیت.

کابرایه کی دیکه له لارا بۆ قه شمیری پینکردن پینده لیت:

— خاله نهو که له شیره له نیمه یه، یان له ئیوه؟

نهویش یه کسه ر ده لیت:

— له گوو خواردن له ئیوه یه، که چی له بانگداندا له نیمه یه.

۳- له خه رات نه دراوه:

رۆژیک خوالیخۆشبوو ((مه لاه عبدالره حمان باشته پهی)) له

مزه گه وتی ناو بازار ده ست به ناو ده گه یه نیت:

یه کینکی شاری هه ولیر پینده لیت:

— نه نگۆ خه لکی ده شت له ناوده ست گووی قه ت راست به راستی

کونه که ی ناکه نو به ملارو به ولای داده که ن.

نهویش بی نه وه ی خۆی له گووره بیات ده لیت:

— راست ده که یه ت. چونکه نیمه قوونمان به مندالی وه ک قوونی ئیوه

له خه رات نه دراوه و خواره بۆی هه رچهنه هه ولده ده یین گووه که مان وه ک ئیوه

له راست کونه که پیناکریت.

۴- له رۆژی تۆپانیدا:

له رۆژیک تۆپانی نیوان تیپی هه ولیرو ده وکدا شه ر به ریا بوو.

خه لکی هه ر دوو شار، ته رحی باره کوشته ی یه کترین له یه کییان ده دا.

یه کینکی خه لکی شاری ده وک ده که رته نیوان کۆمه له که سینکی

شاری هه ولیر، تاکو به رحه مله یان نه ه ویت یه کسه ر لۆچی نیفۆی

شه روال = شه لواره که ی له پیشه وه برده پشته و به و فینله سه لامه ت ده رچوو.

۵- له سەر حدق:

نافره تێك له سراوی ده گهراوه و جهره ناویکی له سەر شان بوو. تووشی
بیاویك هات سهری خوینی پیدادهاته خوارهوه.

ژنه که لینی پرسی:

- نهوه لۆ.. سهرت شکاوه؟

- له سەر حدق گوتن لیمدراره.

باوهری نه هات و گوتی:

- راست ناکهیت، کەس له سەر حدق گوتن لێینادریت.

کابرا ده لیت:

- نه تووش لیمده دهیت نه گهر قسهی حدق بکهه.

- من هۆباب لهو کهسانه نیمه له سەر حدق له کهس بدهم.

کابرا نهوسا دهست بز ناوگه لاتی نافره ته که درێژ ده کات و ده لیت:

- نهوه قوزنیه؟

ژنه یه کسهر جهره ناوه کهی له تۆقی سهری ده دات.

۶- له سی مه وجه گانه:

چهند گهنجیکی خه لکی شاری ههولینر به سهر فهر ده چنه شاری
سلیمانی.

چهند لاویکی سپۆرت به ره و روویان دین. یه که له ههولنرییه کان به

نه نقه ست ده لیت:

- به خوا بابه سلیمانی قهزایه کی خۆشه.

یە کینکیان گورگانه ناوړ دده داته وه و ده لیت:

— نه وه له سی مه وچه کانه.

۷- له کیژی خومان ناترسیین:

یهک له ناغاکان باغچه ((حدیقه)) یه کی میو. و گول و شتی تری ده بیت. سالی له کاتی برینه وه خوشناویک ده چو به کری بوی ده برینه وه.

ناغازنی خاوهن حدیقه جاریک به خوشناوه که ده لیت:

— ((فلان = ناوه که یم له یاد نه ماوه)) میره کانتان. عهیب ناکه ن هه (غواره)) یهک دیت ژنی ده ده نی.

نه ویش یه کسه ر به م شیوه یه وه لایمی ده داته وه:

— تاغا ژن نیمه له کیژی خومان ناترسیین. بیده یه عه ره بو عه ده مان، سه رمان پیی بلنده، به لان نه نگو خو به خو نه بیت ناویرن کیژی خوتانی بده نی.

۸- له مست ده نیت:

له زه مانی کوندا دوو پیاو له وه رزی ساریددا سه ردانی ماله خمیک ده که ن.

نه وسا نوین وه ک نیستا نه بو. و زور که م بو.

هه ردو کیان به یه که وه ده نوینن و جاجم و به ریه کیان پیداده دن.

شه و یه کینکیان نه ویرت به خیزانی خوی تیده گات و ده ست بونساو گهلانی ده بات.

نه ویش سی و دووی لیناکات عه وره نی خوی به پروتی له مست ده نیت.

۹- له وته به نرځه کانی ماموستانای خوالیځو شېبوو (مه لا مه سعود
بېبه ش))

ا. پیاو که پیر بو ژن پینده ووستی
له جیاتی کتیری زهختی هه لده ستی.
ب. له زهتی پیاو ددان و کیره
نه و دوو هت نه مان مردنت خیره.

۱۰- لۆ نه وان زۆر ده کات:

سه رده مایه ک نازووقه زۆر به که می وسستی ددرا. خه لکه که وای بز
ده چوون ((بايه ع)) هه که بز خۆی ده دزی.
رۆژتیک ئافره تیک له نیتو پاسدا به نه وی ته کییه وهی گوت:
- خوشکم نه وندهی له من ده بېرن و نه ونده له تو ده بېرن و نه وندهی
له یه کینکی ده بېرن لۆ نه وان زۆر ده کات.

۱۱- لۆ. پراو هاتوویت، یان.....

پراوچیه که ده چیته پراو دوراو دورو شیرتیک ده بینیت. به ماته مات خۆی
لی نزیک ده کاته وهو سیره ی لینه گرنیت و ته قه ی لیتوه ده هینیت و
پینا که ویت.

شیرکه ده چیته لای و پینده لیت:

- له توله دا بتخوم، یان بتگیم؟

نه ویش ره زامه ندی بز دوو هت دهرده بېریت.

راوچییه که چند ههنگاوێک ده‌پروات، خۆی به‌کاره که به‌خه‌جالتهت بار ده‌زانیت و ده‌گه‌ریتته‌وه. له‌هه‌مان شوێندا ته‌قه‌ی بۆ ده‌کاته‌وه و دیسان به‌رناکه‌ویت.

شیره‌که دووباره‌ راوچییه‌که‌ی ده‌عه‌مه‌ل ده‌هینیت.
راوچییه‌که نه‌وجاره هه‌تا ده‌گاته‌وه نزیک گونده‌که‌یان هه‌ننۆب خه‌جالته‌تی په‌شیمانی ده‌کاته‌وه و ده‌لنیت:

— هه‌رده‌بێ بیکوژم:

راوچییه‌که هیشتا په‌نجه‌ی له‌سه‌ر په‌له‌پیتکه‌ی تفه‌نگه‌که‌یدانه‌نابوو شیره‌که گه‌یشته‌سه‌ری.

راوچییه‌که ناچار به‌ترسو له‌رزوه‌ گوتی:

— حه‌قی خۆته هه‌رچیم لینه‌که‌یت.

شیره‌که گوتی:

— چت لیناکه‌م به‌س پیم بلی: تو بۆ راو هاتوویت، یان بۆ قووندان؟.

۱۲- لیمگه‌ری:

کچیکی منداڵکارو به‌ژن کورت و لاواز می‌رد به‌ پیاوێکی زه‌به‌لاح و کاپیڵک نه‌ستوو ده‌کات.

ژنه هه‌رکه شه‌و چاوی پیده‌که‌ویت ترسو سام دایده‌گرنو به‌جاوه‌ جاو ده‌لنیت:

— مامه‌ لیمگه‌ری ده‌جم دایکمت لۆ ده‌هینم.

پیتی - م -

۱- مادام نوسەر شۆره:

پیارویکی به تهمەنی واکه که لکی په رینی نه مابوو شه ویک خەون
دهیینیت ((هەردوو گونی لێدهدزن)).

بۆ بهیانی بۆ ژنه کهی گێراوه.

ئەویش به پروویه کی دردهژنگهوه دهئیت:

- هەتا ئەو سەر شۆره حەرەسیان بیت پزژیک هەر لیتدهدزن.

۲- مادام وایه:

له سالی: ((قاله.. له خەت گیراره)) دا کابرایهک له شاری هەولیر

به خۆ. گویدریژهوه له سەر ئەوخه تهی بۆ په رینهوه کرابوو ناپه پتهوهو

دهگیریت و داوای پارهی سزا له خۆی و کهره کهی ده کهن.

بهس پارهی سزای کهره که نیوهی هی خۆی ده بیت.

کابرا زۆر ههول ده دات عفوی بکهن بی فایده ده بیت. که دنیسا

ده بیت هەر لێیده ستین و ده ئیت:

- ((مادام وایه هەر وه کی کهره کهم حسیب بکهن)).

۳- ماکوشی ماکوشی:

من و خوالیخو شبور ((مهلا عه باسی برابم کاره وان)) ناوره بووین.
نه و چمکه بوو.. و له من کورت و لاواز تر بوو. ته مه مان ده دوازه سالن ده بوو.
له حوجره ی گوندی ((لاوه ر)) ای بنار کینوی ((قهره چوغ)) فه قی بسورین و
ده ماخویند.

رؤژیک عه ره ییکی به ((دو)) قه سپی هینا ناوایی. من و عه باس
پاره مان برد قه سپ بکرین.

عه رب بۆ قه سپ کیشان به تهرارزوو چۆکینکی گه یانده بووه عه ردی و
چۆکه که ی تری بلند کرد بوو. دیشداشه که ی تۆزیک له سه ر نه و پیتییه ی بلندی
کرد بوو لاکه و تبوو. و چشته که ی له دهره وه بوو. و ده تگوت ماری ره شه.

هر نافرته تیک بۆ قه سپ کرین ده هات ده ییدیت و به چارزگی ملی
چاوی ده گرت و ده چوه لایه که ی دیکه ده وه ستا.

من په له پیتکه م خوار بوو، که چی مه لا عه باس یه کاو یه ک بوو. ناگای
لینه بوو.

من چووم به دزی خه به رم دایه. له لایه که ی دی وه ستا بوو. و گوتم:

— له و چاوه ته هه ره که تیک بکه.

هه رکه دیتی گه را به ردیکی به نه ندازه ی قله نۆکینکی په ییدا کردو
به هه موو هیزیه وه له سه ره که یدا.

عه رب له گه ل گوتنی:

— یه یابه .....

یه ک رم له خو ی هه لداو قه سپی ناو تهرارزوو په رت و بلاو بووه وه.

خه لکه که پیتیان گوت:

- چ بوو..؟.

له گهڼ هه لپشافتنی گه لو گوانی گوتی:

- ماکوشی ماکوشی = چ نه بوو چ نه بوو.

به م جزره نه ده بمان پیتداپوشت.

۴- مام سۆفی:

خوالیتخوژشبوو ((مام سۆفی مه ولود)) ی گوندی ((باغه مره)) ی نزیك گوندی ((مورتکه گه وره)) هه موو پۆژی جومعه بۆ نویتژ ده هاته گوندی مورتکه.

که ره که ی ماکه ر بوو. پۆژیک هات به ((ته له ب)) بوو. پیتیان گوت:

- مام سۆفی ماکه ره که ت بۆ چاناکه یت؟.

نه ویش گوتی:

- نیره که رم ده ست ناکه ویت.

گوتیان:

- چ زۆره نیره که ر زۆره.

دوو پیاوی ئاواپی له م ساته دا په یدابوون ((ناوهیتانیان هه موار نییه)) یه کیان بالا به رزو به شاقه ل، نه ری دی گچکه و لاوازو پوزه.
مام سۆفی به سه ربادانی ناره زایی یه وه رووی له هه ر دوو پیاوه کان کردو گوتی:

- کا.. له نیره که ریکی حالۆری نه وه ای چاک بکه م، کا.. له نیره که ریکی پوو خه له ی نه رها .

۵- مامۆستا که رسم:

پیاویک له گونده کانی دهووبه‌ری شارۆچکه‌ی ((قوشته‌په)) له مانگی
ڕه‌مه‌زان ده‌چیتته لای مه‌لای ناوایی ((سه‌رفته)) ی بدات. ناوی کچینی
له‌بیر ده‌چیتت و ناچار.. رووی له‌خه‌لکه‌که‌ی ده‌ووڕ به‌رده‌کات و ده‌لێت:

— ته‌ری ژنی سواری ناوی چیه‌؟.

((سواریه‌ پیاویک بوو سه‌رده‌مایه‌ک، به‌خه‌زانه‌وه‌ چایه‌خانه‌ی له‌سه‌ر ناوی
(مورته‌که)) ی گچکه‌ی سه‌ر شه‌قامی که‌رکوک دانابوو ((.

ئه‌وانیش ده‌لێن:

— ناوی ((که‌لسوم)) مه‌.

ئه‌ویش رووی له‌مه‌لا ده‌کات و ده‌لێت:

— مامۆستا که‌رسم.

۶- مه‌رجی مێره‌ کورنی بیوه‌ژنیک:

بیوه‌ژنیکێ ته‌رو بر ده‌بیتت و ده‌لێت:

— من مێرد به‌ پیاویک ده‌که‌م یه‌که‌م شه‌و پینج گانان بکات.

موشته‌ری نابیتت تاکو رۆژنیک ((حه‌مه‌ ره‌ش)) ناویک ده‌لێت:

— من شه‌وی یه‌که‌م پینجته‌ له‌گه‌ژ ده‌که‌م.

مێردی پێ ده‌کات.

شه‌و له‌بریتی پینجان شه‌شان ده‌کات.

بیوه‌ژن له‌خۆشیان ده‌لێت:

— چاوی چاوم حه‌مه‌ ره‌ش

قه‌ولمان پینج بوو کردت به‌شه‌ش.

۷- مەدەر دارو ئاۋ خۆرەۋە:

مەدەر دار لە دەشتى ھەولتەر زستانان بە خزمەت كوردنى مەرو مالات زۆر ھىلاك دەبوو. لە نىيەشەودا ھەلئەستا ئالىكى دەدانى و ئەگەر مەرىك لەسەر زان بووايە، ناچار دەبوو لە ديارى بووەستىت و رزگارى بكات و فرچكىش بداتە بىتچوۋە كەى.

كەسانى فەقىر ئاۋ خۆرەۋەش شەوان لەبەر ناگر دادەنىشتن و ھەتا بە يانى لەژىر پىتخەف نەدەھاتنە دەرەۋە دەيانگوت: ((

— دادەنىشم لە ديار پۆلىيە سۆزى

كىرم بە قوونى مەرى زۆرى)).

ھەر كە بەھار دادەھات ئاۋ خۆرەۋە فەقىر بە يانى و نىوەرۆ خواردينان تەنيا نانە وشك بوو.. و مەردارىش تىر سپياتى = ((ماست و پەنىر لۆرۆ كەرە رۆن)) دەيانگوت: ((

— دەخۆم نان و پەنىرى

كىرم بە قوونى فەقىرى)).

۸- مەگەر بەسەر.....

سەردەمايەك بەھۆى نەھاتى و قريپەۋە گۆشت خواردن زۆر كەم دەبىتت و ھەندىك لە خەلكى ھەژارى گوندىك لە تامەرزىيى يان شەو كۆپەر دەبن.

بۆ ئەۋى حال خۆشەكان بەزەبى يان، بە خەلكە ھەژارە كە داىتتەۋە مەلا لە خوتبەى جومعەيە كدا دەلىتت:

— هدرکه سینک ناژه لیک بکوژته وه و گۆشته که ی به سهر خه لکی تامه زرۆ
دابهش بکات له رۆژی قیامه تدا بۆ ده بیته ((بۆراق)) و له پردی سیراتی
ده په ریخته وه.

رۆژی دواپی پیژنیکی دیندار به مه لا ده لیت:

— مامۆستا من به رانیکی گه وره م کوشته وه و گۆشته که شم هه موو
به سهر خه لکه که دابهش کرد، نایا له رۆژی قیامه تدا له پردی سیراتی
ده په ریخته وه.

مه لاش ده لیت:

— به لی ده تپه ریخته وه.

— بهس مامۆستا: به داخه وه گه یشته مالی جیرانه که تان و خلاس بوو.

مه لاش ده لیت:

— چما بۆ مالی منت نه بردوه!

— ناوللا.

مه لا به توره پی یه وه ده لیت:

— مه گه به سهر نه و کیره ی دا به ریخته وه.

۹- مه لا و خوتبه دان:

مه لای گوندیک هه موو جاری له رۆژی هه ینیدا یه ک خوتبه ی
ده خوتنده وه.

رۆژیک چهند گه نجیکی مه فتوو خوتبه که ی له بهرگی جوبه که ی
ده دزن و تاکو بزانی، به بی نوسخه ی خوتبه که چده کات.

مهلاش ههركه هه‌لدهستهوه خوتبه‌بدات و ده‌ست له‌به‌رکی جوبه‌کە‌ی
 ده‌نیتت خوتبه‌کە‌ی نه‌ماوه. یه‌کسه‌ر ده‌حسیتت خوتبه‌که‌یان لیدزیوه.
 له‌گیرفانه‌کە‌ی تری خوتبه‌یه‌کی یه‌ده‌گی هه‌لگرتبوو. و ده‌ری
 ده‌هینیتت و به‌زهرده‌خه‌نه‌و روویه‌کی گه‌شه‌وه، له‌کاتی گوتنی: ( )
 الحمدالله پم الحمدالله.....))، به‌هیتانی بردنی ده‌ستیکی قوچاره‌وه
 ناماژه‌ی بز خه‌لکه‌کە‌ی ده‌کرد.

۱۰- مه‌نه‌لۆجی نه‌مپیتر:

ژیانی کوردان به‌ره‌و خیره
 کاره‌بایان به‌ نه‌مپیتره
 ده‌ نه‌مپیتر به‌س بز پاره‌دار
 چوار نه‌مپیتریش شه‌نسی هه‌زار
 له‌هاوینان قرچه‌ی ته‌مووز
 هه‌راسانه‌ چرکه‌ی فیوز
 هه‌رکه‌ چرکه‌ی فیوز بیسترا
 خه‌وی چاوان لینگرا زرا
 یاللا راکه‌ن بز ده‌ره‌وه
 په‌لی سیرکیتت هه‌لده‌نه‌وه
 سه‌فاو مه‌روای نیوه‌پژیان
 پشو سواری و زرچه‌ی هه‌نیان
 هه‌رتۆ ما‌بووی له‌کۆری ژیان
 تۆش به‌خیر بیتت گۆلی باخان.

۱۱- مه هاجهی کهران:

لهسالی ((۱۹۶۳)) دا گۆر به گۆر چوو: ((به دره دین عه‌لی)) ی موته سه‌ریفی نه‌وسای شاری هه‌ولیر بوو شه‌کرو چاو زۆر شتی تری قه‌ده‌غه‌کرد بۆ.. دینه‌اته‌کان بچن. یه‌ک کیلۆ شه‌کر له‌سه‌یته‌ره‌کان ده‌رباز نه‌ده‌بوو.

خه‌لکی گونده‌کانی ده‌ورو به‌ری شار، ناچار به‌سواری گویدرێژ ته‌فتیش نه‌ده‌کرا ده‌چوون پنیوستی رۆژانه‌یان ده‌کری.

به‌دره‌دین عه‌لی هه‌ر کهزانی هه‌ر سوار گویدرێژێک ده‌هاته‌ شار که‌ره‌که‌ی ده‌گرت و کابرای به‌ره‌للا ده‌کرد. که‌ریکی یه‌که‌جار.. زۆر گیران،، هه‌ر بۆیه‌ ته‌و ساڵه‌ له‌لایه‌ن خه‌لکه‌وه‌ به‌سالی ((که‌رگیران)) نار ده‌بردیت.

که‌ری به‌سته‌زمان. به‌بی نالی‌ک و ناو له‌لای ((قه‌زاوه)) نزیک نه‌خۆشخانه‌ی کۆماری، نه‌وسا چۆل بوو، له‌نیو سمیک به‌ند کرابوون خاوه‌نه‌کانیان ناچار رۆژی ده‌چوون، ناوو ئالیکیان بۆ ده‌بردن. هه‌ر که له‌خه‌لکه‌که‌ی پرسیا‌ده‌کرا:

- کینه‌ ده‌چن؟-

- ده‌چینه مه‌هاجه‌ی کهران.

۱۲- مه‌ی بارید:

پیاویکی کورد ده‌چیتته‌ شاری موسل. عه‌ره‌بسی نه‌ده‌زانی. کاتیک بیستی کابرایه‌ک بانگ ده‌کات:
- مه‌ی بارید. مه‌ی بارید.

نەویش دەبیته مەراقی و دەیکرپیت. هەرکه دەغواتهوه دەلیت:
— هەر دەلین: مەدی بارید، مەدی بارید بەحەقی خودا تام ئاری ساردی
لیندیت.

۱۳- مەیشۆن:

ژنیک پیاره کەمی نەمری خوی بەجی دەهینیت و زۆر بۆی بەپەرۆش
دەبیته و گریان بەرۆکی بەرنادات. هەرکه تەرمە کەمی بۆ شۆرین
لەسەرتاتە شوار دادەنن نافرته که بە گریانیکی گۆرتەوه دەلیت:
— مەیشۆن، مەیشۆن دوینی خۆی شوشتووه دوینی.

۱۴- مەیشۆن بێ کەله باب ناییت:

کۆرپیکی گەوهه و چەند پۆژی، دەربارهی نیملای زمانی کوردی لەشاری
هەولێر بەسترا.

((بەداخهوه سألە کەم لەیاد نەماوه)).

چەند نووسەری پۆژەهەلتی کوردستانی داگیر کراویش بەشداربوون.
لەدانیشتیئێکدا سێ نووسەری نافرەتیان لەپشته من دانیشتەبوون.
یەکیکیان رووی زاری تینکردم و گوتی:

— مامۆستا بۆ لەزێده هەمووان تەنیا جەنابت کلاوو جەمەدانیت
لەسەرە؟.

منیش گوتم:

— مەیشۆن بێ کەله باب دەبیته؟.

هەرسینکیان لە حریتەیانداو گوتیان:

— ئێمە رازینە جەنابت بیته کەله باجان.

۱۵- مندال بون په خوايه:

دوونافره تی دژستی یه کتر دست به قسان ده که نو یه کیان ده لیت:

- کیژی من نه و احدت سالی په به قه میړدی کردییه و مندالی نه بووه.
نه ویدیکه لیبوهرده گرتووه و ده لیت:

- خوشکم مندال بون به میړد کړنی نییه، په خوايه، په خوا.
بژ نه ووی قسه که ی خوی پی به لیتیت و ده لیت:

- کیژی من چ میړدیشی نه کردییه و دوو کورپژکشی هدییه.

۱۶- مندالی پی نه گرته:

له زه مانی زوو نه گهر مندالیک، به هوی نه خوځشی، یاخو له بهر
هدرشتیکي دی درهنگ پتی بگرتبووايه، خاوه نه که ی له کاتی دابه ستنی
نوژی هیینیدا هدر دووی پی منداله که ی ده به ستاو له بهر ده گه ی حدوشه ی
مزگه وتی داده نا.

نه و که سه ی له پشان له مزگه وت ده هاته ده ووه پی منداله که ی
ده کرده و.

گوایا به م ته رزه منداله که پیده گرت.

۱۷- من له تیتستاره هیچم:

له زه مانی زوو پیاوړیک له شاری هه ولیر هه بوو ((سالخه شیت)) ی
پیده گوترا. نوبات به ((سالخ ناغا)) بانگ ده کرا.

له هینده قسان شیتیکي به داک و باب بوو. و له هینده قسانیش
عاقلینکی ته وار.

رژژنیک عدریف شورته یه ک ده چیتته لای داده نیشیت.

سالحه شیت پئیده لیت:

- تو ئیستا چیت؟

- عریف.

- پاشدان ده بیته چی؟

- ره ئیس عوره فا.

- درایی؟

- موفه وهز.

- پاش موفه وهزی؟

- ملازم.

- پاشدان؟

- معاونی مه رکه زنگ.

- درای معاونی؟

- مدیر شورته.

- له پاشان؟

- وهزیر.

- پاش وهزیرایه تی؟

- هیچ.

سالحه شیت پئیده که نیت و ده لیت:

- تو نه و هم موو پله یه ده بری نه و جا ده بیته هیچ. که چی من هه ر له

نیجاده وه هیچم.

۱۸- من وامزانی:

بیوه ژنیك شوانیكى ده بیټ رۆژنك شوانه كه له نزیكیدا داده نیشیت و دهنگینكى لیوه دیت. بۆ ئه وهی تیجۆلیت تاچه پۆك ده گریټ له سه ری منداله كه ی نیو كۆشی ده دات و ده لیټ:

— خۆره چه ره ت لیكه ویت نه و تره ت بۆ كر د!

چه ند رۆژنكى پیده چیت نه و جاره شوانه كه دهنگی لیوه دیت و ناکاته نامهردی شه پینكى حیل له سه ری منداله كه ده دات.

بیوه ژن به ته وره یی یه وه ده لیټ: ئه یه رۆ.. نه وه بۆ له و منداله تدا!!
ئه ویش ده لیټ:

— من وامزانی ئه وه ی له و ماله تر بکات شه پ له سه ری مندال ده دات.

۱۹- موویك به قوونمه وه ناهیلیت:

پیاویك چیلینكى به ((كه ن)) ده بیټ و له گه ل كوره پارچه له كه ی خوی ده بیاته مالنك له په رگه ی ناوایی جوانه گایان ده بیټ.

خاوه ن جوانه گایه كه ده لیټ:

— جوانه گایه كه مان ناپه ریت.

ئه ویش ده لیټ:

— من واده كه م بپه ریت.

موویه ك له قوونی جوانه گایه كه ده رده كیشیت، جوانه گایه كه ده په ریت،

جاری دووه م و سییه میش هه ر ناوا.

هه ر كه ده گه رینه وه باوكه به كوره ی ده لیټ:

— لای دایكت نه گپه رته وه.

- بۆ..؟.

- بەحقى خدا موونىك بەقورنمەۋە ناھىلىت.

۲۰- مېروۋانى:

رۆژنىك بەرىتكەوت لەناو تەكسىيە كدا، لەتەك پىاۋىكى پىرى ھەشتا

سالىدا سوار بووم. بى ئەۋەى بمناسىت ھەر زوو گوتى:

- كاكە بزانه ژنىكم لۆ نايىيىيەۋە.

منىش بەحەيرمانەۋە گوتم:

- چىت پىئاۋە؟.

بى سى و دوو گوتى:

- نەخىر.

- ئەدى لۆ چتە؟.

بەبزەيە كەۋە گوتى:

- مېروۋانىنى لەگەل دەكەم.

۲۱- مېواندارى عەرەبى بەدو:

سى چوار كوردى رېبوار تووشى ھۆبە رەشمالى ((عەرەبى بەدو)) ان

دەبنو لادەدەنە ژىر.. رەشمالىنىك.

سەير دەكەن ھەرچى مەنجەل و قاپ و قاچاخى مالەكەيە ززر پىسەو

پاشماۋەى ((شىو)) يان پىتوە دياربوو.

نەوانىش پىزىيان نەھات نانى بخۆن و دەچنە رەشمالىكى تر.

بەپىنچەۋانەۋە ھىربارىيان زۆر پاك و خاۋىن دەپىت.

دوای نان خواردن ھەر كە وىدەكەون خانە خويىە نويىە كە دەلىت:

— نهوان سه گيان نيهه تاكو پاشماوهی چيشتی نیو قاپو مه نجه لیان
بلیسته وه، سوپاس بوخوا نیمه سه گمان هه یه .

پیتی - ن -

۱- ناگۆرمهوه:

- کابرایه کی دهشته کی رانکینکی کۆنو درای له پی دهییت.
- پیاوینکی دیکه ی مه فتووق شهروالی نوی دهییت و دهلیته دهشتیه که.
- لۆ ناتییت رانک و شهرواله که مان بگۆینه وه.
- ناخیر هی جه نابت نووه و هی من کۆنه.
- من رازیمه.
- هه رکه له پیده که نه وه کابرای مه فتووق دهست ده داته نیفۆنی رانکه که و دهیه ویت، به پینچه وانه وه له پیتی بکات.
- دهشته کییه که دهلیت:
- نه وه چده که ییت؟
- ده مه ویت که رخی قوونت بجه مه راست کیرم.
- دهشتیه که تووره دهییت و به هه لچونه وه له گه ل گوتنی: ((
- سه ی له بابی سه ، به و نه و عه بییت له گه لت ناگۆرمه وه)) .
- رانکه که ی لیده ستینته وه.

۲- نانی بیخوی و تری سوور:

شهوینک له تازیسی سهیده کانی خوازام، له گوندی ((جدیده)) ی
((بهراهنه تی)) مامه ره. کابرایه کی ناپووت و شهک شپو خراپ و پیش
به نارینک هاتوو. و گوتی:

- فلان کهس نانی بیخوی ده خوات و تری سوور = ((سویر)) ده کات.

منیش نهو قسه یه له ژياندا یه که بچار بوو بهرگویی بکه ویت و زۆر پی
سدرسام بووم و به خۆم نه وه ستام و گوتم:

- کابرا تو قسه ت له قه ده ره بچمت یه ک نییه.

به ده له چوونه وه گوتی:

- بۆ .. بچم چیتی؟

ویستی قسه ی ناره وام حه واله بکات، به لام یه که له خوارزا کام پینگوت:
- نه وه فلان که سه.

مالی ناوا بیت قسه که ی قوت داوه.

نهو پیساوهش خوالیخو شبوو: ((ده رویش سه لیم)) ی گوندی
((قه تهوی)) ابو. لهو رۆژه وه بووین به دۆست و ناوه ناوه سهردانی ده کردین.

رۆژینک پیم گوت:

- وه زعی به ده نیت کووه؟

گوتی:

- کووبی. پیشان په له میزه له سهر سهری خۆم ناوا ده کرد، که چی
هه نو که هه رچه ند هه ول ددهم هه ر به گونم شو رده بیته وه.

۳- ناره للا:

پیاویکی یه ختیار چایه ی بز چند که سان تیده کرد.
کورپکی گنجی کوره که، قه شمر باز بوو دوی خوارده وهی چایه که
پیاله که ی سهر نخوون له سهر ژیر پیاله داده نیت و ملاکیش له سهر
دهداته وه چایه چیه که.

نمایش یه کسر ده نیت:

— ناره للا به قوزی دایکت نهرم و ته رتیه له قوونی من.

۴- ناو نووس = ((نحسا)).

له ناو نووسینی سالی ((۱۹۷۷)) د ا من گه ره کی باداوانم بهر که وت.

چومه مائیک تازه بز یه که مجار کورپکیان بوو بوو.. باو که گوتی: ((

— ماموستا من نوم ((حوسین)) هه ناوی کوره که شم ((سه دام)) هه.

ویستم بنووسم ژنه که ی به تووره یی یه وه گوتی:

— نه خیر ناوی سهر داره.

کابرا دووباره گوتی:

— ناوی سه دامه.

ژنه گوتی:

— ناوی سهر داره.

منیش گوتم:

— نازانم به گوئی کیهانتان بکه م؟.

ژنه که به هه لچوونه وه گوتی:

— کاکه کور کورپ خومه و ناوی: سهر داره.

منیش گوتم:

— ههتا قسهی جهنابت دهشکیت ملی شهیتان بشکیت.

نووسیم — سهردار.

کابرا چاری به خۆدا شۆر کردهوه.

۵- ناوی خواش ناهینم:

رۆژنیک چند کهسانیک بهمه لایه کی شیعه ده لیتن:

— پینج ((۵)) ههزار دینارت دده دینن له خوتبهی جومعه دا ناوی

((حوسین)) مه هینه.

— نه گهر په نجا ههزارم بدنه نای خواش ناهینم.

۶- نه خوشیتکی:

لهزه مانی زوو دوو ژنه قهره ج روو له ناوایی یه که نه و یه کیتکیان
ده چیته حدوشه ی مالتیک چۆل ده بیت و له ده رگای ژووری ماله وه ددهات و
ده لیت:

— کی له ماله؟

تومه ز نافرته ی ماله که چوو بووه کۆلی دهشت و نه و زه مانیش ژنو
پیاو له یه که دهسته شمه کی بهریان زیاتر نه بووه. پیاوه که شهرواله که ی بۆ
شۆرین بردرابوو. و ناچار بوو، ههتا بۆ دیته وه خۆی له ژیر پینه ف نابوو.
به ده ننگه که ده زانیت ژنه قهره جه و پینده لیت:

— من نه خوشم ده رگای بکه وه.

هه رکه پی له ژووره وه دهنیت و پری ددهاتی و کاری خۆی له گه ل ده کات.

که نافرته که دیتسه دهرهوه تووشی هارپتیه کهی ده بیست و ده یه ویت
بچیتسه ماله که و پینده لیت:

— مه چوره نه و ماله نه خوشیتی زور سه گبابی لیه.

۷- نه ده پچری، نه ده بردری:

زه منی زو و دژم بۆ کاسبی له گونده کان ده گه ران. خیمه یه ک، دووان،
هدتا چواریشیان، له ناوه راستی ناوایی هه لده دا.

پیاوه کان بیژینگ و سه رهندو هیله گ و ته شی و تیژگ و ناوبریشک و
خوخوله و شتی تریان درووست ده کرد.

نافرته کانیا ن نه و بابه تانه ی باسکران له ناو ناوایی یان ده گنرا و
ده فرۆشت.

جاریک نافرته تیکیان گه نچ و که له گه ت و رهش نه سه ر، به ته نیا به ره و
گوندیکی نزیکه ی بیست ((۲۰)) ده قیقه دوور له و گونده ی باره گاکه یان
لیته لدا بو و ده چیت. هه رکه ده گاته دیه که نافرته تیکی به ته مه ن و دنیا
دیته و بهر گویی هه لده دات:

— کیژم تۆ به تاقی ته نی له رنیا ن ناترسیت؟.

نه ویش ده لیت:

— له چی به ترسیم.

نافرته ته که ده لیت:

— نه وۆرۆ شوان هه یه له و ده شته له سه ر که ریاز نادات، له سه ر جه نابت

کو و پاز ده دات.

به پینکه نینه وه ده لیت:

- پلکی چهرمه نه ده پچری، نه ده بردری.

۸. نفس الخری:

له زمانه به عسی گۆربه گۆرچوودا، گهلی کورد له سهیته ره کان زۆر
نه زیهت ده دران. نه خاسمه سهیته ره ی ((شیراوه)). گوندیکه له سهه

شه قامی که رکوک، باکووری شارۆچکه ی ((پردی)) یه.

رۆژنیک نیرینیک له به غداوه به ره وشاری ههولیر ده چیت.

هه رکه ده گاته سهیته ره که بهر پرسه که به نه فهره کان ده لیت:

- یاللا دابه زن.

هه موویان داده به زن ته نیا یه کیک نه بیت.

به پرسه که پییده لیت:

- بۆ دانه به زیت؟

نه ویش ده لیت:

- من کورد نیم تورکم.

به غه زه به وه پییده لیت:

- نفس الخری - إنزل.

۹- نه که یه سووره نه که یه:

سه رده مایه ک ژنه ره ونده کان بۆ گه نگره پتواسان له کویتستانه کان

به کۆمه ن ده گه ران. هه رکه تووشی پیاویکی ریبواری لاییده بهات بوونایه،

به سی چواریکیان ده بیان گستره به رزه فتیان ده کسرد و شه پوالیان

له پییده کرده وه.

نافره‌تیکیان کۆشی خۆی هه‌لده‌مائی و عه‌وره‌تی پیاو و ژنه‌که‌یان
به‌رامبه‌ر یه‌کتر.. راده‌گرت و شه‌پله قوونانیان پێده‌کردن.
نه‌گه‌ر عه‌وره‌تی پیاوه‌که بجوولابووايه ، به‌سه‌لکه شه‌کرۆکان ئێیاننده‌دار
ده‌یانگوت:

- نه‌که‌یت سووره نه‌که‌یت.

.....

شه‌کرۆکه = که‌رته‌شی. گيايه‌کی به‌هاری و درکارييه و نيرکينکی باريکی به‌رزی
هه‌يه و سه‌روه‌ش توپينکی درکارييه.

١٠- نه‌ينۆک:

رۆژێک چومه‌ شار، ئۆ ئه‌وه‌ی هاوسه‌ره‌که‌م دلخۆش ببيت نه‌ينۆکينکم
به‌ ديارى بۆ کړی. ده‌مزانى به‌عه‌مري خۆی ئاوینه‌ی نه‌ديتووه‌ و ناشازانيت
چيه. هه‌تا بزائم که‌ يه‌که‌ بچار خۆی له‌ناو بينيت چ ده‌کات، به‌نه‌نقه‌ست
له‌ناو سه‌ندوو، به‌رامبه‌ر ده‌رگام دانا. کاتیک ديتم له‌گه‌ل ده‌رگا کردنه‌وه‌ی
سه‌ندوو که‌ له‌ زروو که‌يه‌کی وايدا به‌ندی دلمی پساندو له‌ به‌رخۆمه‌وه
دامه‌ به‌ر مه‌زنده‌دانو :))

- ئيللا بيللا بچمی خزی به‌ نه‌جنده‌ی خه‌ملاندووه. نه‌گه‌رنا ئه‌وها..
نه‌يه‌زرووکان)) .

بى ئه‌وه‌ی زارى له‌گه‌لم بگه‌رپت به‌له‌خۆدانو. بروو رنينه‌وه‌ به‌ره‌و مالى
بابی، که‌ دراوسيمان بوو هه‌يه‌ی ئينکرد.

من نه‌وندهی له خه‌سوم ده‌ترسام، نه‌ونده له‌خوا بترسابورمايه به پیتلاوه‌وه ده‌چومه یه‌هه‌شت. له‌و گۆزه زنده‌قم لیتی چوو بوو، نه‌خه‌سه‌له نه‌و قه‌باحه‌ته‌شی بینه‌ پال. ((به‌حقی خودا حه‌یام ده‌کاته حه‌یای پیاز فرۆش)) مه‌ولودنکی گه‌وره‌م له‌ خۆم گرت، نه‌و که‌ره‌ته به‌سه‌لامه‌تی له‌ده‌ستی قوتارم. دیتم وا له‌پیشه‌وه به‌هه‌له داوانه‌وه دیت. ویستم پیش کار له‌ کارترزانی، به‌ پیره‌وه بچم و له‌ واریقاته‌کی حالی بکه‌م، به‌لان های.. هوو.. له‌جاری نه‌وها هه‌لچوونیدا، گوئی به‌باوکی خۆی نادات و هه‌ر له‌ دووره‌وه به‌ ده‌نگینکی حیل و پر غه‌زه‌به‌وه گوئی:))

— قوره مه‌یته‌ری سه‌یانی له‌چاو پیوان ده‌لینیت چوشتیری به‌راویشته‌ی تۆ هی نه‌وه‌ی ژن به‌سه‌ر کیژی من بینه‌ت!! .

هه‌رکه نه‌وه‌م لی بیست بۆم واژی بووه‌وه:))

— که‌ر له‌ کوی که‌وتوه‌وه کونده له‌کوی دپاره‌)) : خیزانه‌که‌م ره‌سی خۆی به‌ نافرته‌تیککی دی له‌قه‌له‌م داوه. پشوری تۆخه‌م هاته‌وه به‌رو مچورکه‌ی خۆشی له‌ناو شاده‌ماره‌کانی جه‌سته‌مدا میرووله‌ی کردو به‌ پینکه‌نین و سی جرتی له‌خۆ هه‌لداندا به‌دوایان که‌وتم:

حورمه‌که‌م به‌دایکی گوت: وا له‌ناو سه‌ندووقی داناوه.

له‌گه‌ل کردنه‌وه‌ی ده‌رگای سه‌ندووقه‌که‌و دیتنی شیوه‌ی خۆی له‌ناو نه‌ینۆکه‌که‌دا، له‌ حریته‌یه‌کی وایدا له‌ دووره‌وه ده‌بیسترا.

من وای بۆچوم پیشتر ناوینسه‌ی بینیبیت و هه‌ر زوو رووی به‌لامه‌وه، وه‌چه‌رخانده‌وه‌و به‌زمانی خه‌سوواتیه‌وه گوئی:

— رۆله ژن له‌دنیا‌دا قات بوو بینه‌ت ته‌نیا نه‌و پیره سه‌یه نه‌بیت.

۱۱- نووسەر:

بئوھژنىك كچىكى زۆر جوانو تەرۈپرى ھەبوو. بېريارىدا كچەكەي.
لەبەر ئەو نووسەر بى ماندوو بوون و كاسبى ھەلال پارەي لەملاو لەولا
دەست دەكەويت بداتە نووسەرىك. ئىتەر نووسەرىكى بەدل كەوت كىژەكەي
گوازرايەو.

دوای ھەفتەيەك، دووان بووك بۆ باوھخزون گەراوھو داىكى لىي پىرسى و.
- ھا.. كچم چتۆ مېردە؟.

بەدلساردىيەو گوتى:

- لەبەر نووسىنى كاغەز ھىشتا دەخلى منى نەكردووه.

ھەفتەي سىيەم و چوارەشم ھەر ئاوا.

دايكەكە زۆر پى دلگىر دەيىت و دوای مشوور خواردنىكى زۆر
پىيدەلىت:

- رۆلە ئەو ھەو ھەركە خەرىكى نووسىن بوو تۆ ئاوەلكراسەكەي خۆت
لەپى بکەوھو ھەردوو لىنگت بەرامبەرى قوچ بکەوھ ئەوسا ھەركە
سەرىدەزگاتەو، بەدىتنى زەوقى ھەلدەستىت:

ھەركە ھەو داھات خەسورەكە دەچىت لەكونى دەرگاۋە تەماشاشا دەكات.
كاتىك دىتى نووسەرەكە سەرى بلندكردو دەستى بۆ درىژ كرد.
دلىيا بوو. گوتى:

- تازە كار لەكار ترازا.

گەراوھ.

بۆ بەياني دايكەكە گوتى:

- ها.چ بوو؟.

- هيچ.

- كچى به خزم بهو چارانه م ديت دهستى بز برد.

به پينكه نينه وه گوتى:

- كچى په نجهى پى تهر كرد تاپه رى كاغزى پى ناوا بكات.

۱۲- نيره كره ديزه:

سى چوار تنه كه ميژمان هه بوو رۆژيك خسته سهر پشتى نيره كره
ديزه له ديهاته كانى دهووبهر، بۆ باراش بيفروشم، رۆژى يه كه م
له به يانبيه وه هه تا ئيساره گه رام هيچم بۆ نه فروشرا. رۆژى دووم و
سييه ميش ههر هيچ.

((سۆرى)) ي خيزانم به روومدا هه لشاخو گوتى:

- نهرى پياوه كه تو به ناو نه واسه رى سى رۆژانه نهو ميژهى ده گيريت
نهو جا هيشتا كيشيكت نه فروشتوه!.

- نافرهت چيت لى بشارمه وه نيره كره ديزه ليتاگه ريت بيفروشم.

باوه رى نه هات و به درزى حه ملاندو گوتى:

- پياويژكه قسه يه ك بكه خه لك بيت باوه ر بكات.

- حورمى بهو ردينه سپيه مه وه درۆم هه لنه به ستاوه.

به هه لچوونه وه گوتى:

- نه دى كه رخزى هه يه هه تا نه يه لىت ميژو بفروشيت.

ههر نه وسات ميژوه كه م له سهر پشتى نيره كره ديزه داناو قه وچيم

گرت و بردمه وه ده ره وهى حه وشه و گوتم:))

- ده‌ت‌ماشاکه)).

هدر گوتم :))

- هژ...ی میوژ)) نیره‌که‌ره‌دیزه یه‌کسه‌ر ده‌ستی به‌زه‌رین کرد هه‌تا
من سکوت‌م نه‌کرد نه‌و بز سانییه‌کیش نه‌ی‌پ‌بیه‌ره.

بز دل‌نیایی دووهم، سیه‌م جاریش ناوا.

نه‌وجا پووم تینکرد و گوتم:

- نافرته خۆ حالی بوویت. له‌به‌ر زه‌په‌ی دیزه هیچ‌کس تین‌گات من

بانگی چده‌که‌م تا‌کو بین لیم بکرن.

زه‌رده‌یه‌کی ته‌لخی هاتی و گوتم:

- دیاره نیره‌که‌ره دیزه‌ی ناخوری زه‌مانه.

عه‌نتیکه لیره‌دایه: له‌باشووری کوردستان ده‌نگی شیخه‌کان هه‌رده‌م

به‌سه‌رده‌نگی که‌سانی رۆشنی‌پرو نیشتمان په‌روه‌راندا زاله.

پیتی - و -

۱- وەحەى دلداری:

لە هەردەتى مۆزە مۆزى لای دابووم و کورپىكى كۆك و چوارشانە و تىكچەقى و تا دەست هەلینیت بالا بەرزو دیدە گەرە و مەرانی و لسوت بەرزى و اشام بە سەپانى خۆم نەدەزانى و لە هەموو دەراویكىش ئاوم نەدە خوار دەره.

زۆرەى كیژو كاری ناوایى خواخوایان بوو خۆم لە قەرەیان هەلسووم، مالى حەزى دل خراپ نەبیت، ماری بى ئیجازە بوو. و بە خەیا لیش بۆ شتاقیان دانەدە وەر اوو و بگرە بیزم نەدە هات بەتى چاویكى كە مەیش سە پیریان بکەم و لە دلەوه:))

— تۆ خوا منو ئەو گیسکە بەراویشتانەیان گوتووه)) . تەنیا یە کینکیان نەبیت ئەویشم بە گۆمكى گۆبال، لە نینو چەندین کیزانى ئاراییم نیشان کردبوو. كە حیلنك بوو بۆ خۆى: تە بەش پان و قولە مس و چاوشینی كۆترى. كوله گوپن، پەنجە گۆشتن. خوین ئەوە نەدە شیرین بە حەزى دلان بوایە ((لە یستۆك)) ئاسا تەنیا بۆ سیزە گرتن لە سەر ناولە پیدا رابگیرا بوایە.

گه‌رده‌نی کت و مت گه‌رده‌نی کارمامزی دهشتی قه‌راج و که‌ندیتناوه‌یه کاتیک له‌نیو قویانه ده‌غلان سه‌ره‌له‌ده‌بریت. نه‌و فرشته بسی‌ هاوتایه به‌جاریک ناگری تیبهر دابووم کاس و سه‌رخوشی وای کردبووم ته‌رحی سپیانیکی نه‌بان که ((بانوک)) بۆ باناندنه‌وه له‌سه‌ر به‌رخه‌که‌ی گیتژ هوری کردییت، خراتریشم لیته‌اتبوو. وینه شه‌نگه دل‌رفینه‌که‌ی له‌خه‌یال و ناخی دل‌مه‌وه سانیه‌ک چیه نه‌ده‌په‌ری.

نه‌خاسمه‌شه‌وان هه‌تا سیتیاری ده‌چوو خه‌وی له‌چاوانم ده‌هاپ‌ماندو گه‌وزانی به‌ملاو به‌ولای پیته‌ده‌دام . زۆرجاریش ده‌هاته خه‌ونم و به‌نازو نووزو چرت کیشانی دووراو دووره‌وه پیته‌ده‌تریقاوه.

وامدادبووه به‌رمه‌زنده: ((دل ناگای له‌دل‌ه‌و بی‌نگومان نه‌ویش منی خۆشده‌ویت)) که‌چی له‌م رووه‌وه خوا هه‌ر له‌ نیجاده‌وه په‌رده‌ی هه‌یار شه‌رمی به‌سه‌رمدا هه‌ل‌کیشابوو به‌هیچ کلوبابه‌تیکه‌وه تاسام نه‌ده‌کرد، له‌ ناستیدا چیر به‌چیری بکه‌م و هه‌ستی ده‌روونم به‌ روویدا هه‌ل‌ینم و بلیم: ((

— گیانه‌که‌م پر به‌دل تۆم خۆشده‌ویت)) . نیشاره‌و برۆ هه‌له‌ته‌کانیشم لاسوخه‌تیکی قه‌لب و ترووه‌اتی ترویان بوو.

تەنیا که به‌کنیدا گوزه‌رم ده‌کرد تیم هه‌ل‌ده‌کرده ((نحم)) یکی گه‌وره‌و به‌س، یاخۆ، که‌روو به‌رووی ده‌بووم به‌بافره‌و سمنله‌ خچکه‌وه لیسی موور ده‌بوومه‌وه. نه‌وکات هه‌ستم ده‌کرد گه‌شیه‌ک رووه تۆکه‌که‌ی داده‌گرت. نه‌مه‌ش بۆ دل‌ه گرگرتوه‌که‌ی من مه‌ره‌مه‌تیکی کاربگه‌ر بوو. و لیته‌ده‌بووه مچورکه‌ی خۆشی و له‌نیو ماسولکه‌کانم رهبازی ده‌کرد.

هەرکه لینی دوور ده که وتمهوه له خهنی خوشیان هەرچی نازای له شم بوو ده که وته جیهانی له خۆه لسانی جزئیانییه وه لامو ابوو دنیا سه رتاپا بوه وته مولکی من.

نه و جا به داخوه به هیچ چه شنیک نه مده توانی به ناکامی دلنی خۆم بگهه. ناوه لالا. زرته بۆزه که ی باوکی ته لاقی سی به سی پیتدا ابوو: سی ژن له مال دهرناچیت. خواش خوشکیتی نه دا بوومی تا کو ژناو ژن رازیم بکرد بووایه. هه بووهش نیمه به زه بری پاره له بن چنگیم راستاند بووایه. هه دردم له کیشمه کیشی نه وه دا بووم هانا بۆچ رینگایه که بهم: ((ئی... خۆ ناشکریت هه ناوا دهست به تان له سه ر تارو ئاگریم و ته کانیک له خۆم نه ده م)).

دوای هه لگیرو.. ته ته له کردنی چه ند رۆژو شه وان وام به باش خه ملاند: هه لی بگرم. به لی هه لی بگرم. له مه زیاتر چ رینگه ی دیکه شک نابم. نه به خوا. به لی چاره ته نیا هه لگرتنه و به س. هه لیده گرم تا که س جیمان پینه زانیت ده چینه ناو عه ره بان. نه مه ش خستمیه کۆری بیر کردنه وه یه کی زۆر و: ((

ئی... خۆ هه لگرتنیش گۆزتره نییه و محاله به کت و پری ببینت. له به را ییدا مشوور خواردنیک ی زۆری گه ره که. باکیژه ش من خۆش بوویت. ناخر من هه تا نه مرۆی حازری به چاک و خراپ، پر به زار نه مدوو اندوه و چۆن و به چ رینگایه که بۆم دیته رایی. نه خه سه له کچینکی ئابروو مه ندی لادینی و شاران نه دیته نه مه هه رگیز نه بووه ناشیبت. نه ی ته کبیر؟ قوری کیندهر به سه ری خۆم دا به کم و چ رینگایه که بگرمه بهر خوایه!)).

که و تمه نیتوان چالانو مالانی دوود لئییه و:))

— خو نه گهر بیتو خوانه خواسته به نسیم نه بیت ژیانم نه وسا بیتگومان
لینده بیتته ژیانی ((سامیری)) و که لکی ناوه دانیم هرگیز نامیتیت. ناوه لالا
که لکم نامیتیت)). ناحه قیش نه بووم نهوا سهر له چوار سالی ره به ق
دهدات نهوینی نهو بابان کویره ی له سکۆله ی چه پی دلته وه واقرمساوه هینز
نییه له جیهاندا، ههتا نهوده مه ی هه زه ته ی و ((قاییز)) چۆک له سهر
سینگمدا ده نیت به ناسته میش بیشله قیتیت. جا خوانه که رانه به یسه کجاری
له کیسم بچیت و به زه قه زه قی چارام سهر له باخه لی گه مپۆریک بنیت.
ههر چه ند سهرم ده هینا و ده بردو له دلته وه شیکۆم ده کرد له و ریگیایه ی گوتم
بترازیت زیاترم به خه یالدا گۆزه ری نه ده کرد. ناچار خۆشی و ترشی ملی بۆ
لاریکه مه وه، به لām له سهراییدا ده بسی هیچ کۆسپه و گری و گواران له م
رووه وه نه هیتلم و ته ختی بکه م. نه وکات مشوور خواردنی قولۆ و باسک
لیته ئمالینی سانایه و گپرو گرفتمان نایه ته سهر ریگا.

له پهره که ی دلته وه بریارمدا کۆششی له مه و دوام دراندنی پهرده ی
شهرمی نیتوانمان بیت. به لی: دلداریه که مان وابته قته وه خه لک و خوا
ههست پی بکه ن. نه وسا له ترسی ئابروو چوون و کوشتندا، به خواهیشتی
دلمانه وه نه و ریته ده گرینه به ر. نیدی له و ساته وه چاره چاوی پۆژیکی بوم
له په نایه کی نه دیو بۆم تیبتیه وه و چی رازی چوار سالی ده روونمه خری ،
له سیری ههتا پیازی به روویدا هه لپیژم.

پۆژان هات، پۆژان ریوشت نه و پاته م بۆ نه ره خسا. له به خته
دمۆره که ی مندا نه و له و ماره یه دا توربندییه کی وابسو ده تگوت پی

حسیایه. به هیچ کلۆجیتکهوه بۆم تی نه ده بووه. تاكو پوژتیک، وهك سروشت
مهیلی له سه ر بیت كتو خوادیتم له ته قرانه که ی به رده رگه ی حه وشه یان،
که ریگه ی گشتی به سه ره وه بوو. وا به تاقی ته نی ((باراش)) چا ده کات.
له به ر گه رمی رۆژه که وه. دنیا کشو مات کینشکه چیه به ده ره وه نه بوو.
ده لجاز شادی دایگرتم. نه ما شادی. دلنه هه لقرچاوه که ی حه یام زه مانه وه
که وته هه له که سه ماوه:))

— شیروان ده ی خیراکه ر خۆت مه گنخینه و غیره ت به به ر خۆته وه
غیره ت. جاریکی دی. گورگ ناوا به سه ر ((سه ده)) ی مه حموود بایزدا
نایه ت و ده رفه تیکی نه وها له بارت بۆ هه لئا که ویت)).

واره واره به بزهی سمینله وه بۆلای خشیم و که وتمه نیو گیتراوی ((چی
شایه نه پیسی بلیم)). له لایه کی دیکه وه له گه ل هه ره نگاوتیک شه رم
هوروژمی بۆ ده هینام و ناگام لیبوو دلنه کوته گرتی. نه و دووانه له ناخی
دلنه وه خنگه ملانیتیان بوو.

هه ریه که یان خۆی له نه وه ی دی به ره واتر ده حه ملاند. نه و یان
ریخۆشکه ری ناو قابوونی ناواته تورینه که م بوو که نه رخی هه رگیزاو هه رگیز
ته واو نه ده بوو، که چی نه میان ماخۆ مرده جله وه له ده ست خۆمدا نه بوو. و
بیویستی حه زمه وه هه ر ده هات په ره ی ده ستاندو هیندی هیندی سه بیته ره ی
له سه ر ده کردم. له وینه و به رده ی دوو دلیه دا بووم کاتیک گه یشته قه ره به
قه ره ی و شه رمه که لیم بوو به ترسینکی یه کجار زۆری وا چۆکه کانم له رزین و
ده تگوت له که لینی دزی گیراوم و به سه ر هه ست و هۆشما زال بوو چه شنی
نووشته ی زار به ستانم لیکرا بیت مرده و سوتم له نه مه که ی تایه ن بترازیت

دهم بۆ چیت نه چپرا. ماوه يهك لییدور که وتمه وو له ناکاوتیک مه رامه که ،
سهربادانی په شیمانی و نه فرهت کردنی شهیتانی له عین شهرم و ترسه که می
تووړ هه لدان و رووی به سوزوه چوست پیتوه چه رخاندمه وه. له حیددهتی
قارخواردنی بی غیره تی و قه له زراوی خۆمه وه سه رکه شان ه شه قاری
جه ساره تیم زلو گورج تر ده هاویشته و:))

— عه مرت نه مینیت خۆچ مهیدانی زه لام کوشتنی نییه غیر
نافرته!!). هه ننزب هه ر که گه یشتمه وه که رخی زارم به هه مان شیوه گیرا
مردوسۆم بۆم نه ترازا ته نیا بهس بلیم: ((نه ری کویت)). جاری
سینه میشی چوه پال. ماسه ر کۆنه ی خۆم بکه م و:))

— ده گ داوه شیت. دافه تیت. غیره تت سه گ بیخوات. ئه.. ه که یته
قسایش به خۆت ده لیت پیار. ئه و جا ئه و هاش زیلک رڙاو. خۆ هیشتا چ
نه بووه وا تۆقویت. ئه ی ئه گه ر گه یشتیه. کاری لیقه ومانی؟. له جی
ژوان، یان له کاتی هه لگرتنیدا جه نابتیا ن دیت. ئه و کات ده بی چی
بکه یت و چیت به سه ر بیت؟).

مالی ((نه خشین خان)) ناوا بیت له بهر عوجب گه وره بی بیت، یان
هه ر شتیکی دیکه وه، به نحه کان خۆی که م و زۆر له گووره نه ده بردو
مرتیه ی بۆ سونه تیش له بهر وه نه ده هات. له ناخه وم سه قادرا بینه نگیه که ی
نیشانه ی رازی بوونه. ئه گه ر نا ده سه بر داری کاره که ی ده بوو.. و خۆی
له حه وشه ده کوتاوه.

ئەمە خوشىيەكى لە رادەبەددەرى پەپاندى دئە بى ئۆقرەكەمەو و زۆر
نەمابوو جاشكانى لە خۆم ھەلئەم و بەپاشيان زرچە لە سمتەكانەو و بىنم.
ھەرچى شەرم و ترس بو بە جارێك لە ناخەو بە بارگەى تىكانو: ((
- كە كىژە پىنخۆش بىت تۆ لەچ دەسەنگرىتتەو ھا..؟)).

وتپای ئەمەش سوئىدىكى مزرەم: ((وہللا و ہبىللاو تەللا ئەگەر
بشپسىم ئەو كەرەتە بەجى دەگەيەنم)), پىندادا، ديسان بەشەرق و
ھەشتاويەو گەرەمەو و دلتىابووم دواجارەو شتىك بەشتىك دەكەم. وەك
ئەسپىكى خورت بۆ قۆشە، لەسەرى مەيدان وەستا بىت. بەدەنم ناوا گشت
كەوتە دىناى چرك و ھۆرەو و رەنگم بە جارێك بزركا و رىگە رىنگى دئەم
دەتگوت ((لاوژۆكە)) ى زەنگۆلى مىلى بارگىنى كاروانچىانە.

ناخەقىش نەبووم دەربىرىنى ھەستى خوشەويستىەكى پەنگ خواردەى
چوارسالەى رەبەقى ناخى سكوئەكانى دئەمەو، بە يەك رستە گۆترە نىيە.

ھەر كە لىنى نىزىك بوومەو لەبەر سىرەى سۆماكانم بو بە پىساوئىكى
زەبەلاحى واسەرى لە كەشكەلانى ھەواو و سامى بەسەر ھەست و ھۆشم دا
زال بوو. و ھىچى لەياد نەھىشتەم، كەچى سوئىندەكەم ھاتەو زەيزو تۆزىك
گۆرپى غىرەتى و بەرنام و نەيھىشت جارەن ئاسا دەست بەتال بەگەرەيمەو و
ئەمە كە بوو پىش قەرەور و بەلام چەندى كردم و كۆشام لەمەم زىاتر نەھاتە
سەر زارو لە راستىشدا لەبەر ئەو بۆ كەرەتەكى تر شەرم و ترس رەوئىن
دەبىت ئەوئەندەم كەيف پىنھات لامابوو كىئى بىستوونم سىوئە: ((

- دەلیم بە جارێك ئەو ھەموو گەنەت لى بۆم!)).

به ئاوردانه و يه كى سركى ناسكانه ، له حيلكه يه كى وايدا له دوروه و ده بىستارو له دلئى زاخاودا مه زنده كهم به هه له نه چوودو خو شيه كى وا داىگرتم دووبالى شادى و كامه رانى لىترسكاندم و له كه شكه لانى ناسمانه وه باله فرکه م بوو. و پشوو يه كى درژى سهر فزايانهم خواردوه و : ((
 - ئوخى خو.. وا له زگه به نيازى دلّه بى ئۆقره كى خو م بگم. نه دى
 چت ده و يت شيره!)).

كه چى به داخه ره له هيكه وه ريسه كشته كى چهند ساله م به جارىك لىبووه وه به خورى و چاوى ته ما بپارم مۆله ق وه ستار قورگ وشك و زه رهند ناسا تازو پشوو سوارو رهنگ زه عفهرانى كاتىك پىنه كى نه كى كه ميتك هينور بووه وه نه مەم به ده نگی حىلى بى په رده وه لى به رگوى كه وت:
 - وه چه هه ره.

دوو تىبينى -

١. نه مه فۆلكۆره له مندالئيه وه وام بىستوه و : ((
 كوره گه نجىك به كن كچىك باراش چاده كات تينه په ريت و شهرم ده كات بليت ((تۆم خو ش ده و يت)) له جياتى نه مه دى ده لئيت : ((ده لئيم نه وه نده گه نمەت لى بخۆم)). كى ژه ش به پىنه كى نه وه ده لئيت : ((وه چه هه ره)).
 منيش به م چه شنەم دارشتوه.

١ - له رۆژنامەى ((خه بات))ى ژماره ((٤٠٥٤)) ،
 رۆژى ((٢٧/٤/٢٠١٢)) بلاو كراوه ته وه. نه وه نده هه له دى چاپو .. وشه گۆرانى تىدا كرابوو به هىچ شتو يه ك به نووسى من نه ده چوو.

۲-وه قیس:

خوالینخوشبوو: ((مهلا عدلی لاور)) جگه له دژستایه تی و یهک مالی
خیزانیسه وه گیان به گیانی یه کتر بووین.
چهند بلتی قسه خوژ و نوکته چی بوو. له گهڼ خوالینخوشبوو: ((مهلا
حه مه د نه مینی مام بایز)) له حوجره ی نیمه یان ده خویندو نیتوانیان زور
خوشبوو.

رژژیک مهلا حه مه دهمین پییده لیت:

- به خوا بابه: په نجه کانی ده ست درین!

نه ویش یه کسه ر ده لیت:

- وه قیس عدله یهیل به واتی.

۳-وهک بهری ده ست:

له ته مهنی حدوت و هه شت سال دا ده سوم، رژژیک ((عه تار = پاره
به هیلکه)) یهک هاته ناوایی.

بینه ژنیکه ته روپو: ((ناتوانم ناوی بیتم)) چوه لای و پیتی گوت:

- دمکانت هه یه؟

نه ویش گوتی:

- به لی.

هه ندیکه لیکری و جا گوتی:

- چونه؟

- وهک بهری ده ستی لیده کات.

- ده هه ندیکه دیشم به ری.

۴-وه کی نهو براژنه:

کابرایهک دهچیتته بهغدار ززر له مهلهو قاحبهخانان رادهبویریت.
هر که خه لکه که لییده پرسن:

- بهغدا کو بوو؟.

بیتهژنیکی تهرو بریش له لایه ن ده بیته و ده لیت:

- وه کی نهو براژنه ی به ((۵)) هه زارت ده گا.

۵-وه للا نه گهر:

نافرته تیک له نیو یهک له عه شیرته کورده کاندایه رۆژتیک بو هیلکه
ده رهینان سه ری ده باته ناو کۆریتی مریشکان. پیایونیکیش له پشته وه نیشی
خزی له گه ل ده کات.

میرده کی پییده لیت:

- راته فلان تۆی گایه؟.

نهویش ده لیت:

- وه للا نه گهر سه رم له ناو کوریت نه ده بوو نه ژد ادیشی هه دی نه بوو
نه من بگیت.

۶-وه للا هر نهوم:

پیایونیک له کۆلاتنیکی نیو بازاری شاری هه ولیر توشی کابرایهک
ده بیته و له دوروه به گوراح خۆشی و پیکه نینه وه به ره و پیره وه ده چیت و
له گه ل ده ست ماچ کردنیدا ده لیت:

- خاله ماندوو نه بی و.....

کابرا خزی له گووره نابات و نایه لیت ته واری بکات و ده لیت:

- ببوره رۆله من خالت نیمه.

نمه ده ساوه که ی سست ده کاته وه.

ده سوورپته وه کۆلانی دووم تووشی ده بیته وه.. وهك جاری پیشوو
له گهلا ده ست ماچ کردیدا ده ئیت:

- وه لالا خاله تازه تووشی یه کینک بووم کت و مت جه نابت بوو.

به پیتکه نینتکی ته و ساوییه وه ده ئیت:

- وه لالا هه ر نهوم.

.....
نمه له شار هه ولیر- روویدا وه ناتوایم ناویان بهینم.

۷- وه لاهی حه قیتی:

پیاویک ژنه که ی نه مری خوا به جینده هینتیت. زۆر هه ول ده دات ژنی به
نسیب نه ده بووه. رۆژتیک چوه ماله دراوسییه کی و نیره که ریکیان هه بوو..
و دهستی به زه رین کردو داشنه ده سه کناوه.

خاوهن مال پی هه راسان ده بیته و ده ست ده داته خوتره یه ک و بز نه وه ی
سکوت بکات توژیکی دا په لوسیته. که چی بیته میزده که ده یگریته و
پیتیده ئیت:

- کوره لینیگه ری وه لاهی حه قیتی پتریش بزهریت.

۸- وه لاهی سو دگ:

دکتۆرێک پیاویکی عه مه لیات کردو سسته ریک به رده ستی ده کرد.
پیاوه نه خو شه که عه و ره ت و که پووی زۆر گه و ره بوون.

پزیشکه که به خوشی لووتی گوره بو.و به سسته ره که ی گوت:

— هدر پیاونیک که پوی گوره بوو شته که شی گوره یه.

هدر نافرته تیک ده می گچکه بوو شته که شی گچکه یه.

سسته ره که هدر زوو ده می خوی گچکه ده کاته وهو ده لیت نـ

— وه لاهی سودگ.

۹- وهی به وهی:

بیوه ژنیک نه خوش ده بیت. تاکه کچه که ی کاروبارو کژو.. وژی ماله وهی

به ریوه ده برد.

به یانییه کی وه رزی به هارده تازه ده هات رۆژ هه لبت کیژه له خواره وه

مهشکه ی ده هه ژانده. دایکه که له سه ربان سه یری خواره وه ی کرد.

نیره که رتکیان هه بوو له سه ر ناخوری نیو حه وشه به سه ترا بووه عه وره تی

ده ره یتنا بوو.و ناوه ناوه له بن زگی خوی ده دا.

کچه هه رجاری له گه ل نق لیدانی مهشکه وه له بزوه دابه زی عه وره تی

نیره که ره که ده یگوت:

— وهی به وهی وهی به وهی.

دایکه که له دلنی گران ده بیت و ناخیتی که سه راوی هه لکتیشار له

ناخوه پرتانیدی و گوتی:))

ئی.. مندالی نهو زه مانه چهنده بی ره من، جاری نالیت به ی دایکه

نه خوشه که م تاکو شیفای لو بیت هه ر زوو خه می نه فسی خویه تی)).

پیتی - ه -

۱- هازه لتیز عهلا راسی ((هذا الطیز علی راسی)):

کابرایه کی عه رهب له ناودهستی مزگه فتیک هه رچهند ته کان له خوی
دهدات گوی دهر نایهت.

یه کینکی تر له ناودهسته که ی ته کییه وه هه ر که داده نیشیت و شیرپی
لیوه ده هییت.

عه رهبه که گونی لیده هییت و ده لیت: ((

- هازه لتیز عهلا راسی)) .

۲- هاوار بۆ ئه و میلله ته:

کابرایه ک مندالینکی ناوه ناوه بۆ یه کینک له خه لیفه کانی عوسمانیان
ده بردو سواری ده بوو. هه رکه منداله که گه وره بوو. و که لکی گانی خه لیفه ی
نه ما گه واده که ی کرده ئه میری شارینک و کوره که ش قازی.
رۆژتیک قازی ده ست به گریان ده کات و به هیچ کل و بابه تیکه وه
کرنه ده بووه وه.

ئه میر ده چیتته لای و پیده لیت:

- پیمنالیت بۆچی وابه کوز ده گرتیت!؟.

نه ویش ده لیت:

— هاوار بۆ نه و میلله ته ی گه وادو قوندهر حوکمیان بگین.

۳- های وین دیچ وین:

کورینکی گنج و قوزو به که شخه و پزاشک نوی و شام به سه پانی خوم
نده زانی . له شه قامی ((ره شید)) ی به غدادا واره واره پیاسه م ده کرد. دیتم:
چند که سانیک له بن ((قته)) ی ((نامانه)) راوه ستاون. کچینکی زور
جان، نه بکه یت، نه بختیت همر ته ماشای بکه یت. له په رگه ی لای ویره یه.
دلّم یه کسه ر بوی بزواو به نومیدی گفت و لفتیکه وه خیرا خوم گه یانده
ته کییه وه و بۆ نه وه ی ناوړم لی بداته وه هه رکه گوتم ((نحم)) بیلامانا
ده نگیتم لیوه هات.

نه بادا کیژه گوئی لیبوو بیت، هه تا تی بچولیت: پاشپانی قونده ره کاتم
به قاییم له یه ک خشاندن.

عه ره بیکی به ختیار ی نه وسه ری ریزه که وه، به ده نگیتمی به رزه وه گوئی:

— لا.. یابه لا.. های وین دیچ وین.

۴- هه تاده و پییبوویت:

به پیرینینکی هه شتا سالی و چاوکزو سه ر له رزۆکیان گوت:

— پووری دامینت هه وهستی ماوه؟.

نه ویش ده لیت:

— به لی.

— تۆ. نه و ته مه نه و هه وهستیان گوتوه!.

به پییکه نینه وه ده لیت:

— ههتا دهو = ((دهم)) پیتیپوویت نهویش پییدهوویت.

۵- ههتا دوو گونان:

کیژیک داخوازی زۆر دهچیت، بهلام له نهجامدا نییسی
ههئناقه ندریت. ئیتر بووه قهیره کچی ماله باوکی.

رۆژیک داخوازی دهچیت و ماره ده کریت.

کیژه ده لیت:

— من له بهر نهوه زۆرم رک له درزیان ده بیتهوه پیم خویش نییه درۆم
له پیش بکریت.

له کاتی کرینی چهک و جلك و کهلو پهلی بوو کینی ده لیت:

— من له بهر نهوه زۆرم رک له درزیان ده بیتهوه پیم خویش نییه درۆم
له پیش بکریت.

له کاتی رازاندنهوهو بهرینکردنیشیدا هه مان و تهی دووباره ده کردهوه.
هه رکه ده گاته ماله زاواش هه ربه م شتویه زاری پچری.

نهوسا پییده لیتن:

— درۆی.. چی..؟. ئیستا زاوا دیته لات!

نهویش ده لیتن:

— به حهقی خوا ههتا دوو گون له سهه قوونم شوپ نه بنهوه باوه پرم نایهت.

۶- ههتا له ژیاندا بئینم:

رۆژیک به شیخیکیان راگه یاند: ((فلان ده رویشت گویدریتی ده عه مهل
ههناوه)).

شیخ زۆری له دل گران ده بیته و به کسهه به رویدا ده قیژیتیت و :

— کوره لای خۆت دهرویش و تۆبه کاری نه و کاره قۆزۆ بسی نه خلاقهت
چۆن نه نجامداوه!؟.

له گهژ گرتنی ریشه درێژو ماشو برنجه جوانه که یه ره ده ئیت:
— تۆ خوا قوریان من بهر ردینه وه نه و کاره یان گوتوه!
شیخ به قسه که ی دلتیا ده بیته هه لبه ستر او سارد ده بیته وه.
ده رویش له گهژ هه نگانوانی بۆ ده ره وه ریشه که ی خۆی ماچ ده کات و
ده ئیت:

— هه تا له ژیا نندا بمتنم سه ت که رت له پان ده گیم.

۷- هه تا هه تانی ده یگایت:

مه لای گوندیک په یوه ندی له گهژ بیته ژیتکی ته رو بهرو کۆکی ئاواپی
په یدا ده کات.

بیته ژنه که تاقه کورپکی ده بیته و هه ست پیده کات: و امه لا به دایکی
فیربووه ناوه له گه لێ جووت ده بیته. نه ییده زانی چۆن تۆ له ی خۆی
له مه لا بکاته وه.

شه ویک مه لای ده بیته و له سه ربانی مزگه وت بانگی نوێژی عیسا
ده دات. که سیش دیار نه بوو. و له پیترا پالیتی قایمی پتوه ده نیت و مه لا
سه راو سه ر بهر ده بیته وه فه راقی له بهر ده بریت.
دایکی بۆ به یانی ده ئیت:

— مه لا له کاتی جی به جی کردنی فه رزی خوا به ربووه ته وه شه هیده.

کورده ش ده ئیت:

— شه هیدی چی نه گه ر من به رم نه دا بوو ای وه هه تا هه تانی ده یگایت.

۸- ھەر بەژناتی ھېتیتەوہ باشترە:

پیاویک کچی خۆی ھەمیرد. دابوو. پاش چەند مانگان بۆ.. باوہ خون دیتەوہ. رۆژیک ((کەسک و سۆرت = پەلکە زیرینە)) لە ناسماندا پەیدا دەبیت. کچە یە کسەر کۆشی خۆی ھەلەدە کات و بەرەو کەسک و سۆرە کە دەچیت. گوايا و اباوہ یە کەم کەرەت پەلکە زیرینە لە ناسماندا پەیدا بوو بە کۆش ھەلمالینەوہ بە پیریەوہ بچیت: ((نە گەر پیاو بیت دەبیتە ژن، بە پیتچەوانەرە)).

باو کە کە پیتیدە ئیت:

— کیرم بۆ.. وادە کەیت؟

نەویش دە ئیت:

— ھەتا بېمە پیاو.

— رۆلە ھەر بەژناتی ھېتیتەوہ باشترە.

— بۆ.. لە بەرچی؟

— چونکە تازە تۆ فیرە گاندان بوویت. جا بەژناتی بتگین باشترە، نە ک

ببیتە پیاو نە و جا بتگین.

.....

نەمە وتە پیاویکی ناودارەو ناتوانم ناری بەنم.

۹- ھەر چابوو:

لە کاتی دۆلار گرانیدا نووسینگە یە ک تە لە فۆن بۆ مائیک دە کات و

دە ئیت:

– وەرن دۆلارتان لە دەرەوہ بۆ ھاتووہ.

نافرەتە کە لە ماژ دەبیت و.. ویستی بچیت پیاوہ کە ی بە سەردا دیتەوہ و
پیی گوت:

– لە فلان نووسینگە تە لە فۆنمان بۆ کراوہ دۆلارمان بۆ ھاتووہ.

پیاوہ کەش دەچیت.

خاوەن نووسینگە کە دەلیت:

– دەبی بە کیرت ئیمزا بکەیت.

کابرا تووڤە دەبیت و بە ھەلچونەوہ دەلیت:

– کاکە قەشەریمان بۆ پیدە کەیت!

خاوەن نووسینگە کە بۆ ئەوہی بروای بیت ئەم سویندە مزرە ی پیندا

دەدات:

– ھەلالی دنیا یی لە من ھەرام بیت ھەتا بە کیر ئیمزای نە کەیت

ناتدەمی.

کابرا ناچار لە پەنایە کەوہ بە سەری کیری ئیمزا دا کات.

ھەر کە دەچیتەوہ دەلیتە ژنە کە ی:

– ھەر چابوو ئەتوو نە چوویت.

۱۰- ھەر سێزدە بەردیلت:

لە گوندیک لە گوندەکانی قەراج ((شیخ علی)) ناویک دەبیت

بە مەلای ناوایی دەلیت:

– گوناحتک ھە یە دەمەوی بیکەم، دەبی تۆش فتوام بۆ بەدەیت.

مەلاش بە ھیچ شتوہ یە ک ناسەلمینیت.

شیخ عدلی لینی تووړه دهیئتو ددهویت نهو یارمه‌تیسه‌ی مه‌لای داوه
بیخاته به‌رچاو، به‌لکی دلی نهرم دهیئتو ده‌لیت:

— مه‌لا من سیزده به‌ردیله زه‌کاتم به‌جده‌نابت داوه.

مه‌لاش بی‌سی و دوو ده‌لیت:

— هه‌رسیزده به‌ردیلت بگیم.

.....

به‌ردیل نه‌نهر سپانه میه‌یه که‌بز یه‌که‌بجار به‌ران ده‌خوات. دوا‌ی زانیش
پی‌ده‌لیتن ((به‌ردیله‌ زا)). هه‌رکه به‌رخه‌که‌ی لی‌ دابرا نه‌وسا به‌ ((به‌ریوارده))
ناوده‌بردریتو له‌به‌ردیل ده‌ترازیت.

۱۱- هه‌رکه‌س له‌مزگه‌وت بکیشی قه‌ننون:

موس‌ته‌عیدیکی زلر زیره‌ک و به‌هره‌دارو بی‌ مویالات له‌ ژیاندا
نه‌ماوه: ((ناوه‌یتانی په‌وانییه)) له‌خزمت جه‌نابی مه‌لای کوزی
ده‌خوینیت.

رژژنک موس‌ته‌عیده‌که له‌ناو مزگه‌فت له‌سه‌ر گازه‌ره‌ی پشت دریز
ده‌یئتو لینگ به‌دیوار هه‌لده‌واسیت و هندی هندی قه‌ننه ده‌کیشیت.
له‌وساته‌دا جه‌نابی مام‌زستای تایه‌ن به‌ژوور ده‌که‌ویت.
موس‌ته‌عیده‌که له‌جیاتی له‌به‌ری قیت بیته‌وه‌و خزی له‌گوره‌ نابات و
ده‌لیت:

— مام‌زستا قه‌ننه‌کیشان له‌مزگه‌فت دروسته‌؟

نه‌ویش یه‌که‌سر ده‌لیت:

- هدرکەس لە مزگەوت بکێشی قەننۆن.

قەننۆنە کە ی دەپن لەقوون.

- جەزائەن بیا کونتم تەعمەلوون.

۱۲- هەموو چوولە کەر:

کوردێک و عەرەبێک لە کاتی گەنجاتی دۆست و خۆشەویستی یە کتر دەبن.

چەند سال و حەبام لە یە کتر دادەپێن.

هەرکە دەگەنەرە یەک عەرەبە کە دەبیتە میوانی کوردە کەر سەیردە کات

مალە کە ی لە بەر کور و کورەزای زۆر قەرغەر قەرەبالغە. هەرکە کوردە کە

دەچیتە مالە عەرەبە کە دەبیتە مندالە کانی سەرکەوبنکەنەر و پینیدەلێت:

- تەرە بۆ.. کۆزت ساوایە؟

ئەویش دەلێت:

- هی پیتتر هەموو چوولە کەر.

۱۳- هەموو خەتای من بوو:

پیاویک ژنە کە ی مندالی دەبوو.. و گەیاندوویە نەخۆشخانە.

نافەرەتە کە لەتاو ژانی مندالبوونییەرە زیرە ی دەگەیشتە کەشکەلانی

ناسمانەرە.

مێردە کەش هەر جارێک، کە گوتی لەهاواری دەبوو.. بەگریانەرە لە بەری

پانی خۆی دەدا و دەیگوت:

- هەموو خەتای من بوو، هەموو خەتای من بوو ئەوهای بەسەر هات.

۱۴- همصوی به قوریانی:

دو کچ میزدیان کردو له کاتی باره خونیدا هه ریه که یان به جلرو چه کور
خشی خۆی هه لده داو یه کیان گوتی:

- من گوارهم خه زیم و لاسه ره و بازنو که مه ریه ندم بۆ کراوه و جلکی
به ریش له باس نایه ت.

نه ویت به لچ قرتاندنی در دژنگیه وه.. وستی به ناو هیتانی بابه ته کانی
خۆی لانی له سه ر لی بدات، که چی قهیره ژنیکی ته کیانه وه نه بهیشتت زار
هه لینیته و گوتی:

- نه وانهی ده لێن هه موویان به قوریانی گانیککی به ره به یان بیت.

۱۵- هه ولتیر:

زۆر له میژه هه ولتیر به شاری ((قه لاوناره)) ناو داره. که چی نه میژ
له بهر کۆنی نه م دووانه باوی جارانیان نه ماوه و دووشتی تر به هۆی پۆژانه
زۆر دووباره ده بنه وه ژماره شیان فره زۆره به سه ر هه ردوویکیان زالن نه وانیش
((مه لاوناره یه)).

یه که میان: ((۵۰۰)) پینج سه ت مزگه وتی هه یه و له شه به تی
به یانیانییه و هه تا نوژی خه وتنان پینج که ره ت مه لا بانگ ده دات. هه ر
بانگیش سی ((۳)) سه لواتی له پاله. که واته مه لا دهنگی ده هه زار جار
له ماوه ی باسکراو له ناسمانی شاردا ده زرینگیته وه. بۆیه وشه ی ((قه لا)) ی
ره ش کردووه ته وه و (مه لا) له شۆینه که ی سه نگرایه وه.

رژژانهش چەندین نازەن دەکوژرتتەوەر گۆشتە کە بیان لەورگی خەلکە کە
ساخ دەبیتتەوەر. ئەمەش ناوی ((منارە))ی داپۆشتووەر. کەواتە ساخ
بووەرە ((هەولێر شاری ((مەلار قنارە))یە، نەک ((شاری قەلار منارە)).
ئەمەش لە مامۆستای رێزدار ((عومەر فەرهادی)) وەرگرتووەر.
سوپاس.

بۆ شاری ((سلێمانی و دەۆک))ی نازیزیشی داناوەر. بەلام لەبەر ئەوەر
من لە دووشارە لەدایک نەبوومەر ناتوانم بیاخەمەر سەر کاغەز.

تیبینی:

چەند بابەتیکم لە شێوێ چێژک داپۆشتووەر تاکو خۆتەر زەوقی
بچیتتەسەر خۆتەندەر.

